روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

Haji Ajab Khan فیسبوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشیخ الشیوخ ، قدوة الموحّدین ،
شمس العارفین ، امام أولیاء الکاملین ، زبدة السالکین ،
دلیل المحقّقین ، عمدة الرّاسخین ، قائد الواصلین ، شمس
طریقت ، امام الشریعت ، غوّاصِ بحر العرفانی ، اشهب زمانی
عارف یزدانی ، فقیر اصفهانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التّوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثّقلین ، غوث الاعظم ،
غوث الاقلیم الوریٰ ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفیٰ سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السّادات سیّدنا
حضرة

الشیخ محی الدین عبد القادر جیلانی

رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فتوح الغیب

شروع دکتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدٰی وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ یَّشَآءُ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِیِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِیْنَ لَهُمْ خَیْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّیْنِ الْعُلْیَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزًا عُظْمٰی۔

اما بعد: حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، محیُ الدّین ابومحمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمۃ الله علیه فرمائی:- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پروردګار د جهانونو دے۔ هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے۔ ټول مخلوقات عرش، هوره جوړه او یو وزرے، هره ورځ او لونن څیز او هغه ټول اشیاء چه ځمونږ پروردګار پیدا کړی دی۔ او وجود کښ ئے راوستی دی۔ او خواره کړے ئے دی۔ دا ټول د الله پاك ثناخوان دی۔

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئے پیدا کهٔ. بیائے درست کهٔ او په اندازه ئے کهٔ. بیا ئے ورته هدایت اوکه.

او وئے وژهٔ۔ او ژوندے ئے کهٔ۔ وے خندوُو۔ او وئے ژړوُو په بعضو ئے زیات رحم اوکهٔ او بعضے ئے رسوا کهٔ چه هم خوروُونکے دے، هم ښبونکے دے۔ څوك ئے نیك بخت کهٔ او څوك ئے بد بخت۔ د بعضو نه ئے بخشش لرے کهٔ او بعضے ئے پرے بناد کړل۔ هغه الله چه د هغهٔ په حکم غرونه کلك میخونه دی۔ او زمکے پرے قرار بیاموندے دے۔ او غوړ یدلے فرش دے۔

هیڅوك د الله د رحمت نه نا امیده نهٔ دے۔ او هیڅوك د هغهٔ د سختیٔ فعل او امر نه بے ویرے نهٔ دے۔ هیڅ اله د هغه د بندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك د هغهٔ د رحمت د دائرے نه بهر نهٔ دے۔ هغه په هغے ټولو څیزونو موصوف دے چه د هغے ئے په مخلوقاتو مهربانی کړے دی۔ او هغهٔ له شکر دے چه د هر آفت لرے کوُنکے دے۔

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم د رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښ برګزیده او موجوداتو کښ چیده دے۔ داسے نبی دے چه چا ئے پیروی اوکړه نو هدایت ئے بیاموند او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو۔ داسے پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو۔ او دنیا کښ زاهد، او رفیق اعلی ته راغب وو۔ داسے رسول چه د هغهٔ په تشریف اوړلو حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه۔ ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیابیا په نبی علیه السلام، د هغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے۔

مونږ الله پاك ته په عاجزئ سره رجوع کوو، چه ځمونږ رب، خالق، رازق، نافع، ساتندوکے، ژوندے کونکے او مړ کونکے او ځمونږ نه د تکلیف لرے کونکے دے۔ دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانئ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی۔ چه قول، فعل، په پټه، څرګنده، سختیٔ او نرمیٔ کښ همیشه ځمونږ حفاظت کوی۔

الله تعالی فعال لما یرید (چه څهٔ غواړی هغه کونکے) دے۔ په هر څهٔ علیم دے۔ څهٔ چه د خلقو نه پټ دی، هغه ته څرګند دی۔ د لغزشونو او عباداتو په احوالو خبردار دے۔ د حاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے۔

د حمد و صلوۃ نه پس د خدائ تعالی نعمتونه په بندیانو فراوان دی۔ الله پاك فرمائی، کهٔ تاسو د الله تعالی نعمتونه شمیرل او غواړئ نو شمار به ئے نهٔ کړے شی۔ او الله پاك فرمائی: څهٔ چه تاسو سره د نعمتونو نه دی، هغه د الله پاك د رکړه دی؛ نو نه زهٔ، نه ځما ژبه، او ځما ژبه دا توان لری چه د الله تعالی نعمتونه شمار کړے شی۔ او نه پرے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی۔ او نه ئے ژبه

د بیان طاقت لرے شی۔

منجمله د هغے څیزونو نه، چه د هغے د اظهار د پاره الله پاك ځما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغے د لیك د پاره ګوتو له، او د ګوتو نه قلم له او د قلم نه کاغذ له، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه ځما په زړهٔ کښ راغلے، چه زهٔ ئے د الله پاك په فضل و کرم د حق د طلبګارو د رهبریٔ د پاره د زړهٔ د قالب نه بهر ته راوکاږم۔

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښ دا درے څیزونه لازمی دی۔ یو دا چه د اوامرِ الٰهی[1] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[2] نه بچ اوسی۔ او دریم دا چه په قضا و قدر راضی وی۔ نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دا ده چه په هیڅ حالت کښ هغه د دے څیزونو نه خالی نهٔ وی نو پکار دی چه سره زړهٔ کښ د دے خبرو کلکه اراده لری۔ او نفس ته همیشه د دے تعلیم ورکوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ د دے څیزونو سره مشغول ساتی۔

مقاله (۲) اتباع سنت او رد بدعت

د سنت پیروی کوئ۔ او د بدعت لاره مهٔ اختیاروئ۔ د

[1] د خدائ تعالی د احکامو تعمیل۔
[2] حرام کارونه چه د هغے نه شریعت منع راوړے ده۔

الله او دهغهٔ د رسول ؐ حکم منئ. او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ. الله پاك یوګڼئ او هیڅوك هغهٔ سره شریك مهٔ جوړوئ او د هر عیب نه ئے پاك ګڼئ. اسلام رښتینے مذهب دے هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ. الله پاك چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئے کوی. په هغهٔ اعتماد اوساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ. د صبر نه کار اخلئ. د حق په اطاعت جمع کیږئ. او د زړه بازی مهٔ کوئ.

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ. او د تکبر کیږئ مه. د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ. نا اُمیده کیږئ مه. یو بل سره د دوستیٔ، محبت او رواداری سلوك کوئ. خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ. ګناهونو نه ځان پاك ساتئ. د کښ بے پروائی مهٔ کوئ. ګنی په دے به ګکړ شئ. د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان ښائسته کړئ. بے اتفاق مهٔ کوئ. د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ اوسئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ. په توبه وئیلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ. ځکه چه د هغهٔ د مغفرت دروازه هر وخت پرانستے ده.

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی. او نیک بخت شئ. د دوزخ د عذاب نه بچ شئ. د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی. او د جنت په ټولو نعمتونو ښاد شئ. او په دغه نازونعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شی. هلته به په ښو ښو آسو نو سورلی وی. او حورے به وی. او قِسم قِسم خوشبوئی، او خوش آوازه خندنګارے به وی. او د ټولو نه زیاته د خوږیدو خبره داده چه پیغمبرانو، صدیقانو، شهدائو او صالحانو سره به علّیین کښ عزت او بزرګی بیاموئ.

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختیٔ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی. خوکهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی. نو بیا د غیر الله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبانو نه. خوکهٔ د غه ذریعے هم بیکاره شی. نو بیا دُعا، زارئ او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی. خو ترکومه چه دے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی. بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت رواییٔ څهٔ درك موی او خپل خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی. خوکله چه دے د هر طرف نه نااُمیدٔ شی نو بیا بے اختیاره خدائ تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی. نو دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابو نه نا اُمیده شی.

دے حالت کښ بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه دے د دنیاوی علاقو او اسبابو نه لاس په سر شی او د فنا فی التوحید د درجے نه پس محض د یو روح په شان باقی پاتے شی. دے وخت کښ د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی. او صاحب یقین موحد شی. د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوك فاعل حقیقی نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو دا سے هستی ئے په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزّت او ذلّت، مالداری او محتاجی، د صحت او بیماریٔ مجاز او مختار وی.

د اسے حالت کښ بنده د قضا و قدر مخکښ د اسے وی لکه یو رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښ. یا مړے د غاسل په لاس کښ. یا غونډ وسکے د چوګان سوار په مخکښ وی. اوس دِ د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاك ګڼړی. دے د یو حال نه بل ته، د یوے وضعے نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی. خو دے د ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری. اوس دِ د خپل پروردګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب دے. کهٔ لیده کوی. کهٔ اوریده، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائ په اراده کوی.

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه. دے د خدائے د نعمت نه نعمتا یافته. د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه ارا سته دے. د هغهٔ ذکر سره مطمئن دے. د هغه فکر سره صاحب فهم دے. او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله.

د تسلیم او رضا مقام کښ دے صرف الله سره دے او د غیر الله نه لاس په سر دے. دے د خدائے د قرب او وصل ارزومند دے. د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئے خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده. په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی. اوس کهٔ دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په دے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموی. او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی. او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری، هغه په سینه کښ محفوظ کوی. بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی. د هغهٔ ثنا صفت کوی. او دُعا ترے غواړی.

مقاله (۴) فنا فی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی. او چه خواهشاتو نه کناره کش شے. نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی. او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سر شي - او رضا بقضا شي - نو ستا د تقدیر ایک کښې به د خدا ئې تعالیٰ نه د خیر او برکت سوال کولے شي - دغه وخت به الله پاك تا په حقیقي معنوکښې ژوندے کړي او دا ئے ژوندون به بیا موے - چه د هغې نه پس مرګ نشته - او دا ئے غنی به شي چه د هغې نه پس محتاجي نشته او په دا ئے نعمتونو به ښاد شي چه د هغې نه پس تنګ ستي نشته - او په دا ئے راحت به محفوظ شي چه د هغې نه پس پریشانی نشته - او په دا ئے خوشحالۍ به خوشحاله شي چه د هغې نه پس غم نشته او په دا ئے علم به موصوف شي چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا ئے امن کښې به شي چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا ئے عزت به عزتمند شي - چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاهِ الٰهی کښې به دا ئے قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے) نشته او دا ئے ترقي به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته او دا ئے به درونه شي چه د هغې نه پس سپکاوے نشته - او دا ئے به پاك شي چه بیا به ګناهونو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا موے، نو دغه وخت به د الله تعالیٰ محبوب اوګرځې او چه خلق د ثنا صفت کوي - نو ته به په رښتیا د هغې جوګه ئے - ته به د روحانی امراضو د پاره خپله یو د لے لوئے اکسیر شي - چه خلق به ستا د باطنی صفاتو او چتے مرتبې پیژندلو نه عاجز وي - او دا ئے یو به مثله

بزرګ به شې چه څوك به د ے سیال نهٔ وي - دے حالت کښې به ته د هر رسول، نبي او صدیق وارث شې - په تا به د ولایت انتها وي او د فیض حاصلولو د پاره به تاله ابدال راځي - په تا به د خدا ئے د مخلوق مشکلات حل کیږي - ستا په دُعا به د رحمت باران کیږي - ستا په برکت به پټي شنهٔ کیږي - او بوټي به زرغونیږي او ستا په دُعا به خاص وعام، بادشاه او رعیت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان او ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږي - او ستا د احکامو او ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وي -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تاله راځي او د خالق کائنات په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفې تحائف، نقدي او غله راوړي - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو اخلاقو چرچے وي او ټول خلق به ستا په تعریف نه موړیږي ستا د لویئ او شان متعلق به په دوو ایماندارو کښې هم اختلاف نهٔ وي - اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په بارګاه خداوندی کښې مقبوله! او اے د نوع انسانی سرتاجه دښارونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے -

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی

هر کله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکرو فریب، هلاکوکی لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او ویني نو دا ئے ئے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او دس ماتے ته بربنډ ناست وي - چه ټول ښکاري او بد بوئې ئے خوره شوے وي - نو تهٔ د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګې پټے کړے - او د بد بوئې نه ئے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادار و خلقو، د هغوئې د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئې د خواهشاتو د بد بوئې نه ځان محفوظ کړه - د پاره د دے چه ستا د روح فطري پاکیزګي ضا ئع نشي او تهٔ د دنیاوي افاتو نه خلاصے بیا موے

د نیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وي - هغه به ضرور تا ته در رسي - او تهٔ به ضرور د هغې نه فائده موے - په دے وجه ستا د دنیاوي ضروریاتو تشویش بالکل فضول دے - الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته فرمائي :- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ" (د دنیا ظاهري مال و اسباب چه مونږ کفارو ته ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه د دے څیزونو نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دي - او ستا د پاره د پروردګار ورکړے رزق بهتر او پائدار دے -) -

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل خواهشات او لذات فنا که ځکه چه د دے عمل سره ستا

په زړهٔ کښې د علم الٰهی صلاحیت پیدا شي - د تعلق بالله د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر ضروري دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا دے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، دنیاوي اسبابو او د جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے دا ټول امور کلی طور سره الله تعالیٰ ته سپرد کړے شي او قاضی الحاجات اوګڼلے شي - خدا ئے تعالیٰ مختارِ کُل نه ګڼړل او په نفس اعتماد کول شرك دے - صرف خدا ئے تعالیٰ په ماضي حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے د هغهٔ د انګراني او ذمه داري هغه وخت هم وه چه تهٔ د مور په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پئ رودل -

د خدا ئے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه تهٔ د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے ځکه چه خدائی اراده کښې سراسر خیر او بهتري ده او په دے کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفساني خواهشاتو د نفي نه به د الله تعالیٰ فعل په تا جاري شي او د افعال الٰهی نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شي - زړهٔ به دے مطمئن شي - سینه به دے فراخه او کشاده شي - مخ به دے روښانه او پر نور شي - او چه د تعلق بالله روحاني توانائي بیا موے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شے۔ ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وی او د قدرت په ذریعه به هدایت بیامومے۔ تجلّیات الٰهی به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائی، او الله به درته د نور خلعت اغوندوی۔ پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائی۔ او د دے علم او عرفان په برکت به د دسلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوی۔

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے۔ تا کښ به ذاتی خواهش او اراده پاتے نشی۔ د بشریت د رذائیلو نه به پاک شے۔ ستا زړهٔ به توحید کښ داسے فنا شی، چه د خدائے د ارادے نه سوا به هیڅ ځهٔ څیز نه قبلوے۔ چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شی۔ په ظاهره به دا کرامات ستا نه ښکاری، خو حقیقت کښ به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وی۔ بیا به ته د هغه شکسته دل اولیاؤ په ډله کښ شامل شے۔ چه د هغوئ نفسانی خواهشات او بشری ارادے بالکل فنا شوے دی او په زړونو کښ د ربّانی ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وی۔ لکه چه الله پاك فرمائیلی دی ؛ زما مخلص بندیان هیڅ نه غواړی مګر هغه چه الله او غواړی؛ او فرمائیلی دی الله پاك۔ زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه زما په وجه شکسته دی ؛ نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغه حاصل نهٔ کړے ترڅو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشی۔

کله چه ته خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښ فنا کړے او د ذاتِ باری نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نوے سره ژرغون کړی او ته به د نوے باطنی صفاتو حامِل شے۔ ستا په نفس کښ به د شرك محرکات محو شی او توحید به دے قلب او دماغ کښ راسخ شی۔ بیا به تا ته دیدار الٰهی حاصل وی۔ د « اَنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ » (زهٔ شکسته زړونو ته ډیر قریب یم) هم دغه معنیٰ دی۔ حدیث قدسی کښ راځی۔ زما مومن بنده د ذِکر او عبادت په کثرت زما قرب غواړی، حتیٰ چه هغه

له دوے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادت کو لو کښ د قرب الٰهی داسے درجه حاصله کړی، چه خلقو او ما سوا علائقو نه منقطع شی، او همه تن خدائے ته دا سے متوجه شی چه ټول حرکاتو سکناتو، خواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نهٔ اخلی۔ د هغه لیدل او اوریدل، پوهیدل، ټول صرف د خدائے د پاره وی۔ او هرګز دا مطلب نړے نهٔ دے چه معاذالله حاشا لله خدائی او ولی کښ اتحاد او حلول او شی۔ دا سے عقیده صریحاً کفر دے۔ او د کتاب و سنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلی دی چه دا حالت په حالت فنا کښ وی نو د دے نه مطلب د خدائے په لار کښ فنا کیدل دی۔ دا چه ما سوا الله علائقو څخه شی۔ نه دا چه خدائی او ولی سره یو شی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب ډیر لوئے فاضل عالم ربانی وو۔ د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره او چته ده چه دا سے خبره هغوئ ته منسوب کړے شی نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښ دا شان مضامین دی، د هغه نه مطلب دغه دے۔ کوم چه موسّے بیان کړه۔

ما ته ډیر محبوب شی۔ او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغه غوږ و شم، چه په هغے هغه اوری۔ زهٔ د هغے سترګے شم، چه په هغے لیدهٔ کوی۔ زهٔ د هغهٔ ژبه شم چه په هغے خبرے کوی۔ زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغے هغه ټول کوی۔ زهٔ د هغے پښے شم چه په هغے هغه ګرځی۔ نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه ته د خپل ځان او مخلوق نه فانی شے۔

خلق یا نیك وی یا بد، د غه شان ته به هم یا نیک ئے یا بد هرکله چه ته خپل فطری او ازلی صفات قابو کړے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے۔ او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ تړے۔ او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوے۔ بیا به ستا په نفس کښ یوازے الله تعالیٰ باقی پاتے شی، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښ وو۔ چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښ دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شی نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړی۔ او خیر او برکاتو کښ به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شی۔ بیا به ته د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم دغه فنا ده او هم دغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا مومی۔ خپله اراده د الله په اراده کښ فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وو۔ دوئ

تر آخری ساه خپله اراده د خدائی په ارادے بدله کړے ده۔ د دے وجے نه د دوئ نوم ابدال شو۔ د دوئ په نزد د حق په اراده کښ خپله اراده شریکول ګناه ده۔ هان کهٔ په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښ ترے څهٔ بے اعتدالی اوشی، یا ذکیدو احتمال وی نو الله تعالیٰ پرے دوئ خبردار کړی او دوئ ترے منع شی او په توبه او استغفار شی۔ د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے۔

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دی۔ لیکن د باقی مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالی نه دی۔ په نوع انسانی کښ د خدائے برګزیده بندیان، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقیناً محفوظ دی۔ لیکن کیدے شی چه هغوئ څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شی۔ خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښ هغوئ د دغه لغزش نه اګاه کړی او هغوئ ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافی اوکړی۔

مقاله (۷) توبه او استغفار

د نفس د یا بدو نه آزاد شه۔ او د دے په متابعت کښ د خلے هستئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ۔ خپل هره معامله خو سره میاں پروردګار ته او سپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه۔ چه شیطانی وسوسے پکښې داخلے نشی۔ دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذړهٔ کښې درتهٔ د اچولو حکم کوی، هغه پکښې اچوه۔ او دڅهٔ نه چه منع راوړی، هغې له ځائے مهٔ ورکوه۔ دحق دارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه۔ او دحق اراده د شریعت اسلامی مکمله اتباع ده۔ د خواهشاتو کثرت د بنده د پاره د پریشانۍ او بربادۍ یو مهلک ځنګل دے او ددے خلاصے ذاتِ حق کښې د جذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده۔ همیشه د احکام الهی اتباع کوه۔ او د هغه د منهیاتو نه پرهیز کوه۔ د خدائے مقدرات د هغهٔ اختیار او رضا ته پریږده۔ او مخلوقاتو کښې هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه۔ ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دی۔ کهٔ تهٔ خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے۔ نو په دے حالت کښې تهٔ مشرك ے۔

قرآن وائی څوك چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع دی هغه له پکار دی چه نیک کارونه کوی۔ او مخلوقاتو کښې هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړی۔ یوازے بُت پرستی شرك نهٔ دے۔ بلکه د خواهشاتو پسے پتو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښې یو هستیٔ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق درجے پورے تړل صریحا شرك دے۔ الله پاك ف ۔ ئ ۱۰ اے نبی ۳! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه ممه خس

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی ۔ نو د الله تعالیٰ نه سِوا نور هر څهٔ چه دی، هغه غیر الله دی۔ او هرکله چه تهٔ غیر الله کښې مشغول شوے۔ نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرك شوے۔ نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه۔ په آرام مه کښېنه۔ د خدائے نه ویره اوکړه۔ بے خوفه کیږه مه۔ او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه۔ غافله کیږه مه۔

سلوك کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شی۔ هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه۔ بلکه هغه عطائے ایزدی اوګڼړه بیا کهٔ تا ته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته۔ او نا اهلو سره د هغې ذکر مهٔ کوه۔ په دے طریقه به تا ته هم نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او د کلام الله موافق ۰هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے " نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده۔ کهٔ ستا احوال برقرار وی، نو د الله پاك بخشش اوګڼړه۔ او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه۔ کهٔ ستا حال د غسے باقی پاتے شی۔ نو په دے کښې ستا د پاره د علم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده۔ الله پاك فرمائی: " چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیروو، نو بیا د هغې نه بهتر یا د هغې په مثل بل آیت راوړو۔ او الله پاك په هر څیز قادر دے" نو الله پاك په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګڼړه۔ د هغهٔ په وعده کښې هیڅ شک مهٔ کوه۔ او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه۔ د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ۔ او پوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی۔ او د هغې په ځائے نور آیاتونه راغلی دی۔ او حضور صلی الله علیه وسلم د هغې نورو آیاتونو تعمیل کړے دے۔ دا خو د ظاهر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسول ۳ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لری۔ د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: " ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یو پرده راتله او د هغې د لرے کولو د پاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو" او بعضے روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے)۔ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو۔ او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیاموندلو۔ نورانی خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو۔ او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو۔ په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو، لکه چه احادیثو کښې راځی۔ نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار ویلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده۔ او د هر مؤمن د پاره اکسیر دے۔

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمی صفات دی۔ او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانو ته یو مقدس میراث پاتے شوے دے۔ د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزئ د تاریکی پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروئ کښې راګیر شو۔ او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو۔ نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرك مبنی وه، ماتړکړے شوه۔ روحانی باطنی حالت ئے زائل شو۔ او انوار پرے تاریك شول۔

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیاموند۔ نو بابا آدم علیه السلام په ویره زاری په بارګاهِ الهی کښې التجا اوکړه۔ « رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ (اے ربه ځمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ۔ کهٔ تهٔ مو اونهٔ بخښے او رحم راباندے اونهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو)۔ نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالیٰ د هغه اسرارو او علومو کشف او د دا سے تجلیاتو پیرزوئنه اوشوه چه د دے

نه محکښې هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو۔ د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه۔ او د هغوئ هر دوئم حالت د رومبی حالت نه بهتر او ارفع وُو۔ حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبرٰی، قبولیتِ حق او دنیا او عقبٰی کښې سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاد د زمکے په مخ بنده او حاکم جوړه۔ او په هغوئ کښې لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برگزیده اولیاء الله پیدا شول۔ بیا د دنیا نه پس عقبٰی د هغوئ ځائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارگاه شو۔

نو تاله هم توبه او استغفار باید۔ او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی۔

مقاله (۸) د قــربِ الٰهی مــنزلونه

د خدائے د طرفه چه تهٔ کوم روحانی او باطنی حالت کښې ئے۔ د هغے نه سوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه۔ هرکله چه تهٔ د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښې د داخلید و خپله خواهش مهٔ کوه۔ ترڅو چه شاهی حکم (امر ربی) سره ته په زوره کښې داخل نهٔ کړے شے۔ د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او باربار وی۔ محض د نفس په ترغیب په داخله

قدم مهٔ کوه۔ کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی۔ څو تر هغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله۔ چه تهٔ په داخله مجبور کړے شی۔ او ستا داخله سراسر د شاهی إذن ماتحت وی۔

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قرب خداوندی) کښې داخل کړے شے۔ نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی۔ ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی۔ نو چه تهٔ جبراً شاهی محل کښې داخل کړے شے۔ نو د اخپله خوش نصیبی او سعادت اوګڼړه او د هغه په دربار کښې خاموشه، سرټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه۔ او په کوم خدمت چه تهٔ مامور کړے شے، په سوسترګو د هغے پیروی کوه۔ او خپله محبت ته هرگز هغے کښې دخل مه ورکوه۔

الله تعالیٰ خپل نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی: "د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ور کړے دی۔ تهٔ په هغے نظر مهٔ کوه۔ ځکه چه دا دے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښې اچول دی۔ او ستا د پروردګار درکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائندار دے" نو د الله تعالیٰ په دے قول کښې "رِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّ اَبْقٰى" (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے)۔ حضور صلی

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر و شکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے۔ یعنی مونږ چه په تا کومے لوئے پیرزوئنے کړے دی، لکه نبوت، علم راسخ، حکمت و فهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نور مال و جائداد او د عیش و عشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی۔ نو د الله تعالیٰ په عطا شوُو نعمتونو شکر او رضامندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے۔

ټول د نیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی۔ کوم څیز چه ستا په قسمت کښې وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښې محفوظ وی۔ نو کهٔ هغه مشیّتِ ایزدی کښې ستا په حصه کښې وی۔ کهٔ تهٔ ئے غواړے، او کهٔ نه، هغه به ضرور تا ته رسی۔ د هغے په طلب کښې ستا د طرف نه د ګستاخئ یا د بے ادبئ اظهار مناسب نهٔ دے۔ او کهٔ هغه څیز د بل چا قسمت کښې وی۔ نو تهٔ هغه نشے حاصلولے۔ او کهٔ هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښې نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی۔ نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښې کښیباسی۔ مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیّین) ته او خیژولے شے۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکهٔ۔ تهٔ بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښې د رومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطرو ته هم قریب ئے۔ چه دلته را اوړے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال میا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکرګزاره سړے په دنیا او عقبٰی دواړو کښې ذلیل کوی۔

ځکه چه مخکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عملِ صالح په جد و جهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد سا ته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهي محل ته داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوج روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علیین) ته اوخیژ وے شے۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکړو. ته بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښې د پرومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه ته اوس بادشاه ته زیات قریب شې۔ نو خطرو ته هم قریب شې۔ چه دلته را اورسے نو د هغه نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکرګزاره سړے په دنیا او عقبی دواړو کښې ذلیل کوی۔

ځکه چه مخکښې ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عمل صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمي او ابدی وی۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالی ظاهر با هر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پرواهي هرګز مه کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالی جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالی په اسماء الحسنی کښې د هغه د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالی د اصفات د ایسے عجائب را څرګند کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی، رسومات او عادات فنا کړی۔ او انسانی حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی۔ د الله تعالی دا افعال په دوه قسمه دی۔ یو جلالی او بل جمالی۔

د خدائے تعالی د جلال ظهور دا دے، چه په خوف او هیبت غلبه راشی۔ او د جسم په اعضاؤ د ویرے آثار راڅرګند شی۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوئی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیګ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "وَاعْبُدْ رَبَّكَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت داسے کوه، لکه چه ته ئے وینے) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالی د جلال او جبروت مشاهده کوله۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو۔ د غه رنګ د حضرت موسی علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس وروا چولو۔ او دا د هغوی معمول او مزاج وو۔ چه قرآن پرے شاهد دے۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے۔ چه د خپل ذات د پاره نه وو، بلکه د حق او توحید د پاره۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے۔ چه د قرب خداوندی په وجه په بنده تجلی غورځوی۔ د الله تعالی د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښه کړے دی۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے۔ هر بدګو سره ئے د محبت سلوک کړے دے۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بدترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه۔ "لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ" (نن ورځ په تاسو هیڅ ګرفت نشته۔ یعنی ما بخښلی یئ) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے۔

الله تعالی د خپل جمال د مشاهدے نعمت د اُمت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او بول عمر ئے هغوئ په دے نعمت بناد کړے دی۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستئ کښې د دوئ روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او د هجر او فراق په خفګان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے رانشی۔ نو

الله تعالی حکیم او دانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل۔ اے بلاله رض! اذان اوکه۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیامومو۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ الٰهی مشاهده حاصلیده۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترګو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته، چه ستا نفس د الله تعالی مخلوق او ملکیت دے خو دا د دنیا خواهشاتو، لذاتو، اسبابو، غرور او تکبر د سے لارے نه بدراهه کړے دے۔ ځکه چه دا څیزونه د انسان مزاج سره اخښلے شوے دی۔ نو که ته د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندګی د ثبوت مقام ته اورسی او په تابه د پاک، صاف، او خوشګوارو نعمتونو پیرزوینے اوشی۔ د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابع شی او ستا

خدمت او تعظیم ته په غاړه بسته وی، او دا یو مثلې شوے اصول دے. چه کوم سړے د خدائے تعالیٰ فرمانبرداروی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی. الله پاک فرمائی. "کائناتو کښې هیڅ څیز داسے نشته چه د خدائے ثنا صفت نهٔ کوی. خو تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئی نه؟ او الله پاک فرمائی: ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو څما فرمانبرداری قبوله کړئ. کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه. نو هغوئی اووے اچه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سرسترگو قبلوو.

مکمله بندگی، د نفس د ناکاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی. په قرآن کریم کښې د یرځایه راغلی دی چه "نفس اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه گمراه کوی، حدیث قدسی دے. چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل "چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے. ځکه چه زما په زمکه کښې د نفس د پیروئ نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئی الله پاک خوب کښې اولید، نو عرض ئے اوکه چه یا الله! تا ته د رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ما ته راځه" حضرت بایزید فرمائی: ددے پس ما لکه د مار د پوټ خپل

نفس په ځائے پریښود :

غرض دا چه هر حال کښې د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے. نو کهٔ ته متقی او پرهیزگار ئے. نو د حرام مال نه او د مخلوقاتو د خوف او خدشے نه بچ به اوکړے. او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید و نه خپل خالق سره اوتړه. او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه. بنهٔ پوه شه چه د رزق او روزئ ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښې راځی. او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے. خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرگز هیر ول نهٔ دی پکار. د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئی ددے خبرے قائل دی، چه فعل کښې د بنده مطلقًا دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا موے. او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کښې د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته. او بنده د هر فعل او اراده خپله مختار او مجاز دے گڼی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے. او قدریه فرقه کښې به راشے. بلکه عقیده درسته کړه. او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغه د تعمیل حکم د پاره "لَیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَاسَعٰی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے. او قرآن او حدیث کښې ددے مثالونه وارد دی.

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه. ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښې) حاوی دی. د احکم الحاکمین په موجودگئ کښې په هیڅ یو امر کښې حاکم مهٔ جوړیږه. ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے. کهٔ ستا زړهٔ کښې څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی. یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار اوسنجوه. کهٔ قرآن او حدیث کښې د هغې حرمت او ممانعت موجود وی. مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د غیبت نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه. ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم شکلے صورتونو کښې ئے انسان ته راوړاندے کوی.

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښې هیڅ شبه نهٔ وی. نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښې د گناه خدشه نشته. لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، د گنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله. په داسے الهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی. او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی. د افعالِ

الٰهی او امرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر کله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغې د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی. بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښې د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی.

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دِ په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی. آمین). نو د نفس مخالفت شروع کړه. او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه. او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده. وړومبے قسم دا چه د نفسانی لذاتو د پیروئ نه منع شے. فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن د گناهونو نه محفوظ کړے. او دوئم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی. د هغې اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونهٔ کړے دا باطنی امر په هغې مباح کارونو کښې هم بیا مونده شی چه د هغې متعلق شریعت کښې څهٔ حکم موجود نهٔ وی. په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی. او نه د وجوب حکم لری. او دے کښې بنده ته اختیار ورکړے شوے دے. خواه کهٔ دا په تصرف کښې راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره نوم مباح دے۔ نو یو متقی او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر داسے څیز متعلق استخاره اوکړی او د حکم ربّی په انتظار کښې شی۔ او هرکله چه حکم بیا مومی، نو د هغې مطابق دِ تصرف کوی۔ او په داسے حالت کښې دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی۔

د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود دے هغه دِ د شرع په دو سره، او د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شی۔ دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شی۔ او هغه په اولیاؤ کښې شمیرلے شی او کهٔ ته د "حق الحق" په حالت کښې ئے چه په ذات خداوندی کښې د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ خېرېږونه اوګڼره۔ ځکه چه دا د هغې ابد الوحالت دے، چه د هغوئی ریعونه د عشق و محویت نه مات دی۔ هغه موحدین دی، عارفان دی، صاحب علم او عقل دی۔ دوئی د امیرانو آقا د خلقِ خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبان الٰهی دی۔ نو په دے مقام د امر پیروی دا ده چه ته د نفس امّاره مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شی۔ د هغه وخت ته د مالک الملک بنده ئے نه چه د مُلک بند۔ ته به د امر حق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور داسے د خدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښې چه ټیټے رودونکے بچے یا د طبیب په مخکښې بے هوشه بیمار وی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به ته بے هوشه او بے خبره ئے۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښې چه ستا په زړه کښې د نکاح خواهش پیدا شی او ته د دے ذمه داری سرته نشے رسولے۔ نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه۔ او د هغه د رحم امید وار اوسه۔ دنیا کښې ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده۔ او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے۔ نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے۔ د هغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی۔ چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی۔

اوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښې بدل شی او الله پاك شکرګزاره سره په کلام پاك کښې د نعمت د زیاتئ وعده کړے ده۔ فرمائی: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيْدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِيْ لَشَدِيْدٌ ○ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به درباندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم۔ او کهٔ ناشکری کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخت

پوره د نکاح ضروریات د برابر نشی۔ نو صبر او انتظار کوه۔ الله پاك فرمائی:۔ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ۔) خو په دے اثنا کښې د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښې بالکل دخل مهٔ ورکوه۔ د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله۔

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه۔ او د امر ربّی اطاعت کوه۔ او یقین لره چه ستا پروردګار به اخر په تا فضل و کرم اوکړی۔ رزق به دِ فراخه کړی۔ او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق درکړی۔ الله پاك فرمائی: اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی۔ او ته د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګرځانه شے۔ نو خدائے تعالیٰ به تا هم د دنیا او هم آخرت کښې د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه د هغه مال او دولت هم درنه واخلی۔ او محتاج او پریشان حال دِ کړی۔

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښې محو کیدل شرك دے۔ او شرك د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافی جرم دے۔ خو کهٔ ته مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښې مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوګرځوی او د دے کښې به وسیع تر وړخه زیاتے راځی۔

مال به ستا خادم وی۔ او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم۔ بیا به ته دنیا کښې د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے۔ او عقبیٰ کښې به د خدائے په نزد معزز او محترم شے۔ او جنت الماویٰ کښې به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښې نعمت وی۔ خو کهٔ ته د هغې خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تا ته دررسی۔ د غه شان کهٔ ستا په قسمت کښې مصیبت وی او ستا د پاره د هغې حکم شوے وی۔ نو خواه ته هغه نا خوښه وے، او که دعا په ذریعه ئے دفع کوے۔ خو هغه به په تا راځی۔ نو تا له پکار دی چه په هره معامله کښې د الله تعالیٰ مخکښې د فرمانبردارئ ګردن کیږدے چه د هغې فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی۔

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزوینه اوشی۔ نو شکر اوباسه۔ او کهٔ مصیبت راشی۔ نو صبر او تحمل اختیار کړه۔ ته د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه۔ چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهي نو د تسليم او رضا په دے طريقه به د نبيو وصالحينو، شهداؤ او صديقينو مقام ته اورسے. او قرب خداوندی به حاصل کړے بيا به ته د هغه خلقو ملګرے ئے چه د هغوئ د ذکر او فکر په برکت د کرامت، نعمت، عزت مسرّت او د نفس د اطمينان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښ کښ د صبر او ستقامت نه کار اخله. او د مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے.

د رحمة للعٰلمين ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائی اے مؤمنه! ځما د علاقے نه زر تيريږه ځکه چه ستا نور ځما اور مړ کوی. دا هغه نور دے، چه محکم يقين او کامل ايمان سره چه دنيا کښ ورسره وو. او په دے نور په مؤمن او کافر کښ تميز کيدلے شی. او دغه نور په دنيا او عقبیٰ ادوارو کښ د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ايمان قوت تا نه هر مصيبت او بلا لرے کړی. يقين لره، چه هيڅ بلا ستا د بربادولو دپاره نه، بلکه ستا د ازميښت د پاره، ستا د ايمانی طاقت قوی کولو دپاره، ستا د يقين زياتولو د پاره، ستا د فلاح او ترقی دپاره او د رضائے حق د بشارت درکولو دپاره تاته راځی. الله پاك فرمائی. اے مسلمانانو! مونږ تاسو ازمايو. چه تاسو کښ د فی سبيل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی. بيا چه د الله تعالیٰ په ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ايمان محکم شی او ته

يقين سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصيبت کښ ستا مشکل کشائی کوی. او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی. نو د ځان يا د غير په حق کښ د دے تا نه هيڅ يو قول او فعل داسے ښکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امر و نهی نه بهر وی.

کله چه تا ته يو امر خداوندی اوشی. نو د هغے تعميل په تادئ کوه. او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه. د تقدير او فعلِ الٰهی په تکيه محض په تسليم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله. چه تا نه امرِ الٰهی عملی طور سره ظاهر شی. او کهٔ د خپلو عزائمو په تعميل کښ پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونيسه هغه ته التجا کوه. هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښ د غفلت کولو اسباب معلوم کړه. ممکنه ده چه دا پريشان کن صورتِ حال ستا دغرور تکبر، طاعت او عبادت کښ د سوءِ ادب، په خپل قوت او صلاحيت د تکيه په ځهٔ ښهٔ عمل د ناز کولو يا د مخلوق خالق سره د شريک کولو په وجه وی، يا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د ځهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے. او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښ اخته کړے ئے. ته نهٔ پوهيږے چه دنيا کښ د شرك او غفلت جرائيم ځائے په ځائے خوارهٔ شوی دی.

چه هغه مؤمن د خپل حقيقی محبوب او مطلوب يعنی الله تعالیٰ نه ليرے او بے تعلقه کوی. نو د شرك د اسبابو نه پرهيزګار شه. چه د الله نه غير الله ته راغب نهٔ شے.

کوم څيز چه د الله نه سوا دے هغه د غير الله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه پرته غير ته رجوع مهٔ کوه. او په خپل نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غير الله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے. کنی هغه به دِ په داسے اور کښ وراولوږيږی، " چه د هغے خشاك سړی او کانړی دی، او چه د کفارو د پاره تيار شوے دے " (آيت شريف دے) بيا کهٔ تهٔ څهٔ عذر يا فرياد کوے، نو ځائے به نهٔ نيسی. او کهٔ د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے. او کهٔ د ايمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله د نيا ته بيا د نيکئ د پاره راتلل اوغواړے، نو دوباره به دنيا ته دِ راتلل نصيب نشی. نو په خپل نفس رحم اوکړه. او علم، عقل، ايمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی، هغه د خدائے په عبادت، رضا او خوشنودی کښ صرف که. او د دے په پاکو انوارو د جهل او شرك تاريکئ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه.

— د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقيم روان شه او خپله هره معامله هغے قاضی الحاجات ته اوسپاره. چه تهٔ ئے پيدا کړے ئے. او ستا پرورش ئے کړے دے. تهٔ

يو بيکاره نطفه وے. د هغې نه ئے تا ته انسانی صورت درکهٔ. او زمکه کښ ئے د خپل خلافت او نيابت په منصب سرفراز کړے. نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطيع پکار ده. هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے. نو د کائنات ټول څيزونه به ستا تابع دار شی. (خدای تعالیٰ دِ مونږ ټول په دے نعمت ښاد کړی. آمين.)

هرکله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهياتو نه پرهيزګار شے، نو بيا کهٔ دنيا کښ تهٔ هر ځائے ئے ټول مصيبتونه او تکليفونه به تا نه په دِ ډه وی. الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ فرمائيلی دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله يم. خالق کائنات يم. ځما نه سوا بل معبود نشته. زهٔ چه کائناتو کښ کوم څيز ته حکم ورکړم، چه شه، نو هغه فورًا شی. او د عدم نه عالمِ وجود ته راشی. نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه. چه زهٔ درته د توحيد په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم يو څيز ته اووائے چه شه. نو هغه شی. او وجود او ظهور کښ راشی." او دا هم الله پاك فرمائيلی دی : اے دنيا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی. نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه. او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصيبتونو او تکليفونو کښ ګرفتار کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څیزونه چه هغه نه خدائے تعالیٰ منع راوړے دے دهغې نه ته پوره پرهیز اوکړه - کامله عاجزی اختیارکړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه - ستا حواسِ خمسه او ستا ټول اعضا هروخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکاردی او د هغې په تعمیل کښې هیڅ کله د تاخیر نه کار مهٔ اخله - قضا وقدر کښې خفگان ، تادی ، شکایت او مخالفت له دخـل مهٔ ورکوه - او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د گناهونو دامراضو او د خواهشات نفسانی دفتنو نه محفوظ کړی او قرب خداوندی به د نصیب کړی -

مقاله (۱۴) د دنیا پرستار کـهٔ د عُقبیٰ؟

اے د نفس بنده! ته د عاشقانِ حق او د یو معبـو د پرستارانو د برابرئ دعوی مهٔ کوه - ځکه چه تهٔ د خپـل هوا وُ هوس غلام ئے - او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی - تهٔ د دنیا په رغبت کښې محو ئے - او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښې سرگرم دی - د دوئ نظرونه صرف یو رب سـره تړلے دی - او ستا زړه د دنیاوی بتانو بتخانه ده - دوئ هغه څیزونو ته نه گوری ، په کوم چه ستا نظر دے - دوئ د کائناتو په اشیاوُ نه بلکه د اشیاوُ په خالق او صانع نظر لری - چه هغه په ظاهری سترگو نه بلکه د زړهٔ په سترگو لیـدلے شی -

دغے عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کهٔ - او خلاصے

ئے بیا موند - او تهٔ تراوسه د نفس په خواهشاتو کښې راگیر ئے - دغې اهل الله د خپل پروردگار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل - او په دغې طریقـه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او تهٔ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پراوُنو لرے شوے - دغه خلقو ته الله تعالیٰ د آدم علیه السلام او د کائناتو د تخلیق حقیقی مقصد اوښوده - یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښې مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښې کښیوتے - دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښې همیشه د غم او پریشانئ نه لاپروا دی - مصیبت او تکلیف کښې څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماوٰی شو - ځکه چه دوئ کائناتو کښې د یو څیز د کتو نه مخکښې د هغې څیز صانع او د هغه فعل ته گوری -

دغسے برگزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ د بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی - ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاك دوئ د خپلے زمکے اَوتاد یعنی میخونه گرځولے دی - چه په هغې زمکـه قائم او محکم ده - هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه د غرونو په شان خود دار ، سخت او ناقابل تسخیر دی - او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغې صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښې مهٔ خنډ کیږه - ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښې د مور و پلار او اهل وعیال نه بیزاره شو ، خو د حق نه بیزاره نهٔ شو -

دوئ په کائناتو کښې خدائے بهترین پیدا کړے دی - او د زمکے په سر ئے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی - ترڅو چه زمکه او آسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو د حق تعالیٰ په نکو نو سلامونه وی - (سره خُونږ - آمین) -

مقالـه (۱۵) خوفٌ او رجاء

ما خوب اولید چه زهٔ یو داسے ځائے کښې یم چه د هغې شکل او هیئت د جماعت په شان دے - او په هغې کښې دیو داسے خلقو له ده ، چه د دنیا او د دنیا د خلقونه بے تعلقه دی - ما په زړهٔ کښې فکر اوکهٔ - کهٔ فلانے سړے په اولیاوُ کښې دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو - او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو -

په دے کښې دا خلق ماته راجمع شول ، او یو پکښې ماته اووئیل : ستاخهٔ حال دے ؟ تهٔ کلام او خطاب ولے نهٔ فرمائے ؟ ما ورته اووئیل - هرکله چه تاسو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موځان تړلے دے - نو بیا د خلقو نه ژبے سره هیڅ مهٔ غواړی - او چه ژبے سره سوال پریږدئ

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے -

بنهٔ پوه شئ چه هر آن کښې د الله پاك یو نوے شان دے - د خلقو حالات بدلوی را بدلوی - یعنی د امیر نه غریب او د غریب نه امیر ، د گدا نه بادشاه او د بادشاه نه گدا جوړوی ، د چا مرتبه اوچتوی او د چا راغورځوی - یو قوم علیین ته رسوی او بل اسفل السافلین ته کوم ځائے چه د علییّن خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده - هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیّت په وجه په اسفل السافلین کښې د ورغورځولو هم ویره پیدا کړے ده -

کوم خلق چه اسفل السافلین کښې دی - هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علّیین کښې د داخلولو هم وعده فرمائیلے ده - په دے کښې زه د خوب نه راویښ شوم -

مقاله (۱۶) توکّل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاك د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے - چه تا محض په مخلوقاتو ، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه - او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکّل اونهٔ کهٔ ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښې مخلوقات

له د اوچتے درجے جنت -
له د دوزخ د ټولو نه لاندنئ طبقه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او مید وار ئے . او د هغوئ طرف ته تکه د یو سودا گر ستا تګ راتګ د ے . نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرك ئے .

د دے شرك په وجه به الله تعالیٰ تا په عذاب کښې اچوی . او د هغے ادنیٰ صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم ئے ځکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالیٰ سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع اوکړه . او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك ئے لیکن دا شرك د پرومبی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرك به د الله تعالیٰ دا سے اونیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یوازے الله تعالیٰ حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونکے دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکوونکے دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونکے دے او د غه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته اوسپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی . بیکا ئکی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا و هم او ګمان کښې به هم نه راځی . او دا ستا د پاره د الله تعالیٰ یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپلے ارادے د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالیٰ یقینًا تا ته دررسوی او ستا نه سوا به هغه د بل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دا ئے شکر توفیق درکوی او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالیٰ خاص نصرت او مدد دے . او د غه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځائے راوړے . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی .

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالیٰ د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی ، نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پراخستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . د دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نور کرامت دا ښودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده .

الله پاك فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې دا سے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے زموږ د احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او زموږ په آیاتو نوئے ایمان راوړلو . بل ځائے فرمائی :- وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه زموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی ، نو موږ یقینًا هغوئ ته د خپلو سمو لارو هدایت کوو) . او الله عزّ و جلّ فرمائی ، تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرار و نه د یر څهٔ درته اوښائی . او د معرفت په نور مو ښاد کړی .

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے ، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شی او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربّی سره وی چه هغے کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغے رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغے کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاك او محفوظ وی . الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی .- اے بنی آدمَ ! زهٔ الله یم . ځما نه سوا هیڅوك معبود نشته . زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینًا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم ، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے ، چه شه نو هغه به شی او اِذن الٰهی سره به عالَم وجود کښې راشی ؛ او دے کښې شک نشته چه الله تعالیٰ په خپلو انبیاؤ ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده .

مقاله (۱۷) وصول اِلَی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس د توفیقِ الٰهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنیٰ ده چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو د ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه آزاد شي او د الله د فعل او ارادې ماتحت شي او ستا هر قول او فعل د امر الٰهي مطابق شي. نو دا حالت د محویت او د فنا في الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شي.

الله ته رسائي د مخلوق د رسایئ په شان مادي حیثیت نهٔ لري بلکه د هغې نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه داسې سمیع بصیر او خالق (اورېدونکے او پېدا کونکے) دے چه مخلوقاتو کښې هیڅ څیز له هغهٔ سره تشبیه نشي ورکیدے او وصل اِلَی الله د کیفیت نه صرف واصل بالله خبردار وي چا چه دا مرتبه حاصله کړې نهٔ ده او داعشق او قرب ئے نصیب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحاني کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل بالله په قرب کښې د نورو نه په درجه کښې مختلف وي او دغه شان د الله تعالیٰ اسرار ټولو انبیاؤ او اولیاؤ سره په جدا جدا رنګ دي چه د یو راز نه بل بغیر د خدائے نه خبر نهٔ وي. حتّی چه عالم روحانیاتو کښې کله داسې هم کیږي چه یو مرید چه ذاتِ حق سره کوم راز لري، د هغې نه بې خبره وي. او کله د پیر د راز نه هغه مرید هم ګاه نهٔ وي. کوم چه روحاني او باطني لحاظ سره د پیر مقام ته رسیدلے وي. او کله چه مرید د پیر حالت او کیفیت

ته اورسي. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړے شي. او خپله الله تعالیٰ د هغه نګهبان جوړ شي.

د مُرید د پیر نه جدا کول داسې دي لکه چه یو ووړکے بچے چه د تې رودو د میعاد نه پس د دائي نه جدا کړے شي. او دغه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پریکړے شي. نو ترڅو چه مرید خام وي او هغه کښې خواهش او اراده موجود وي. نو هغه د نفساني عیبونو د لرې کولو د پاره مُتاژه دے. خو د خواهش او ارادې د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت باتے نشي. او دا ځکه چه اوس مرید کښې نفساني او سفلي کرد باتے نشو. چه د هغې د لرې کولو د پاره ګکښې په دهٔ د خدائے د طرفه پیر مامور وو.

اُوس د دهٔ هادي، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجلیاتو انوار دے د جهل تیرو ته نهٔ پرېږدي. نو هر کله چه ته واصل بالله شې، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بې غرضه او بې خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف او رجا یا نفع او نقصان کښې هیڅوك موجود مه ګڼه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت امید لره. او هر دم د هغهٔ په ذات تکیه کوه. هر کله چه ته داسې شې. نو همیشه د الله تعالیٰ په امر او فعل نظر لره. او هر حالت کښې د مخلوق نه بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف پخپله

ذاتِ واحد وي. او ټول مخلوق د خدائے تعالیٰ په حضور کښې داسې عاجزه اوګڼړه لکه یو غلام چه د یو لوئے وسیع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحویل کښې وي.

د خالق اختیارات مخلوق ته مهٔ سپاره. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لري. او د الله تعالیٰ نه پناه غواړه، د توحید نه پس د مشرك کیدو نه د ذرهٔ د رڼا نه پس د تیرې نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه او د ایمان نه پس د کفر نه.

دنیا د اوبو د یو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښې ورځ په ورځ اضافه کیږي. او او بهٔ ئے د بني آدمو نفساني شهوات دي، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دي. خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دي. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښې د دنیا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوري، نو که هغه د ایمان نور لري. نو پوه به شي. چه حقیقي او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي. "لَا عَيْشَ اِلَّا عَيْشُ الْاٰخِرَةِ (که عیش دے نو هغه د اُخرت عیش دے) او دغه د مؤمنانو او متقیانو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خانه ده،

او کافر د پاره جنت. او نبي اکرم صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي: "چه متقي او پرهیزګار ته د خدائے تعالیٰ د طرفه تیزې لګید لے وي. یعني د شریعت د حدودو پابندي هغه غیر الله ته نهٔ پرېږدي. نو د دے دلائلو باوجود دے دنیاوي لذاتو سره زړهٔ ولے اوتړلے شي.

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښې بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شي، او الله ته رجوع اوکړي، هغه سره ربط او عشق او ساتي. او د هغه د ارادو په مخکښې خپل ځان عاجز کړي. په داسې کولو به ته د دنیا د شرك د بندونو نه آزاد شې. او دغه وخت به ستا هستئ کښې د معبود حقیقي فضل وکرم او عظمت او جلال دا سې د قدر او اثر پیدا کړي چه د نفس په بند یانو کښې به هغې مثال نشي بیا موندے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغې مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مهٔ کوه. کوم کښې چه ته پروت ئے. او مه په الله پاك تهمت لګوه. که یو وخت کښې ته په مصیبتونو او تکلیفونو کښې راګیر شے نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالي هم د الله پاك وعده ده قرآن پاك کښې راځي: " د مصیبت نه پس راحت وي." د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دي. حق تعالیٰ فرمائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

،کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمارکول اُوغواړئ۔ نو هرګز به ئے شمار نهٔ کړے شئ"۔ نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقدر دی چه ته په هغه احاطه هم نشئ کولے نو د هغهٔ د بخشش اورحمت نه هم هرګز ناامیده کیږه مه۔ او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط اوتعلق مهٔ ساته۔ ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی۔ کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضورکښې دِ وی۔ او کهٔ دِ څهٔ تسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په مخکښې دِ وی ځکه چه دنیا کښې څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی اوکاروں چه دی، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر اوجاری دی۔کوم څیزچه الله تعالیٰ مقدم کړے دے۔ هغه څوك مؤخر کولے نشی اوکوم ئے چه مؤخرکړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی۔

الله پاك فرمائی :"کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی۔ نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کولے نشته۔ اوکهٔ هغه درته د څه ښیګړے اوفائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته د هغهٔ فضل وکرم منع کولے نشی"۔ اوکهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے۔او د الله ګِله اوشکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے۔ او د هغه نعمتونو ته دِ سپك اوکتل۔ په دا سے حالت کښې به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے۔ نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه۔ او د مشیّت الٰهی خلاف شوراوغوغا مهٔ کوه۔ ځکه چه دِیر مصیبتونه دا سے دی، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی۔

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پروردګار نه شکایت ځنګه کوے؟ چه هغه ارحم الراحمین دے۔ خیرالحاکمین دے۔ فیاض اوکریم دے۔ په بندیانو ئے رحمتونه او بخششونه دی۔ او په هغوئی د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے۔ لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: الله تعالیٰ په خپلو بندیانو دومره زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی"۔ نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکاموته سرکیږده۔ او په ژوند کښې چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو اوکرم سوال کوه۔ ځکه چه په توبه کولو او عفوغوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے۔

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښې فنا کړه۔ اوکوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغې متعلق هم افسوس اوشکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے۔ اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے۔ اګرکهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری۔ کیدے شی، چه یوشے تاسو

نهٔ خوښیږی۔ خو حقیقت کښې هغه ستاسو دپاره فائده مند وی او عین ممکنه ده چه یوشے تاسو خوښوئ او هغه کښې ستاسو دپاره نقصان وی۔ نو په حقیقت حال صرف الله پوهیږی، نو دګِله اوشکایت په وجه به داشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښې کړی۔ په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعه شکایت مهٔ کوه۔ بلکه د شرع پیروی اختیارکړه۔

د سلوك په لارکښې رومبے قدم تقویٰ ده او دویم قدم ولایت دے۔ ترڅو چه مکمل تقویٰ اختیار نهٔ کړے شی نو دَ ولایت درجه حاصلول ناشونی دی۔ په دے درجه کښې د امرِباطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے۔ بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیّت، غوثیت او صدیقیت کښې فنا شه۔ ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده۔ هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے۔ نو الله تعالیٰ به ستا زړه مطمئن او باراور کړی۔ اوکهٔ یو شر ستا په مقدر کښې وی۔ نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تا نه لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی۔

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی۔ او د دنیا هر تاریك ګوټ د نمر په نور روښانه شی۔ د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښې ککړ دے۔ او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، ترڅو چه د فسق اوفجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی۔ نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښې د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی۔ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی :" د مؤمن د یو ورځ نارُوغتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده:

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان دِیرکمزور دے۔ کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کوم وعدے کړے دی۔ هغه هیڅرے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی اوکله چه ستا په زړه کښې یقین اوایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی "ـ دن ورځ نه تهٔ څونږ محبوب او مقرب شوے او څمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی۔" دا خطاب به تاته یار بار کیږی۔

بیا به ته د خدا ے د برګزیده بندیانو نه شے۔ د ایمان دے درجے ته چه رااورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی۔ او د الله دا ارادے په موافقت کښې به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ۔ اوس به تا د الله د طرفه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضا د مرتبې پورې ورسېږي. او د هغه د حمایت او خوشنودئ به د برسره وعده او د الله تعالی ظاهري او باطني نعمتونه به ستا د پاره بس بسیاره شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت بې نقابه شي او د هغې په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رومبۍ وعدې نه ستا د منتقل کېدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته اګاه کړې شې او ستا په باطني تجلیاتو کښې به اضافه اوکړې شي. د خدائې د طرفه به تا ته شرح صدر (د حق او رېدلو او قبلولو د پاره د سینې پراخېدل) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالی اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښې تا د کوم څیزونو خواهش کړې دے. او تا ته په کوتو نهٔ وې د رغلي نو د هغې د بدله نه بدله معاوضه به تا ته په آخرت کښې درکړے شي. د الله تعالی قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماوٰی په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شې.

کهٔ دے فاني دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه ډډه اوکړه. او خپل مقصود د خالصهٔ خپل معبودِ برحق اوګرځولو نو د توحید د دے جذبے په برکت به الله تعالی تا په دنیا کښې د خپلو فراوانه حلال نعمتونو نه فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به دِ د مؤحدینو او صالحینو سره اوچتې درجې نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوک او مشتبه څیزونه ترك کړه

حدیث شریف دے. دَعْ مَا يُرِيبُكَ. (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترك کړه) نو دا اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کېدو د پاره ډېر اهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حراموا و حلالو متعلق ستا په زړهٔ کښې څهٔ تذبذب او بې اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سے اوګڼړه چه هلته و شته نه. په دا سے حالاتو کښې ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاك وعده ده. اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نهٔ دے، چه هغهٔ ته وعده وریاده کړے شي. هغه ستا او ستا د احوالو نه بے خبره نهٔ دے. هغه خودا سے پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوي. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائے عبادت کونکیه! هغه به تا څنګه هېر کړي. او د دے حدیث "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترك کړه.) د امعنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مهٔ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرك دے او د شرك نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وی. نو د الله په فضل وکرم تکیه لره او د هغه درکړے رزق به ضرور تا ته دررسي. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یوازې او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښې د باداشاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دی.

مخلوق سره چه څهٔ دی د هغهٔ دی او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولے شي. الله پاك په خپل مقدس کتاب کښې فرمائي: "وَاسْئَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ". (د الله نه د هغهٔ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانه فرمائي. د الله نه بېوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نهٔ دی. نو ډېو الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائي: "اے نبیٔ! چه زما بندیان څما متعلق تا نه تپوس اوکړي نو ورته اووایه، چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلي نو زهٔ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالی فرمائي څما نه دُعا غواړئ زهٔ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانه فرمائي: "ستاسو

حقیقي رازق الله تعالی دے چه د قوت او طاقت خاوند دے" او بل آیت شریف دے "اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (د الله چه چا ته خوښه وي هغهٔ ته بے حسابه رزق ورکوي).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللّعنت په خوب کښې اولید او د هغه د وژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووے، چه ته ما په څهٔ وژنے. او څما ګناه څهٔ ده؟ کهٔ د الله تعالی د ارادے مطابق څما په تقدیر کښې شر لیکلے دے نو څما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که څما په تقدیر کښې خیر لیکلے وے نو دا څما د اختیار نه بهر وه چه هغه ما په شر کښې بدل کړے وے. نو هرکله چه زهٔ د الله تعالی د ارادے مخکښې عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کېدے شي.

د هغهٔ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئے نرمی او سستي وه. او بږه د مخ ئے وۀ. او په زنه ئے څو د کی وېښته وو. شرمنده شکل او ملامت

ـله د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصي یوه بے بنیاده او جوړه بهانه ده. چه صرف عام خلق پرے تېرباسي. ځکه چه د عوامو ګمراه کولو اصل جړ هم دغه دے. او لکه څنګه چه نور مفسدان او ضررسونکي خلق د سزا مستحق دي دغه شان د ملعون هم د سزا مستحق دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورته وو۔ او دیوه ویریدونکی او ذلیل سړی په شان حُما مخکښ ولاړوو۔

دا خوب ماد ذی الحجه په یوولسم تاریخ په ۵۴۹ھ کښ د اتوار په ورځ لیدلے وو۔

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائښ هم لوئې وي

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده دهغهٔ د ایمان مطابق په ازمائښ کښ اچوی۔ دچا چه ایمان زیات وی هغومره به پرے ازمائښ هم زیات راځی۔ دایمان په درجو چه غور اوکړے، نو د رسول[1] ابتلا او ازمائښ دنبی[2] د ابتلاء نه زیاته وی ځکه چه د رسول ایمان دنبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا دهرنبی ازمائښ د ابدال نه او دهر ابدال ازمائښ د ولی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائښ کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی۔ او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم داارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفتا او ابتلاء دنبیانو په ډله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

[1] رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی، لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام
[2] نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، بیا ځو د حق ورته کیږی۔ دنبی لفظ د رسول دپاره هم استعالیږی۔

دغه وجه ده، چه الله تعالیٰ سادات کرام همیشه په ابتلاء کښ ساتی۔ دپاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالیٰ په قرب او حضور کښ وی۔ او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی۔ ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی۔ او محب د خپل محبوب جدائی هرګز برداشت کولے نشی۔ ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی۔ او دوئ د حق تعالیٰ نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی۔

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محوشی۔ او غیرالله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی۔ دوئ حق او باطل واضحه پیژنی۔ او د نفس په آفاتو کښ نهٔ کښیوزی۔ د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی۔ او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی۔ او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی۔ د دوئ قلب د تعلق بالله په وجه محکم او توانا وی۔ او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی۔

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ورکولے شی۔ او د زیاتو درجو پیرزوینه ئے کولے شی۔ الله پاك فرمائی: که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکوم۔ ولے هرکله چه نفس انسانی محض د هوا وهوس اتباع اختیار کړی۔ او د لذت پرستار شی۔ نو د امرِ الٰهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ کښیوزی۔ په داسے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو دپاره الله تعالیٰ په دهٔ آفات او بلیّات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی۔ بعضے اوقات د راهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالیٰ په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی۔ د نفس د فتنو نه ئے بچ کوی۔ او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی۔

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ځانله د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امرِ الٰهی پیروی اختیار کړئ۔ او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښ همیشگی کوئ۔ چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے۔ او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیامومئ۔

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالیٰ چه د کوموڅیزونو په تا پیرزوینه کړے ده۔ په هغے صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راګیر نشے۔ د شکر ادا کولو یوه ادنیٰ فائده داده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی۔ او د دنیا او عقبیٰ سختی پرے د انسان نه لرے کیږی۔

یاد ساته، چه په خدائے تعالیٰ د توکل کوے، نو بغیر

د طلب نه به الله تعالیٰ تاته رزق درکوی۔ او ستا ضروریات به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کړه۔ او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه۔ ستا هر حرکت، سکوت او فعل دِ د الله د حکم ماتحت وی۔ کنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښی شامل کړے شے۔ کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی۔ الله پاك فرمائی « د غه رنګ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته دیو داسے شهنشاه په محل کښ دهغهٔ په حضور کښ ولاړیے چه هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لښکر خاوند دے۔ د هغه حکم جاری او قطعی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی دے۔ دهغه فرمان دائمی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل دے۔ دهغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لاثانی او دهغهٔ دتدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ ورے نه وړوکے او لوئے نه لوئے څیز هم دخلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے۔

هرکله چه ته شرك شروع کړے توفیق اوکړه چه ته د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښ صفا راغلی دی چه « شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے »

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دے بنا ئے شرك يو نه معاف كيدونكے گناه گرځولے دے - الله سبحانهٔ فرمائی : "الله به د شرك گناه هرګز معاف نهٔ كړی، او د شرك نه علاوه چه كوم گناهونه معاف كول اوغواړی هغه به معاف كړی" ؟ نو تاله پكار دی، چه د ډير احتياط سره د پټ او ښكاره شرك نه ځان اوساتے -

په پټه او په ښكاره هر ځائے كښ او هميشه قول او عمل كښ د شرك نه پرهيز اوكړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سرشه - او الله تعالیٰ ته په عاجزئ سره رجوع اوكړه - او د هغهٔ نه تهښته مه كوه - او د هغه په احكاموكښ بحث، جدلونو تصرف مه كوه كنی سزا به اوخورے - هغه مه هيروه كنی هغه به وهم هير كړی - د هغهٔ په دين كښ نوے او د ځان نه خبره مهٔ پيدا كوه كنی د هغهٔ په عذاب كښ به واچولے شے -

د نفس تابعداری پريږده كنی نو بيا به دے تورغی او ايمان به دے سلب شی - په دے وجه چه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتيجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پيغمبر ته فرمائی : "تا د هغه سړی انجام اونه كتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړكړه (يعنی كوم سړی چه د خپل نفس د خواهشاتو پيروی اواخسته نو دنيا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -)۔

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ويره اوكړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزارشه - د خپل پروردګار مخكښ عاجزی اختيار كړه - او د الله تعالیٰ په عبادت كښ د هيڅ څيز غرض او آرزو مهٔ شاملوه كنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره يقين اوساته - چه ته په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردګار ملكيت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور كښ مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنيا كښ چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره كومه اندازه مقرر كړے ده هغے كمی بيشی يا تقديم تاخير نشی كيدے - هر څهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر كړے دی - خواه ته هغه غواړے يا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته دررسی - نو كوم څيز چه تا ته په گوتو در نشی په هغے افسوس مهٔ كوه - او كوم څيز چه درسره موجود دے - په هغے د الله پاك د ذكر نه غافل كيږه مه - كوم څيزونه چه علم الهی كښ ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چاته نشی ور كيدے - نو د رزق په معامله كښ پريشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری -

حاضر وخت په ذكر او عبادت كښ كامل محوّيت

او يكسوئی سره مشغول اوسه - او غيرالله ته د ومره توجه مهٔ كوه، چه د شرك گمان در باندے اوشی - الله پاك خپل كلام مقدس كښ فرمائی : " اے پيغمبره ! ته هغے څيزونو ته ډير زيات رغبت سره مهٔ گوره، كوم چه مونږ كفارو له وركړے دی - هغه خو د دے د پاره وركړے شوے دی چه هغوئی په فتنو كښ واچولے شی - او ستا د پروردګار رزق ډير بهتر او پائيدار دے " نو الله پاك چه د شريعت او روحانيت كوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دركړے دی - په هغے شاكر شه، او غير الله ته د مقرب كيدو نه منع شه - ځكه چه غير الله كښ سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك كفار او منافقين په قسم قسم فتنو كښ اچولے دی -

د الله په نعمتونو قانع كيدلو كښ ستا د پاره بركت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بيامومے - او په دے به دنيا او عقبیٰ كښ عزت حاصل كړے - او درجات به د اوچت كړے شی - نو تاله پكار دی - چه پنځه فرائض يعنی كلمه طيبه اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُولُ الله مونځ، زكوٰة، روژه، حج په مكمله طريقه ادا كړے او د ممنوعاتو نه پرهيز اوكړے - د الله پاك په نزد د دے طريق عمل نه زيات بل محبوب او غوره څيز نشته -

الله پاك د مونږ ټولو له د خپل تائيد او نصرت په

بركت د هغے اعمالو توفيق راكړی، كوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنيا او عقبیٰ كښ پرے خلاصے بيامونده شی - آمين -

مقاله (۲۵) ايمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

كه په ژوند كښ حالات تاسره موافقت اونهٔ كړی او د مصيبتونو په وجه ته د بے اطمينانئ او پريشانئ ښكار شے، نو په بے صبرئ د اګله او شكايت مهٔ كوه - چه زهٔ الله تعالیٰ نادار او محتاجه پيدا كړے يم - په ما ئے مصيبتونه راوستے دی، او اغيار په عيش او آرام كښ دی - او هر كله چه مونږ ټول د بابا آدم او د بی بی حوا اولاد يو - او په خدائی حقوقو كښ برابر يو، نو بيا زهٔ دے د نورو نه لاندے يم - نو عين ممكنه ده چه دا ابتلاء او مصيبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د درجے د بلندئ خوشحالئ سكون او اطمينانِ قلب د پاره وی او هم د دے په ذريعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی دركول غواړی -

ته ابتلاء كښ په دے واچولے شوے چه ستا سوټ بنهٔ دے او خدائے تعالیٰ دے د صبر او رضا په وجه مشكلات او پريشانی لرے كول غواړی - ستا محكم ايمان ونه دا شے ده چه د هغے جر مضبوط دے - هغه په توكيده ده - او په ميوه راتلونكے ده - د هغے ځانګے او چيتيدونكے دی او سورے ئے خوريدونكے دے - ستا ايمان دا ونه د

الله تعالیٰ د و سیع رحمت په وجه ورځ په ورځ په ترقیٔ
ده . ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښې ستاد
فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے . او په تا ئے د هغه
نعمتونو بیرزونه کړے ده ، چه نه یوے سترګے لید لے دی
او نه یو غوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائی : " یو سړے
ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل
کښې د هغه د پاره کوم کوم زړهٔ خوږوونکی څیزونه پټ
او محفوظ ایښودے شوے دی ۔

کوم خلق چه د خدائے تعالیٰ احکام په ځائے راوړی .
د ګناهونو نه ډډه کوی . او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ
رضا اختیاروی . نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم
د دوئی د پاره دی . د دوئی اطمینان قلب به هیڅرے فنا نهٔ
شی . د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود
نه روګردانی کوی . او یوازے دنیا خپل محبود او مسجود
ګرځوی . د هغهٔ مثال د هغے بنورے زمکے دے چه او به خوړ
هغے ته هیڅ فائده نهٔ شی وړ کولے . هغه کښې هیڅ ونه
نشی زرغونید ے . او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے
او هیڅ کرکیله پکښې نشی کیدے . د اصورت حال د انسان د
خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے . ګنی الله تعالیٰ خو
په خپل بنده مشفق او مهربان دے . او د هغهٔ ترقی او
سیرازی غواړی .

ایمان محکم دبنده د پاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتو
سرچشمه ده نو ائے د حق بنده پوه شه چه د دنیا پرستو
په ایمان کښې هغه تازګی او توانائی نشته په کوم چه الله
تعالیٰ ستاد ایمان اونه بناشته کړے ده . دا یو مستقل او
لا فانی قوت دے . چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره
کولے نشی . کهٔ د انسان د ژوند د اونے نه د ایمان عنصر
ورك شی . نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی . نو په
دنیا کښې چه څومره اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول
د ایمان د نعمت ثمرات دی . او کوم خلق چه د ایمان نه
خالی دی . هغوئی د قرآن کریم د وینا مطابق کافر ، مرتدا
مقهور او مغضوب دی . او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل
او خوار دی .

دا سے هم کیږی . چه الله تعالیٰ اوغواړی نو په خپل
هدایت ، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایما
او د صبر او رضا په نعمتونو بناد کړی . هغوئی خپل مقربان
کړی . او اولیاء الله کښې ئے شامل کړی . تاریخ په دے
ګواه دے چه هغه خلق چه هروخت به په غیرالله کښې
محو او ورك وُو . د توحید د عرفان نه پس دا سے فنا فی
الله شو چه بیا د یو ے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجّه
نشو . الله پاك دِ په فضل وکرم څمونږ ایمان محکم او توانا
کړی . او مونږ دِ په صراط مستقیم روان کړی . آمین .

مقاله (۲۶) قرب الٰهی په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو د پاره
د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړه او خپل معبود حقیقی د خپلو
حاجاتو او ضرورت پاتو مرجع او ګرځوه چه ستا د پاره صرف
د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی . او د شرك د
اسبابو نه ورکار شه دا هغه حالت کښې به ستا زړهٔ د نور نه
معموره شی او د غیر الله د پاره به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے
نشی . د هغه وخت به ته د توحید د عقیدے خپله نګهبا
شه . او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په عقیده
کښې دخل انداز کیږی هغه به نیست ونابود کړے .

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نشی
کولے . او ته به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند
تیروے . د هغه وخت به د کلام الله نه سِوا بل هیڅ کلام ته
اوریدل نهٔ غواړے . او د ذات الٰهی د مشاهدے نه علاوه
به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے . ستا پیروی به
صرف د احکام الٰهی پیروی وی . او هرفعل به دِ د هغهٔ
د رضا ماتحت وی . او د هغے په تعمیل کښې به ته د صبر
او استقامت نه کار اخستونکے ئے . هرکله چه تا ته دا مرتبه
حاصله شی . نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او
اطمینان محافظ شی . په تا به د حقیقت او توحید معارف
راڅرګند کړی . او د شیطان او نفس اماره وسوسے او وهمونه

به تا ته هیڅ ضرر نشی دررسولے .

کهٔ پروردګار دا سے اوغواړی چه مخلوق خدا
ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو د پاره تا
ته راجمع شی . او ستا تعظیم او تکریم اوکړی . نو په هغوئی د
اثر ، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او
تکبر نه په امان ساتی . کهٔ دا سے حالت کښې ته د یوے
نیکے ښځے خاوند شے . نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا یو انعام
وی چه د ژوند ټول ضروریات به هغهٔ په خپله برابروی
او تا ته به د هغے نه او د هغے د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر
نه رسی . دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وی .
او ستا په حق کښې د خدائے په مدد د مکروفریب ، بغض
کینے ، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی . او د هغے
خپلوان به ستا فرمانبردار وی .

د د غے ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیدا شی . نو هغه به نیک
راستباز ، اطاعت شعار او ستا د زړهٔ د خوږ یدو وی . ځکه
چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ دیر لوئے نعمت
دے . الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی
" مونږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه د پاره نیکه کړه " او
په کلام الله کښې د صالحینو دُعا دا سے راغلے ده " اے خدایه
څمونږ سترګے څمونږ په ښځو او اولاد یخے کړے . او مونږ 9
د متقیانو پیشوایان کړے " او د حضرت زکریا علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا ده ۱۰ اے پروردګاره ! ځما دا خوځې خپل محبوب او مقبول اوګرځوے ، نو دا یے دعا ګانے به ستا په حق کښې مقبولے ګرځي ځکه چه اهل خلقو ته ددے دعاګانو برکت ضرور رسي۔

دانبیاؤ علیهم السلام نه پس د بنو بنځو او متقي اولاد مستحق هغه خلق دي چه علم الٰهي کښې دد ے درجے اهل دي۔ ددے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښې دي۔ هغه به ضرور تاته دررسي ۔ د هغے د پاره ستا پریشاني څۀ معنیٰ نۀ لري ځکه چه هغه خو دي هم ستا د پاره۔ د ے حال کښې به تۀ د حکم الٰهي په ځلے راوړونکے ئے۔ او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوے ثواب حاصلیږي. اوکوم نعمتونه چه تا ته الله تعالیٰ درکوي۔ په هغے کښې به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تا ته حکم درکولے شي۔ او دا في سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتي باعث وي۔ بیا به ستا ټول ظاهري او باطني معاملات بالکل پاك او روښانه وي۔

د دے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښې صبر، رضا، عجز او انکساري خپل شعار جوړ کړه۔ د الله تعالیٰ د احکامو پیروي کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه د دے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شي۔ د الله پاك رحمت به په تا خور شي۔ او د جهل او باطل تاریکۍ به درنه لرے شي۔ او اسرار الٰهي به تا ته ښکاره شي او ستا سینه به د علم لدنّي نه معموره ، او پُر نوره شي۔ تاسره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږي او ټول حق امور درکښې به نیهه او ښکاره شي۔ او په د ے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ تۀ ځموږ په دربار کښې د خاص قدر او عزت خاوند یے او ځموږ د ظاهري او باطني نعمتونو امانت دار یے د دے وخت کښې تۀ د حضرت یوسف علیه السلام هغه دښتینے حال ته راوړاندے کړه۔ د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو۔ لیکن حقیقت کښې د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو۔ چه په ظاهره یے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت، دیانت او تقوٰی په وجه د مصر سلطنت حواله کۀ۔ او په باطنه یے پرے د علم او معرفت د سیاست او قیادت پیرزوینه اوکړه۔ الله پاك فرمائي :" دغه رنګ موږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکۀ۔ چه چرته به غوښتل۔ هلته به یے قیام کولو۔ او د هغۀ د باطني صفاتو متعلق فرمائي :" موږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساته چه ګناهونو او فاحشاتونه بچ شي ۔بیشکه چه یوسف علیه السلام ځموږ د مخلصانو

بندګانو نه وو۔

نو اے د صدق او ایمان خاونده۔ هرکله چه ته په دے الفاظو مخاطب کړے شي نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شي، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تاته مبارکي درکوي او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښې د ځنو امورو د عدم نه وجود کښې د راوستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شي۔ او د خدائے په حضور کښې به د دنیا کښې عزت او قیادت بیاموے۔ او په عقبیٰ کښې به په دیدار الٰهي مشرف شې چه د هغے خوشحالۍ انتها نشته۔

مقاله (۲۷) دخیر اوشر بیان

اګرکۀ خیر او شر په دنیا کښې موجود د ے۔ او د انسان په کردار او عمل کښې دد ے دواړو څیزونو ظهور بیاموندے شي، خو د اکثرو آیاتِ کریمهٔ پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دي او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انساني نه دي۔ نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شي۔ خو شر په هیڅ صورت کښې د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شي۔ شر خو نه د هغۀ په ذات کښې او نه د هغه د جانب نه د ے۔ بلکه دا د نفس امّاره نه د ے۔

الله پاك فرمائي : تاسو ته چه کومه نیکي رسي، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده۔ او چه کومه بدي در رسي، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده۔ نو زۀ به تاسو د دے خبرے تاکید کوم چه خیر یعني د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعني د شرك او فسق څیزونه پریږدئ۔ او حق سبحانهٗ فرمائي :" ځما بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښې تاسو جنت کښې داخل شئ ۔ سبحان الله ! د الله پاك څومره لوئے رحمت د ے ۔ چه بندیان یے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل ۔ حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دي۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي "چه جنت کښې به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نۀ داخلیږي ، نو حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه ؟ نو نبي کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو، زۀ به هم نه ، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت دا حدیث د بي بي عائشے صدیقهؓ نه روایت د ے، نو زۀ تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم۔

هرکله چه تۀ د احکام الٰهي تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے۔ نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتي۔ د خیر لارے چارے به تا ته روښانه کړي۔ او شریعت به درته آسان کړي۔ او د ټولو ګناهونو نه به دې بچ کړي۔ الله پاك فرمائي : کوم خلق چه ځموږ د بښنے کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی ، نو مونږ د هغوئ دپاره صراط مستقیم روښانه کوو، او د هغوئ رهنمائي کوو . او په دے بنا د حضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائي: " مونږ د هرقسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کړ . ځکه چه هغه زمونږ د مخلص بندګانو نه وو . او الله پاك ارشاد فرمائي: " که تاسو ایمان راوړئ . او شکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی " د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن او شاکر بندیان دنیا کښ هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی . او آخرت کښ به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی نو د الله تعالیٰ شکر ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتئ باعث ده .

الله پاك فرمائي: " که تاسو شکر اوباسئ ، نو مونږ به مو نعمتونه لا زیات کړو " نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښ د دوزخ اور هم مړکولے شی . نو دنیا کښ د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی . هاں د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه دنیا کښ کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی ، نو د هغے نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئ یقین او ایمان لا محکم کړی . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړی . او دا ابتلاء سره سره په هغوئ توحید الٰهی ، معرفة حق او اسرار باطن واضحه او بے نقابه کړی .

زړهٔ یو داسے کور دے . چه هغه کښ دوه تنه نشی ځائے کیدے . حق سبحانه فرمائي: " الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښ

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی " او الله جل جلاله فرمائي . " بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی . او د هغه عزت مند ذلیل کړی " نو د عزت خاوندان د نبوځایونو او نعمتونو نه محرومه شی . ځکه چه د دے نه مخکښ په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت ووُ او د هغوئ حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښ ګیر ووُ . بیا چه د هغوئ تصرف د زړهٔ نه په تلو شو . او اعضاؤ آرام بیاموند او دار الحکومت یعنی زړهٔ خالی شو . نو د توحید ، علم او معرفت مسکن شو . نو د الله تعالیٰ نه علاوه بلے هستئ له په زړهٔ کښ ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جړ دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذات باری تعالیٰ دپاره خاص کړی . د هغهٔ سینه د هرقسم خیرونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی .

دکوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه د ذاتِ الٰهی او صفات الٰهی په اسرارو زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : " زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم . او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم " نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی . او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی .

د الله پاك د قُرب یوه نخښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی . او هردم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی . او غیر الله ته توجه او نهٔ کړی . کنی دا به د حق په اطاعت کښ څرګنده کوتاهی وی . د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئ ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو . چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو . په دے بناء د هغے ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی . چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی .

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقات کښ هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی . الله پاك خپله فرمائي چه " د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ " د الله په مثل هیڅ څیز نشته " نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښ یکتا او بے مثل اوګنړئ . او مخلوق کښ هیڅوك هغهٔ سره شریك نهٔ کړئ .

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار ئے . حالانکه د هغه د بخښش او حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے . الله پاك فرمائي " تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے ووُ " نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا موُحّد کیدل لازمی دی ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے . او په ظاهره او په باطنه د یو خدائے تابعدار نشے . نو د دنیا او عقبیٰ کښ به خلاصے بیا نه مومے .

تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پریښودل او مشیت الٰهی کښ فنا کیدل توحید دے . د توحید اثرات دا دی . چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی . او د یو مخلص هستئ په طور دِ په بارګاهِ الٰهی کښ په اوچت مقام کښ اودروی چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه " نن ورځ تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت وتمکین او محبوب او معتمد ئے چه دا مرتبه بیا مومے . نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی . به تا به د قرب الٰهی پیرزوینه اوکړے شی . او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی .

د دنیا دستور داسے راغلے دے چه د لته ټول عادات خپل اصلی او خالص صورت کښ د راتلو نه مخکښ به یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښې وی - بیا د کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورے او ګټے ذرات د هغې نه جدا کړے شی او نتیجه ئے دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړی - او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کاروونه اخستلے شی - نو د انسان هستی هم غسے ده - چه هر کله هغه د شرک او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروی د خیرو نه پاک او صافه شی - نو انسان کامل شی - او بیا د هغهٔ نه نه صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته ترے بے اندازے فائده رسی - نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه ته هم د عقیدے او عمل د خیری نه پاک شه او د شرک او فسق نه پرهیز اوکړه - په دا سے کولو به ته یقیناً بهٔ بارګاهِ الٰهی کښې مقرّب شے - د حکمت او معرفت پیرزوونه به دریاند ے اوکړے شی - او عقبٰی کښې به ابنیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیامومے -

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه - د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شے - او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لا زیات شی - او په دے حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښې درکړے شی - او کوم عزت او اجر او فلاح او بهبود ته ته عقبیٰ کښې بیامومے - دا ټول د توحید ثمرات دی -

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبرئ

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے: کیدے شی چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شی: نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښې شک او شبهے له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وی. او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری - د یو مؤحد او د پخے عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے - الله پاك فرمائی: "کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافی دے: بل ځائے ارشاد دے: "د توکل خاوندانو له پکار دی چه همیشه په الله توکل کوی: او په دے بناد توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده "چه کوم سړے د خدائے نه ویریږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ دپاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د دا سے ذریعے نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښې به هم نهٔ راځی:

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی - د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی - او خپل نعمتونه پرے ... وانه کړی - نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے - د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شك و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر دے - کفر او انکار کوی - او د دنیا او عقبیٰ په پریشانئ او بے عزتئ کښې پریوتے وی - نو د دا سے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه "د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښې هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د دنیا کښې هم کافر شو - او د حشر و نشر نه هم منکر شو - نو کفر، غفلت او د خدائے هیر ونکے فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده -

زهٔ تاسو ته دا ښودل غوارم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښې راسخ دی - او تل په الله تعالیٰ متوکل دی - هغوئ به ستاسو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد و غبار نه پاك کړی - او زړهٔ او دماغ کښې به مو توحید مستقل طور سره کینوی - او د هغوئ د روحانی فیض په برکت به دنیا او آخرت دواړو کښې فلاح او بهبود بیامومئ -

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښې یُم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاك کښې صفا را غلے دی چه الله تعالیٰ هغه خلقو سره دے - چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی "- او الله پاك فرمائی: "اے ایماندارو! صبر او تحمل نه کار اخلئ - او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ - د هغه نه ویره کوئ - او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیامومئ" -

د کلام پاك د دې رو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښې د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے - او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکماً د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انسانی ژوند کښې سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښې دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د ایمان دپاره صبر داسے ضروری دے، لکه د جسم دپاره روح ": او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حسابه اندازے دے ": او الله پاك فرمائی: "هر کله چه تاسو د شریعت او حدود الله د حفاظت دپاره د صبر او تحمل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به د رنه مصیبتونه لرے کړی - او دومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې دپاره په خپل کتاب کښې داوعده فرمائیلے ده: "کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لا زیات کړی او هغه ته به د دا سے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغهٔ په ګمان کښې به هم نه راځی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ د خپل کشائش رزق او خوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو د کتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او د خپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوی پیرزونه کړے وه. ټولو اولیاءُ الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا دپاره د دنیا او عقبیٰ کښی د لوئے جزا وعدهٔ فرمائیلے ده. الله پاك فرمائی ؎ دغه شان مونږ صبر کوونکو ته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے ؎ الله پاك صبر کوونکی او احسان کوونکی خپل محبوب گرځوی ؎

نو د کلام الله احادیث نبوی ؐ او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر د دنیا او عقبیٰ کښی د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاك د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ دپاره د الله تعالیٰ قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هغے له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله د پاره، او که عداوت، نو هم د الله دپاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغے کښی دخل نهٔ وی. ته د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، که هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا د پاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښی ستائیلے جوگه دی ځو که د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا دپاره د هغهٔ نه مخ واړوه. که تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او که یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی دپاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو دپاره مه چاسره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انگیز او پریشانی پیدا کوونکے وی. د غه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل د وارہ تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا

او عقبیٰ کښی مغضوب.

د دے برعکس محض د الله د پاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ضمانت ده. دا سے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب او برگزیده گرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښی ئے شاملوی د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا دپاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هغے کښی دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی ؎ که چا سره محبت کوے، نو هم د الله د پاره، او که عداوت نو هم د الله دپاره ؎ د غه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او د غه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او دا سے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانو کښی مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی ؎ د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئ ځکه چه دا شیز د الله پاك د لارے نه گمراه کوونکے دے ؎ بل ځائے ارشاد دے ؎ تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښی هغه خپل نفس خپل معبود او گرځوو ؎. نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښی ده. او هغه دا چه محبت وی

نو هم د الله تعالیٰ د پاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ د پاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښی محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښی دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هر کله چه غیر الله ته دے کښی اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی ښکاره خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی ؎ څما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم ؎ او حق سبحانهٔ فرمائی. « کهٔ تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ، او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ ؎ او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی ؎ مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی ساز و سامان سره دومره زیات محبت ساتی چه د هغے جوگه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: « اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل و عیال دِ تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښی ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق گمراه او زیان کاری دی ؎

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثوکښی هم ددے خبرے تاکید راغلے دے.
چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل پکاردی او مخلوقاتوکښی د مؤمن زړهٔ اودماغ محوکیدل د دالله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی، نو زهٔ تاته ددے خبرے نصیحت کوم چه ته خپل محبت او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه. او د غیر الله نه ډډه اختیار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو سره مهٔ کړه وه. ګنی ستا زړه به د شرك په وجه د توحید په معنو د پوهیدلو او د هغې دعملی تقاضو د پوره کولو نه محروم پاتے شی.

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم ځائے د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښی د غیرالله هم دخل اوکړی. هرکله چه ته د وحدانیت د تقاضا پوره نه او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کش شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځی او دیو موحد په حیثیت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړی چه د غیرالله پرستار به ورته کوته په خوله پاتے شی.

مقاله (۳۳) د سړو څلور قسمونه

سړی په څلور قسمه دی، یو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی. او نهٔ ئے زړهٔ چه هغې کښی څهٔ علم او معرفت پروت وی. نو داسے سړے عامی، غافل او ازموده کار دے. چه نه پرے څهٔ اعتبار کیدے شی او نه پکښی څهٔ خیر شته. نو ته د داسے خلقو نه مهٔ کیږه. ځکه چه دوئی د خدائے په عذاب کښی دی. د دوئی د مکرتیا نه دے موږ خدائے اوساتی. ته د عالمانو نه شه او د دین دلائے بنودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د خدائے د نافرمانو نه ویره اوکړه. چه د خدائے نزدیکت او د پیغمبرانو ثواب بیاموے. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت علی کرم الله وجهه ته اوفرمائیل : دکهٔ ستا په ذریعه خدائے تعالیٰ دیو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو دے کښی ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده.

دویم هغه سړے دے. چه د هغه ژبه خوشته خو زړهٔ نهٔ لری. د هغهٔ خبرے د حکمت نه ډکے وی. او خلقو ته نصیحت کوی. خو خپله پرے عمل نهٔ کوی. خلق خدائے ته بلی خو خپله ترے تښتی. د خلقو عیبونه څرګندوی خو خپل عیبونه پټ ساتی. خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره کوی خو په پټه ګناهونه کوی. دا یو سړے په مثل د شرع دے. اګر که په صورت د سړی دے. د دهٔ نه ځان بچ کول پکار دی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے"

خدائے دے موږ د داسے خلقو نه په امان کړی. د د هغے خلقو نه تیښته کوه. هسے نه چه په خپلو خوږو ژبو د خبرو د دهوکه کړی. او د ګناهونو په اور د اوسیزی.

دریم هغه سړے دے، چه د هغه زړهٔ خوشته ولے ژبه ئے نشته. دے مؤمن دے. خو د خلقو نه پټ دے. خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده. دے د خپلو عیبونو نه خبردار کړے شوے دے. زړهٔ ئے روښانه دے. دے بے هوده او بے فائدے خبرو نه دست بردار دے او پوره دے پوه دے. چه سلامتی په خاموشیٔ کښی ده. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "چا چه خاموشی اختیار کړه، نو سلامتی ئے بیاموندهٔ" او دا ئے هم فرمائیلی دی: "د عبادت لس حصے دی. په دے کښی نهه د خاموشیٔ دی" نو داسے سړے ولی الله دے چه د نفس او د خلقو د آفاتو نه بچ دے. دے د سلامتیٔ او عقل خاوند دے. د دهٔ خدمت په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو کښی داخل شے.

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم کښی د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی. حدیث کښی راغلی "چا چه علم اوکړهٔ او په هغې ئے عمل اوکړهٔ او خلقو ته ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښی هغه په عظیم یادیږی" او دا سړے د خدائے او د هغه د آیاتو نو عالم دے.

د دهٔ په زړهٔ کښی نادر علمونه امانت ایښودے شوی دی. او الله پاك دے په هغه علومو واقف کړے دے. چه په هغے ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی. د ده سینه ئے د اسرارو د قبلولو د پاره پرانستے ده. دے ئے بزرګ پیدا کړے دے. چه خلق نیکیٔ ته بلی. او د عذاب نه ئے ویروی. دے هم هادی دے هم مهدی دے. هم شفیع دے. هم مشفع عنهم صادق دے. هم مصدوق دے. دے د پیغمبرانو جانشین دے. په دهٔ دے د الله تعالیٰ سلامونه برکتونه او رحمتونه وی.

نو دا څلورم یا آخری سړے چه دهٔ ته الله پاك ژبه او زړه دواړه عطا کړے دی. په بنیادمو کښی د ده مرتبه د انتها مرتبه ده. د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښی د ده جوګه نهٔ دی. د دهٔ د مخالفت نه. د دهٔ د قول نه او د دهٔ نصیحت ته د دهٔ د رجوع نه کولو ویره اوکړه ځکه چه ستا سلامتی په هغې کښی ده. چه د دے ئے درته ښائی هم دا سړے په زمکه د خدائے خلیفه دے. هم دے د سیرت نبوی تابع، د توحید الٰهی محافظ او د نفس انسانی خیرخواه دے. نو د ده صحبت او محبت په ځان

ا هدایت کونکے ۲ هدایت یافته
۳ شفاعت کونکے ۴ مقبول الشفاعة
۵ [illegible] ۶ رښتینے منلی شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او د دهٔ د روحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کړدونو صفا کوونکے او د توحید په نورے روښانه کوونکے دے د الله تعالیٰ د قُرب د پاره چه ته د داسے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا دا خبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښ م درته فرق واضحه کهٔ. نو د دے پیروی کول اوس ستا کار دے - زهٔ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے - الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی - آمین -

مقاله (٣٤) عبادت کښ اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښ اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے. د خپل پروردګار اطاعت کوه - د هغه د شریعت احترام کوه. او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه - تهٔ دا وائے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی. او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. تهٔ په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے. نو د هغه په کارونو د تهمت لګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب او قانونکښ وقوع بیاموهی. او د هغهٔ د مشیت لاندے د هغه تعمیل کیږی - الله پاك فرمائی - خُما مخلص بندیان خُما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی. او نه خُما د احکامونه غفلت او روګردانی کوی. د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے. نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه - او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه. کهٔ تهٔ د هغهٔ د احکامو احترام کوے - نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی - او دنیا او عقبیٰ کښ به دِ خلاصے نصیب کړی.

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته. نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله - په قضا و قدر راضی شه. او په دے پوهه شه چه سختی پسے خوشحالی راځی. لکه چه تورهٔ شپه تیره شی. نو وړپسے رڼا صبا راشی. الله پاك فرمائی :-

"اے پیغمبره! چه خُما بندیان درنه خُما متعلق پوښتنه اوکړی چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوی ته ډیر قریب یم - او کوم وخت چه څوك مانه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم - خُما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی - چه صراط مستقیم بیاموهی". او الله پاك فرمائی - تاسو خُما په بارګاه کښ سوال کوی - زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم - د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښ د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے. کهٔ الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی - حدیث کښ راځی - چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښ داسے حساب اووینی، چه شناخت به ئے نشی کولے. نو هغه ته به اوو ښودلے شی چه دا ستا د هغه دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښ غوښتے خو دنیا کښ ئے قبلیدل مقدر نهٔ وو.

د اهم څه وړه خبره نه ده، چه تهٔ د دُعا په وخت کښ خدائے یادوے ځکه چه تهٔ د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے.

شپه او ورځ تندرستیٔ، بیماریٔ، او سختیٔ او نرمیٔ کښ ستا دوه حالتونه دی. یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے. او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښ وی یا پئے رودونکے بچے د دائی په لاس کښ یا غونډوسکے د چوګان سوار په مخکښ چه کوم خوا ئے غواړی. هغه خوا ئے اولی را اولی. چه تقدیر د څنګه غواړی، هغسے دِ کرځوی. کهٔ ستا مقدر کښ نعمت دے، نو په هغه شکر اوباسه. او د زیات بخشش سوال ترے کوه. الله پاك فرمائی :"کهٔ تاسو شکر کوئی نو زهٔ به لازیات نعمتونه درکړم". او کهٔ ستا تقدیر کښ

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی:" الله د صبر کونکو مل دے". بل ځائے ارشاد دے :" هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی موږ د هغهٔ یُو. او هغهٔ ته راجع کیدونکی یُو. په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه وی. او هم دوئ هدایت موندونکی دی". او الله عزّ وجلّ فرمائی :"کهٔ تاسو د خدائے د دین مدد کوئی. نو الله پاك به ستاسو مدد کوی. او تاسو به ثابت قدم کړی.

دوئم حالت دا دے چه تهٔ د الله تعالیٰ د لوئیئے د پاره د هغهٔ نه په دعا او زاریٔ سره سوال کوئ. ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئی. الله پاك فرمائی :" د خپل رب نه غواړئ". او انصاف هم دغه دے. ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی. دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی. نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه. او دد ے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته.

په هر حالت کښ د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغه کښ د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی. حدیث قدسی دے " تهٔ د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئی سره کوه، چه ګویا تهٔ الله پاك وینے. او کهٔ ته د هغهٔ د محویت دا درجه نهٔ لرے، نو کم نه کم د یقین حوصله

ساته چه الله پاك تا وینی : نو د عبادت په آدابو کښ هیڅ نقص مه راوله.

د الله تعالیٰ د وحدانیت طلبګار شه - او د شرك نه پرهیزګار شه . په هیڅ حالت کښ د الله پاك په نه دظن کیږه مه. هر حالت کښ د هغه وفادار اوسه. یوازے الله پاك ته یکسوئی نه صرف د عبادت د قبولیت باعث وی. بلکه د دے سره برکتونه او نیکوکښ نور هم اضافه کیږی . څومره چه عملی امتونه تباه شوی دی ، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی .

الله پاك د ابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بیان کړے دے . چه هغه به کامل یکسوئی سره د الله پاك عبادت کولو. او کائناتو کښ به ئے هیڅ څیز هغه سره نه شریک کولو - الله پاك فرمائی : موږ تا سوته دین ابراهیم عطا کړے دے . او ستاسو دغه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان ایښے دے ؛ نو په موږ واجب دی چه توحید او اخلاص کښ د هغه پیروی اختیار کړو. او خپل عبادت د شرك نه پاك کړو.

مقاله (۳۵) پرهیزګاری د دین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه . ځکه چه د مسلمان د ظاهر و باطن سلامتی په دے کښ ده ، چه د دے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی . ځکه چه هم پرهیزګارئ د

دین اصل بنیاد دے . حدیث کښ راځی : مسلمان له یوازے د حرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نهٔ دی پکار. بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے . ځکه چه د ګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغه سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کښ اچوی . حضرت عمر رضی الله عنه فرمائیلی دی . چه موږ به نهٔ حصے حلال څیزونه په دے شبهه پریښودل چه چرته حرام پکښ نهٔ وی . او حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی : چه موږ به د مباح څیزونو اویا درواز ے په دے خیال ترك کولے چه چرته ګناه کښ کیر نه شو. دا هر څهٔ هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول.

الله پاك فرمائی : د خپل عاقبت د پاره د نیکئ ذخیره راغونډه کړئ . او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده . او الله جل جلاله فرمائی : د الله په نزد تاسو ټولو کښ زیات د عزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے . نو ځکنو بزرګانو به هغه څیزونه استعمال کښ نه راوستل ، چه هغه به مشکوك وو. او د حرام او د ناجائز څیزونو د اسبابو نه به ئے هم مکمل پرهیز کولو.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی : بنه پوه شئ ، چه د هر بادشاه د پاره یو ورشو وی. او د الله تعالیٰ ورشو هغه حرام څیزونه دی. نو کوم سړے چه د دے نه کیږ چاپیره کرځی د هغهٔ د پاره عین ممکنه ده چه په دیکښ راګیر شی. نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګارئ

لارے اختیار کړئ او د ګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ.

کوم سړے چه د امر الهٰی احترام کوی . او پرهیزګاری اختیاروی ، نو د الله پاك مدد د هغه شامل حال وی . او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی . الله پاك فرمائی : "کوم خلق چه څموږ د نزدیکت او څموږ په کلام د پوهیدلو کوشش کوی ، نو موږ خپله صراط مستقیم ته د هغوئ رهنمائی کوو او شریعت د هغوئ د پاره اسانوو.

هر مسلمان له پکار دی ، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی . او په راهِ راست د تلو کوشش کوی. د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی . او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی ، چه د الله پاك فرمانبرداره دی . نهٔ تا ته دا پند درکوم چه د خپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه . او مخکښ د پاره راست بازی اختیار کړه . د الله پاك نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرك د آفتونو نه محفوظ شے . او سلامتی بیا موے.

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او د نیاوی امورو کښ احکام الهٰی مه هیروه . دین اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنیا فرع او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اسوهٔ حسنه په تحصیل کښ کوتاهی مهٔ کوه . تا نه د نفس اماره د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے . خو د دے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دِ ظلم اوکهٔ . په دے وجه تهٔ د صراط مستقیم نه واوړیدے . او د نفس د پیروئ په وجه په عقبیٰ کښ د ذلیل او رسوا خلقو نه شوے.

کهٔ تهٔ د عقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د عزت او ابروخاوند وے . او د پرورد ګار خوشنودی به دِ حاصله کړے وے . نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی؟ "الله تعالیٰ دنیا د آخرت په نیت ورکوی ، خو آخرت صرف د دنیا په متابعت نه ورکوی" او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے . نیت د عبادت روح دے . او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کهٔ تا د آخرت د طلب په نیت د الله تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه به وے . او هر کله چه ته د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه وے ، نو د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے . او کهٔ ته د نیوی امورو کښ د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پرورد ګار به د ځانه ناراضه کړے.

دنیا د خدائے تابعداره ده . د هغهٔ نافرمانه خواروی - او د هغه د فرمانبردار عزت کوی . حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی . "د نیا او آخرت په مثل د دوو ښو (د یو خاوند د دوو ښځو) دی . کهٔ یوه خوشحاله کړے ، نو دویمه

به درېنه ناراضه شي. نوکوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت
اختیاروی، ټول کائنات د هغهٔ عزت کوی. او څوك چه د هغهٔ
نافرمانی کوی، ټول کائنات د هغهٔ نه بېزاره شي. الله پاك
فرمائی «تاسوکښې بعضې داسے دی، چه محض د دنیاپرستار
دی او بعضې داسے دی، چه آخرت غواړی.» او بل
ځائے ارشاد دے. «خلقوکښې د حکمت او فراست داسے
خاوندان هم شته، چه وائی. اے پروردګاره! موږ له
دنیا کښې هم سعادت راکړے. او آخرت کښې هم سعادت
او د دوزخ د اور نه م اوساتے.» نو اوس تهٔ اووایه چه تهٔ
د دے کښې د کومے ډلے نه کېدل غواړے.

محض د دنیا کښې محوکېدل او د خپل عاقبت نه غافل کېدل
د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دی. هرکله چه تهٔ آخرت
کښې حاضر کړے شے. نو د حشر میدان کښې به دوه ډلے
وی. یو دوزخیان او بل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښې د
داخلید وسعادت به تهٔ هله حاصل کړے چه د نفس طاعت
پرېږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کړے. او د خدائی
احکامو په احترام کښې د نفسانی خواهشاتو نه لاس په سر
شے. دالله پاك دیدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د
جنت هر قسم عیش د الله پاك تابعدار بند یانو د پاره خاص
دے. نو د عقبٰی د ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس
ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفسِ اماره په ځائے د نفسِ

مطمئنه خیال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده، چه
د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے
او ذکر الٰهی کښې مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه
پرهیز اوکړے. او د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی
اختیار کړے. د صراط مستقیم موندلو د پاره د کتاب الله
په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبر ضرورت دے. نو په
کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغے عمل اوکه. محض
مناظرو، جدال او قیل وقال کښې مهٔ کښېوزه. ځکه چه د
سره عقل ګمراه شي. او د عمل لار د انسان نه خطاشي.

الله پاك فرمائی: «کوم احکام چه ځونږ رسول تاسو ته
بیانوی، په هغے عمل اوکړئ. او د څهٔ نه موچه منع کوی. هغه
ترك کړئ، او د الله نه وېره وکړئ. چه عاقبت مو ښهٔ شی.»
نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروی لازمه ده. دا
بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے کړے شي. او دین
ته منسوب کړے شي. او د هغے پیروی د اسلام پیروی
اوګڼلے شي. الله پاك فرمائی: خلقو رهبانیت (ترك دنیا)
د خپله لاسه یو طریقِ عمل جوړکهٔ. او په ځان ئے لازم
اوګرځولو، حالانکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه
پرېښودل. موږ په هغوئ نه دی فرض کړی. او نه مو د
هغے حکم ورکړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طریقِ عمل پیروی او نهٔ کړے شوه.» په دے
سبب هر هغه عقیده یا عمل چه د هغے آسمانی کتابونو او
شریعت کښې څهٔ سند نهٔ وی، بدعت دے او د هغے پیروی
عین ګمراهی ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه
وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك دا سوهٔ
حسنه په نوم یاد کړے دے. حق سبحانهٔ فرمائی. «څوك چه
د الله د رضا طلبګار وی او په ورځ د محشر د خلاصی ارزومند
وی، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقِ
عمل یو مثالی سیرت دے.» بل ځائے ارشاد دے: «ځونږ
نبی په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائی. څهٔ چه وائی هغه ځونږ
د طرفه وحی وی. نو د هغهٔ پیروی کوئ.» او الله پاك فرمائی:
«اے پیغمبره! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستی غواړئ
نو ځما پیروی اوکړئ، چه خدائے مو دوست شي.» او د
خدائے دوستی د حضور صلی الله علیه وسلم د قول او فعل
تابعداری ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: «کسب کول ځما
ظاهری عادت دے او توکل ځما باطنی حالت دے.» نو
اے د آخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وی. نو
ستا وظیفه کسب کول دی، چه دا د حضور صلی الله وسلم
سنت دی، او که ستا ایمان محکم وی. نو ستا وظیفه توکل دے.

الله پاك فرمائی: «څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوی نو هغه
ورله کافی دے.» او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی
دی: «که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت
کښې حکم موجود نهٔ وی. نو هغه مردود دے. نو هر حالت
کښې د قرآن او سنت تابع کېدل پکار دی. د محمد صلی الله
علیه وسلم نه پس تر قیامته ځونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته
چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه ځونږ د پاره
بل آسمانی کتاب نشته، چه د هغے په احکامو عمل اوکړو
نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب
الله او سنت رسول الله ۴ اتباع اوکړی. چه تباه او برباد
نشی. د دے دواړو نه خلاف ورزی کول د شیطان په پنجه
کښې راتلل دی. نو د عقیدے او عمل د هر آفت نه سلامت
پاتے کېدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وی. او
دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه
بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته
رسی.

مقاله (۳۷) د حسد مذمت

اے مسلمانه! که تهٔ په الله، د هغهٔ په رسول او په
کتاب الله ایمان لرے او بیا هم بل مسلمان ورور سره
حسد کوے. نو دا د ډېرے د افسوس خبره ده او ځما د ربانه
دا یقین راځی چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل دِ کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ تہ د بل مسلمان خوشحالی نشے برداشت کولے۔ دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعیال ته نشے کتے۔ او دخپله تنګ ظرفئ په وجه د اخیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ د هغه نه لرے کرے شی، کوم چه د هغهٔ خالق او رازق هغه له ورکړی دی۔ د اد اسے شوه چه تهٔ د خدائے په خدایئ کښ د هغهٔ په تقسیم رزق کښ او د هغهٔ په اختیار کښ دخل ورکول غواړے او د اصریحًا کفر دے۔

یاد ساته چه د الله تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات کیدے نشی۔ او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشی۔ الله تعالیٰ چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړی نو ته دِ خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته راوو ځے او داغواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دی، هغه پرے ته بند کړے۔ نو د اخرګنده د مشیت ایزدی سره مقابله نهٔ ده؟ که دهٔ، او یقینًا ده۔ نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته۔

حسد یو داسے لعنتی څیز دے چه ستا ایمان دِ ورکړی د خپل مولیٰ د رحم نه دِ غورځوی۔ او الله پاك دِ مخالف کوی۔ قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده دهغے په مقصد او معنے لږ غور اوکړئ۔ چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغے اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو۔ او بیا څومره هغوئ په خپلو کړو ستوماند شو۔ او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے اومنله "څمونږ دِ په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په مونږ فضیلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زیاتئ معافی غواړو۔"

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "حسد د مسلمانانو نیکی داسے سیزی، لکه اور چه لرګی۔" او حدیث قدسی دے، چه الله پاك فرمائی: حاسدان څما او څما د نعمتونو دشمنان دی۔ حاسدان د الله دشمنان په دے شان دی۔ چه الله پاك د خپل مشیت ماتحت چه خپلو بندیانو ته څهٔ څیز او څومره ورکول غواړی، نو دوئ ئے مخالفت کوی۔ او الله پاك فرمائی: "په دنیاوی ژوند کښ مونږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے۔" نو بیا څوك دا جرأت کولے شی، چه د الله تعالیٰ د فیصله شوی تقسیم خلاف خبره اوکړی او د هغه مقابلے ته اودریږی۔

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دی۔ او د اد بدین قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائی: "مونږ خو په خپلو بندیانو ظلم نهٔ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی۔

بل ځائے ارشاد باری تعالیٰ دے "څما احکام او فیصلے نهٔ بدلیږی، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم۔" نو ستاد سلامتئ د پاره بهتره داده، چه یو مسلمان ورور ته خوشحالئ او اسوده حالئ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه۔ بلکه د هغهٔ په کامیابئ او ترقئ خوشحاله شه۔ د دے طریق عمل سره به الله تعالیٰ ستا نه رضا شی او د خپل قسما قسم نعمتونو بیرانه درباندے اوکړی۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړی۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق دِ راکړی۔ آمین۔

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مهٔ کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دی۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دی۔ د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مهٔ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګدستی راولے۔ داسے کول خپل ذات سره ښکاره حسد او ظلم کول دی۔ او د الله تعالیٰ د نعمتونو ناقدری۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د پټولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائی۔ "د خپل پروردګار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښ ئے بیان کړه۔" الله تعالیٰ دِ مونږ له د شکرِ نعمت عملی توفیق راکړی۔

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړی، نو د الله اجر د هغه د پاره کافی دے۔ او هغه دا چه دنیا او عقبیٰ په دواړو جهانو کښ به باعزته او باآبرو وی۔ الله پاك فرمائی: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی۔" او په صراطِ مستقیم به مو ثابت قدم کړی، نو زهٔ تاسو ته دا تلقین کوم، چه د الله د کلام تبلیغ او اشاعت کوئ۔ هغهٔ سره څوك مه شریکوئ، او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبی ﷺ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړی نو د هغهٔ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالیٰ مدد او نصرت همیشه د هغهٔ شاملِ حال وی۔

مقاله (۳۹) رَدِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول ګمراهی ده۔ ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولیٰ په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوهٔ حسنه ده او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پورته کولے شی۔

یاد ساته! چه هرکله الله تعالیٰ په تا د نعمتونو بیرانه کوی او تهٔ هغه نه قبلوے۔ یا د هغے نه روګردانی کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسراسر کفران نعمت دے۔ اودالله پاك د رزق او عطیاتو بے قدری ده۔ نو د الله تعالیٰ د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه۔ او د هغه په خو شحالئ قبلوه۔ ځکه چه د ے سره مسخکښ دپاره هم رزق کښ زیاتی او برکت راځی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅوچه ته د نفسِ اماره نه ازاد نهٔ شے۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښ د داخلید و کوشش مهٔ کوه۔ د شریعت د پیروئ د امطلب دے چه ستا ټول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امر و نهی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اودرېدل، وېښیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الٰهی ماتحت شی۔ او دا هرڅه د دین او ملت د حد منت د پاره وی۔

ستا جسمانی څیز و نه ستا د پاره د پرورش دکار نه د جلب او لیے والی باعث وی۔ ترڅوچه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی گردو نو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے۔ ولے هرکله چه تهٔ ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے۔ او هر لمحے ذکر الٰهی کښ مصروف شے۔ نو په تا به اسرارِ الٰهی راڅرګند کړے شی۔ او د کائنات حکمتونه به تا ته بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده۔

کله چه تهٔ د عالَمِ سِفلی نه بے تعلقه شے۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوګنړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل، بے شکه دا ټول بُتان د شرك په وجه خُدا دشمنان دی۔ او یو خدائے خُمارهغا او دوست دے؛ د دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشاتِ نفسانی او مخلوقات د معصیت بُتان اوګنړے او د هغوئی د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے، نو هله به په تا د علوم لَدُنّی او اسرارِ الٰهی کشف شروع شی۔ تهٔ به د دراز دارو نه شے او د ولایت د حجابُاتو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی۔ دغه وخت به تهٔ محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند۔ ستا ټول وجود به د قدرتِ الٰهیه مظهر جوړ شی۔ بیا به ته د هغے په رابطه آوریے، ګوریے، ګرزیے، او خبریے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے۔ د امر و نهی پیروی به کوے۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے۔ او غیر الله به موجود نه وینے۔

د ولایت درجه بیاموندلو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه۔ خو یاد ساته۔ چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی۔ هغه جائز اونهٔ کړی هغه جائز اونهٔ ګنړه۔ هغه صریحًا کفر دے۔

مقاله (۳۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم:- یو بادشاه شاه دے چه هغه په خپل رعایه کښ یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی۔ او خپل معتمد ئے جوړ کړی۔ بیا دغه سړے د خپل منصب درعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په ګوتو نهٔ ورکوی۔ د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی۔ او شاباسے پرے وائی۔ او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش و عشرت کښ پریوځی۔ د خپلے عهدے په غرور کښ د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواشی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولګی۔ نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی۔ بیا ورسره د هغے جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښ د بادشاه د امر و نهی خلاف کړے وی۔ د تحقیقاتو نه پس د ے بندیوان کړے شی۔ د ے سره، د دهٔ غرور او تکبر زائل شی۔ او د ے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه ګار شی۔ د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښی راشی۔ نو خپل زور منصب

دوباره ورکړی۔ او د یو مبی نه زیات احسان ورسره راواخلی د احکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی۔ د الله پیرزوینے چه نه یوے سترګے لیدلے وی۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کښ د زمکے او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دُعا قبلیدل، تقویٰ، محبوبیت قلب کښ د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره۔ د دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښ فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد۔

په د ے باطنی او ظاهری نعمتونو تر ډیره وخته د ے ښاد وی۔ حتیٰ چه د ومره د ے کښ مشغول شی چه غفلت کښ کښیوځی۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفسِ اماره تابعداری راواخلی۔ فسق و فجور کښ پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښ راګیر کړی او سختو او پریشانو کښ ئے اخته کړی۔ بیا د ے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی-نو دے د الله تعالیٰ په حضور کښ توبه کار شی - اوصراط مستقیم ته رجوع اوکړی او عملاً خپل ژوند د ستور العمل اختیار کړی -

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه دے بیزاره شی -او خپل پروردګار ته راجع شی - نو د الله تعالیٰ د طرف د دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اوروُلے شی او تیر نعمتونه ورته دوباره بیا ورپا ورکړے شی په دهٔ د الله تعالیٰ د باطنی او ظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی - خلق خدا ورسره محبت او تعاون راواخلی - هرځائے د دهٔ تعریف او توصیف کیږی - او بادشاهان ئے مسخر شی -

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی او ظاهری نعمتونه په دهٔ تمام کړی - الله پاك فرمائی :" هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښ د دهٔ د پاره د زړهٔ د خوښیدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی -

مقاله (۴۲) دنفسِ انسانی دوٰه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی-یو راحت او بل مصیبت - اودا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونو کښ ازمائیلے - ترکومه حده چه دے دخپل پروردګار مطیع او فرمانبردار دیے - الله پاك فرمائی " انسان چه راحت کښ شی نو نافرمانی راواخلی او چه مصیبت کښ

شی ، نو شکوه او شکایت کوی " واضحه ده چه دا د نفسِ انسانی کمزوری ده -چه د راحت په حالت کښ د تقویٰ او شکر نه کار نهٔ اخلی ، او د مصیبت په حالت کښ صبر ، تحمل او توکل نهٔ اختیاروی -او د الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی -

د نفس کار ګستاخی او بے ادبی ده - او د مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی - بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکر ګذاره کیږی نه - او همیشه د خواهشاتو د کبله انسان په پریشانئ کښ ساتی بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاصے بیاموی ، نو غرور، تکبّر او عیش کښ کښیوځی . او دخپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونو کښ راګیر کړے شی د پاره د دے چه د ده خوری او وبخلے شی او د شرك اوفسق نه منع شی -

بیا که نفس غفلت او معصیت پریږدی - او په سمه لار شی - او اطاعت او شکر ګزاری راواخلی نو الله تعالیٰ پرے د خپلو نعمتونو د انعی پورونے شروع کړی او هر حالت کښ د هغه معاون او مددګار وی - نو کوم سړے چه دنیا او آخرت کښ د سلامتی خواستګار وی ، هغه له پکار دی چه صبر او تحمل اختیار کړی او د رضائے الهٰی نه مخ نهٔ اړوی - او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی - ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوی . په هغے شکر اوباسی - او د هغهٔ نه د هرځهٔ اُمید ساتی .

تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښ د راوستلو اراده اوکړی ، نو ورته اووائی " کُن (شه) ، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښ راشی)" . او الله پاك فرمائی " مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده " د الله پاك قول افعال بنهٔ او د حکمت او مصلحت نه ډك وی . خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے . بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی - او د الله حکم سره اتفاق اوکړی او خپل ګفتار او حرکاتو سکناتو کښ د الله تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نه منع شی -

حدیث شریف دے - ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم - نو حضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمائیهٔ " اے هلکه ! د الله د حقوقو حفاظت کوه ، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوی - الله حاظر او ناظر اوګڼره ، نو هغه به ته دخپل وړاندے موجود بیامومے ، او چه ته سوال کوے ، او مدد غواړے ، نو د الله نه غواړه " الله چه د بندیانو په قسمت کښ څهٔ لیکلے دی هغه دازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے چاته چه څهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے ، هغه به

ورته ورسی -

کهٔ ته په الله توکل اوکړے - او محکم یقین پرے اوساتے نو ډیر خیر به بیامومے - او کهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نو کوم څیزونه چه تهٔ بدګڼرے ، هم هغه به ستا د پاره د تکلیف باعث شی - په هغے صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وی . یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے -

مؤمن له پکار دی ، چه خپل قلب او دماغ صفا کړی ، او د نفس د وسوسو نه ځان بچ کړی . د مؤمن د پاره عافیت په دے کښ دے ، چه د دغے حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی ، چه د دنیا او عقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی - او حقیقی اطمینان قلب بیامومی - او د الله پاك په رحمت په دواړه جهانه ښاد شی -

مقاله (۴۳) دمخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی ، چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی . صبر او توکل پکښ نهٔ وی ، او د توحید الهٰی معرفت نهٔ لری . د دے برعکس د غیر الله څخه د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری ، محکم یقین او ایمان لری د هغوئ طریقه توکل علی الله وی - په ذکر او فکر همیشګی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری - او د اقتضائے ایمانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجه د دے خبره نه شوم اوحیا ورځی چه دحئ وقیّوم الله پاك په موجودګۍ کښ مخلوقاتو کښ دچا نه سوال اوکړی

مقاله (۴۴) بعضے دُعا ګانے ولے نهٔ قبلیږی

دمؤمن هره دُعا لازمی طورسره نهٔ قبلیږی. اوکومه دُعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغے په نهٔ قبلیدو کښ دخدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه ښهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښ دے. تکه دیو آیت مفهوم دے. چین ممکن دے، چه دیو څیز ځان دپاره غوښتل مونږ ښهٔ ګڼړو، لیکن حقیقتاً هغه څمونږ د پاره مضر وی او الله تعالیٰ ئے بے غوښتلو مونږ ته عطا کړی. بعضے وخت دُدعاد نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه دایمان دلوازماتو نه دی، دهغه نه زائیل نشی. دمعرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز ونه دی. او ددے مثال تکه دمرغۍ د دوُو پرو بغیر نشی الوتے، دغه شان دیو مؤمن حال هم دخوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. دمومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونهٔ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم دغیر الله حیثیت لری او د مؤمن د توحیدی عقیدے سره ښائی.

دهرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور رانشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرك خفی یو صورت دے. او شرکِ خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصةً د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال دمؤمن دپاره زیات د قرب او رضائے الٰهی باعث وی. او د غسے نورسوالونه چه د نفس دخواهشاتو نه مېراوی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

دمؤمن د بعضے دعا ګانو د نه قبلیدو چه مونږ کوم اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده دِ خپل حاجات خدائے ته نهٔ پیش کوی. او دهغهٔ نه دِ سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن دخدائےنه سوال اونهٔ کړی. نو دچانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "څما نه سوال کوئ، چه حاجات مو ترسره کړم" او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه څما بندیان څما متعلق ستانه تپوس اوکړی نو وس ته اووایه چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ماته سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بندیانو له پکار دی چه هغوئی څما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانه خلاصه بیاموئ.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحابِ عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسُر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسُر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه دد دے دِ لوحالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نهٔ وی کوم خلق چه په راحت او ارام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګۍ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی راخلی.

هرکله چه دوئی د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ کښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قِسم قِسم مصیبتونو کښ واچوی. او دناشکرئ په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. که یو اسوده حال سړے په دے پوهیدے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګۍ کښ به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیار ولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که دیو دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه دے دنیاد آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعًا بچ کیدے نشی. نو دے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے دِ د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بندیانو د سختئ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیاموندلو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکونِ قلب دی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاوِن او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت دیو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه" نو د دعوت او نعمت شکریه دا ده چه دد دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف اونهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ کښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

ادا کړی. زکوٰة په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږی غریبانو او مسکینانو ته صدقه او خیرات ورکړی. حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردی اوکړی. او د مظلوم مدد اوکړی. او خپل اعضاء د حراموند بچ اوساتی. دا ټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی. په دے عمل کونکے به په جنت کښ د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وی. او دنیا کښ به هم دعزت او ابرو خاوند وی.

دد ے برعکس که بنده د نعمت نا شکری اوکړی. او د دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښ کښیوځی. نو دهغه دپاره په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده. خو سره دد ے په دے حقیقت پوهیدل پکار دی چه د انسان په ژوند کښ آفات او بلیّات یوازے دغفلت او معصیت او دنعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وی. بلکه دد ے نور اسباب هم وی. مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو ګناهونو او اعمالو نتیجه وی او دد ے په وجه دانسان تهذیب او مغفرت مقصود وی. ځکه چه الله پاك غواړی چه دا ئے سرے دګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شی او په صراط مستقیم روان شی.

د آفاتو بلیّاتو دوئم سبب دا دے چه دا د الله تعالیٰ په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائش وی. او الله تعالیٰ دد ے په ذریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا

اخلی. او بیا دد ے آزمائش په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړی. او دنیا او عقبیٰ کښ ئے درجے اوچتے کړی او د سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه کړی. دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دی. دوئ دحال او مقام خاوندان وی. د دوئ یقین، ایمان او توکل دعامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وی. او په دوئ مصیبتونو کښ هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وی. دا ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وی. او دوئ د شرك جلی او خفی پاك ساتی. دپاره دد ے چه د دوئ باطن دانوار قدسیه نه معموره کړی، او دوئ مقربان بارګاه کړی. او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړی.

د مؤمن د ګناهونو نه دپاك کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښ صبر جمیل ورکړی. او د لغویاتو نه په ذکر او فکر کښ مصروف شی. د مصیبتونو په وجه پریشانه نشی. او نه د مخلوقاتو مخکښ د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوی. بلکه راستبازه اوسی. او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښ پیش کوی او د هغه نه مدد غواړی.

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو

د اوچت والی دپاره ده، نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت داواخلی. او ذکر الٰهی سره سکون بیاموم‍ی. د غیرالله نه توجه اوګرځوی. او فنا فی الذات شی. دا ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ دپاره خاص دے. او دغه خلق دد ے تقاضا پوره کولے شی. چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وی. هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شی.

حاصل د کلام دا دے، چه اصحاب عُسر د آفتونو او مصیبتونو په وجه دخپل پروردګار نه ګله او شکایت نهٔ کوی، بلکه په پوره یقین د په هغهٔ توکل ساتی او اصحاب یسر د دولت په نشه کښ سرکشی او نافرمانی نهٔ کوی. بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښ د مشغول اوسی.

مقاله (۴٦) یو حدیث قدسی

حدیث قدسی دے. چه الله پاك فرمائی: "کوم سړی چه ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم". دد ے وجه دا ده، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړی، نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نه پس روحانی پیږن وے کوی. مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښ راګیر شی، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیق

مشکل کشا او قاضی الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوی. او مختلف انداز کښ د خلقو مخکښ سوال کوی. خو دا د طریقه د توحید خلاف ده. په دے د بنده پریشانی ختم نشی. آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شی. د خپل خالق په مخکښ په سجده شی. د هغه په ذکر او ثنا کښ محو شی. او خپل حاجات تړے غواړی. په دے حالت کښ دے د غیرالله تصور قدرے هم نهٔ کوی.

د توحید د حقیقت د بیاموندلو نه پس الله پاك ددهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شی، الله پاك فرمائی: "اے د الله بنیٔ! دوئ ته اووایه چه ځما مولا او والی الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے. او د نیکو صالحانو مل دے". په دے وخت کښ د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسی اوعنړیږی دا چه: "کوم سړی ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم". دا هغه توحید کل او محویت فی الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصله ده. دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شی، چه په اذن الٰهی د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښ راځی. دهٔ ته انشراح صدر حامل وی. او په دے دواړو جهانو کښ ئے ذکر خیر کیږی.

د الله پاك ارشاد دے: "اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. ځما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته - زۀ چه څۀ څیز ته اووایم چه موجود شه ، نو هغه فوراً موجود شی - خُما په وحدانیت کښ فنا شه چه بیا ته" هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه، نو هغه به خُما په اذن فوراً موجود شی".

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښ خُما نه تپوس اوکۀ - چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیا مومی - نو ما جواب ورکۀ چه د قرب الٰهی یوه ابتداء ده او بله انتها - دده ابتداء تقویٰ او پرهیزګاری ده - او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے -

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی - او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی هیڅ عبادت کښ دا سے نۀ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښ سنت او د سنتو نه مخکښ نفل اختیار کړی - هر مسلمان ته د ټولو نه مخکښ فرائض ادا کول، چه د هغې نه فارغ شی - نو سنت دِ ادا کوی، او بیا وروسته دِ نفل کوی - ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه په ښۀ شان فارغ نۀ وی نو سنتو کښ مشغولیدل ئے جهالت دے - او د سنتو نه مخکښ نفل ګمراهی ده - نو کوم عبادت چه د دے قاعدے خلاف وی، هغه په درګاهِ خداوندی کښ قبول

نۀ دے -

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښ سنت کوی، او د سنتو نه مخکښ نفل کوی دا سے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښ طلب کړی او هغه سړے د بادشاه په دربار کښ د حاضریدو په ځائے د چاوړیو په خدمت کښ لګیا شی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پریږدی او نفلو کښ مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغې حمله ایسے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د لنګون شی نو هغه حمل اوغورځوی. نو د غه هغۀ نه حمله اره پاتے شو - او نه صاحب اولاده -

د غه رنګ الله پاك د چا نفلو نه نۀ قبلوی - ترڅو چه فرائض ادا نۀ کړی - او د موټر ګزار مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نۀ لری - نو ګټه نشی کولے هم د غه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پریږدی او نفلو نو کښ مشغول شی - حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښی نفل هیڅ اهمیت نۀ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نۀ دے -

د غه شان روژه قیاس کړئ یعنی فرض روژے پریښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے - او د غه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نۀ ادا کول او نفلی صدقه

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نۀ دے -

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اولیت او اهمیت هیر نۀ کړی - د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی - او الله پاك سره په مخلوقاتو کښ هیڅوك شریک نۀ کړی - او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الٰهی خلاف ورزی اوکړی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی : لَاطَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِی مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښ د هیچا د اسے تابعداری جائز نۀ ده، چه د الله تعالیٰ نافرمانی وی.

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مذمت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړۀ هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے، او خوب چه د مناسب اندازے نه زیات شی، نو بیا د غفلت علامت دے - او د مؤمن ذکر الٰهی او نیک عملو ته نۀ پریږدی - د دے علاوه د خوب کثرت زړۀ سخت او تاریک کوی - او فطری او روحانی ځوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی - په دے وجه خوب پریږده - د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاك دے - د غه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوی ته د الله پاك قربت حاصل دے او د غه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی - نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړۀ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے -

د دے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبیٰ د خلاصی باعث دے - نو کوم سړے چه د مناسبے اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی، نو د هغه به د ایسے بنو بنو نیکو او کارنامو نه ګوتے اوخیژی، چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نۀ کړے شی - د غه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صدیقینو او اولیاؤ الله پخپل ژوند کښ خوب کم کړے دے - او وېښ زیات پاتے شوی - او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت دا سے اوچتۀ درجے بیا موندلے دی چه په خوب کښ هیڅکله نشی بیا موندے -

کوم سړے چه بیدار وی - او ذکر الٰهی کښ مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وی - په دے وجه په صحیح معنو کښ د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی - ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریك کوی - او زړۀ چه تاریك او زنګ آلود شی - نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شی - نو د زړۀ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمی دے - حرام سرتر پایه شر دے - او حلال سراسر خیر دے - د دے په وجه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښې هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه دے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراک هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښې معصیت ترے جوړ نشی. الله پاک فرمائی :- " اے مؤمنانو ! ، څما حلال رزق خوړئ څښئ خو اسراف مهٔ کوئ ".

مقاله (۵۰) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاک سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښې کیدے شی. یو خو دا چه تهٔ الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویم دا چه تهٔ د الله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے ، نو په تا دا فرض لازمیږی ، چه تهٔ هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش راواخلے . او د هغے اسبابو تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پیدا کار نه لرے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مهٔ اخله . او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله .

د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده ، چه تهٔ د نفس اماره د بدو وئ نه لاس په سر شے . او محرمات او شهوات پریږدے دویمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښې په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے . د زړهٔ په صدق توبه ګار شے او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے . ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید دے ، چه ریاضت ، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے ، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښې به حکمت کیږی او کرامت عظمیٰ حاصل کړے . او تهٔ به د هغے واصل بالله خلقو نه شے . چه په هغوئ هر وخت د الله پاک د نعمتونو او بخششونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه . او خدمت خلق کښې د هیڅ قسم کوتاهی مهٔ کوه . ځکه ستا په اعمالو کښې به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی . الله پاک فرمائی :- " مونږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو ، زمکو او غرونو ته وړاندے کړهٔ ، خو هغوئ د دے بوجهٔ اوچتو نه عذر اوکړهٔ او ترے اوویریدل ، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کړهٔ . بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه پوره کولو په صورت کښې ظالم او جاهل دے ". نو پکار دی چه کوم خواهشات نفسانی ته د رضائے الٰهی د پاره پریږدے ، هغے ته دوباره مائل نشے . د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته . فنافی الله شه . او د امر الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه .

د الله تعالیٰ نه بغیر څهٔ چه کائناتو کښې دی ، د هغے نه بے پرواشه . او خپلو مطالباتو کښې بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مهٔ کوه . د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو اګاهی او کنزه او عبرت ترے واخله . ځکه چه د دے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی . بنده کښې چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښې الله پاک د هغه معاون او مددګار وی . الله پاک فرمائی :- " تاسو ما یاد کړئ ، زهٔ به تاسو یاد کړم . او څما شکر په ځائے راوړئ ، ناشکری مهٔ کوئ ".

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزارید وثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی ، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی ، او فنافی الله شی. نو هغهٔ ته به د نور مؤمنانو نه دوچند ثواب ورکولے شی . یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترک کولو په وجه ، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی . په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزو نے نورے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښې داخل شی .

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښې مشغول شی او په هغے کښې

ترے څه غفلت ، معصیت یا شرك اونشی ، نو په دے سبب هم هغهٔ ته دونړه ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی . او بل پرے غرور او تکبر اونهٔ کړی . او بله دا چه د زړهٔ په مینه امر الٰهی په ځائے راوړی . دلته کښې دا سوال پیدا کیږی ، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی ، او فنافی الله شی. او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښې شمار شی ، نو بیا په دنیاوی مال ومتاع کښې د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے . نو د دے جواب دا دے چه إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښې مشغولیدل د امر الٰهی ما تحت او د شکر نعمت په وجه دی . الله پاك فرمائی :- " که تاسو څما په نعمتونو شکر اوباسئ ، نو زهٔ به د دغو نعمتونو پیرزوینه دربا ندے اوکړم ". بل ځائے ارشاد دے :- " اے پیغمبره ! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی ، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه ".

دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښې وانه چوی ، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی - او په خپل لطف او کرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی . ځکه چه هغه د رضا او امر الٰهی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے دہ ، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے -

د دهٔ مثال د ېچي رودونکی بچی دے - چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے - او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے - هرکله چه دے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی . نو د خلقو زړهٔ دهٔ ته مائل کړی او هغوئی ورسرهٔ محبت او شفقت راواخلی . بیا هر یو سړے دهٔ سره احسان او مروت کوی - او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی .

هر هغه سړے نه به دومره اجر او ثواب ورکولے شی ، چه د غیر الله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښ مشغول شی . داسے سړے په دواړو جهانو هروخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی . دهٔ به هر قسم تکلیف لرے وی . او د کائنات ټول خیز ونه ئے په خدمت کښ غاړه بسته ګکیا وی . ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښ د دهٔ معاون او مددګار دے .

په دے وجه « مَنْ کَانَ لِلّٰهِ کَانَ اللهُ لَهٗ » (کوم سړے چه د الله شی ، نو الله د هغهٔ شی) . او الله پاك فرمائی :

« اے نبیؐ ! دوئی ته اووایه ، الله زما مددګار دے ، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے . او هغه ، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی .

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برګزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښ اچوی ، چه هغوئی د مخلوق نه بیزاره شی . او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعاګانے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دعاګانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره د دے چه خپل فضل او کرم پورے اوکړی .

هرکله چه برګزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښ حاجات غواړی ، نو د الله پاك جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکلے وائی خو کهٔ بعضے وخت ردعا په قبولیت کښ څهٔ تاخیر راشی . نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ خیز نهٔ دے . نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښ ذکر الٰهی جاری او ساتلے شی او د امرونهی پورهٔ پابندی اوکړے شی - او خپل حاجات او ضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی .

الله پاك فرمائی : « اُدْعُوْنِیْٓ اَسْتَجِبْ لَکُمْ » (ما نه سوال کوئی ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښ عجز او زاری هرګز پرے نږدی . ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی ، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی ، او خپل مقرب ئے جوړ کړی .

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئی . او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ . څوك چه په رضائے الٰهی کښ فنا شو ، نو حقیقی بقائے بیا موندهٔ . خپل خواهشات او ارادے د رضائے الٰهی تابع کړه ځکه چه د نیا کښ هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قربِ الٰهی د ټولو نه پر مخ او بهترینه ذریعه دهٔ .

څوك چه د الله په رضا کښ فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښ پریښودل - نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو - او څوك چه د الله د رضا طلبګار وی . نو د هغه د پاره دا هم لازمه دهٔ چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ما تحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی ، نو په هغے د شکرګذار شی ، او د نورو خلقو حقوق دِ هرګز نهٔ غصب کوی . او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بند ولو کوشش کوی ، کوم چه د هغوی په مقدر کښ وی . ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الٰهی کښ دخل کول دی ، او صریحا شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے .

الله پاك فرمائی . « دیو بل مالونه او جائدادونه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئی » نو دا یو بنیادی اصول دے چه د دے پیش نظر د هرے ممکنے بد دیانتیٔ تردید پکار دے . د الله پاك د رضا طلبګار دی چه په ذکر او عبادت کښ مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښ صرف د ریا کاری نه پرهیز اوکړے شی ، بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم دهٔ ، چه هیڅ یو عبادت ، خواه فرض وی یا نفل ، د هغے په ادا کولو کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی . بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الٰهی اوګڼی .

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیاموندے دے . هغوئی هر هغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغے کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی . نو ذکر او عبادت او د احکام الٰهی پیروئ کښ د اجر و ثواب نیت نهٔ بنائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی .

ټول عبادات د الله پاك د جانب نه دی . کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو ، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو . نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے . د احکام الٰهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے ، هغه
خو هم د الله پاك عطا کړده دے . نو د عباداتو د اجر او ثواب 13

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلب کولو نه بهتره داده، چه دد ے په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی. چه د الله د جانب نه پرے نعمتو نه لا زیات شی او د دنیا او عقبی کښ دده د پاره د برکتونو باعث شی.

کهٔ ته د رضائے الٰهی طلبګار ئے. او د الله تعالٰی مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے. نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه. ځکه چه کوم خلق د الله پاک په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی. او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړه جهانه په خساره کښ د ے. او څوك چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی برباد ے دی ځکه چه دا بد ترین خلق دی. او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی.

کهٔ دوئی د الله تعالٰی په عطا شوو نعمتونو رضامند و ے، د هغه شکرئے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقینا د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتیدلے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل.

الله پاك د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښ د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالٰی د نعمتونو شکرګذار دی. او حسبِ شریعت د خپل حال د حفاظت د پاره د الله تعالٰی د تائید او نصرت خواستګار دی. آمین.

مقاله (۵۴) د تقوٰی شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبٰی کښ فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دنیوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی. ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی. او په اخلاص خراب اثر غورځوی.

تر څو چه د یو سړی په زړهٔ کښ د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی. نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی. او تر څو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی. نو هغه خالصتًا د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے. په دے بنا دا سے سړی د زهد او تقوٰی د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے. او د هغے د تقاضو نه نابلده. د دے وجه داده، چه دنیاوی اشیاء هر حالت کښ خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی. او نفس شرك ته میلان کوئے دے. نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محبت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د دا سے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی.

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقوٰی تکمیل ته رسوی. او هغه په درګاهِ خداوندی کښ د عزت او قبولیت درجه بیامومی. نو هرکله چه یو سړے په تقوٰی کښ پخته شی. نو بیا حقیقی معنو کښ هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی. ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالٰی د بے حسابه نعمتونو پیرزوینے پرے شروع شی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی. ” دنیا کښ په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا مومی. او جسم پرے راحت. نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه تر څو د یو سړی په زړهٔ د غیر الله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا موندے. دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم تر هغے بیرته کیدے نشی، تر څو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نړدی.

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی. او د هغے تفصیل دغه دے ګنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتًا د رضائے الٰهی د پاره نهٔ دے. بلکه د حور و غلمان خواهش او نهٔ کړی، نو هر کله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی. نو الله تعالٰی په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو دا سے پیرزوینے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیاءٔ، اولیاءٔ او عارفانو ئے کوی. او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی.

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی. او دنیا او عقبٰی کښ په دا سے نعمتونو ښاد شی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه پرے سترګے لیدلے وی، نه یو غوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم وګمان راغلے وی. او دغه دا سے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پرے د پوهیدلو نه عاجز دے. او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښ ناممکن.

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم. او دا هم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ اماره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی. نو د نفس د لا بچو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښ انسان خپله د انتهائی جد و جهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی. د خواهشات نفسانی نه د ده مزاج د عکښ نه واقف او عادی دے. نو د عادت د پیغکئ د پاره د دغ د پاره مجاهده ډیره ضروری ده. خو د ده نیت او مقصد مبارك دے. په دے وجه الله تعالٰی په خپل خاص تائید او توفیق د ده نصرت او مدد کوی.

الله پاك فرمائی: ” وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه څموږ د رضا جوییُ د پاره جدوجهد کوی. نو مونږ هغوئی ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنما یئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاوُ او برګزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړی چه د هغے په ذریعه په ډیره موُثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی.

بیا دا سے موُمن بنده د خپل نفس نه فانی شی. او ذاتِ الٰهی کښ باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ټوپه ضرورت یاتو کښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی. چه د هغے په وجه د هغه د ذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی. دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول، د محرماتو نه بچ کیدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی. دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ ده. او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه. او فنافی التوحید شه. بیا خاموشیُ او ادب سره څموږ د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی. او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی. نو تهٔ د خپل خالق او پروردګار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روګردانی اختیار کړه".

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی. نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرفه د علوم او معارف کشف او د فضل و کرم انوار شروع شی. د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی. بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه. ځکه چه د دے نا قدری کول دد دے د عطا کوونکی سپکاوے دے. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل و کرم او قرب خاص پیرزو ونے اوشی.

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی. یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړی او دا مکروه او ناجائز دی. او دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دا مباح او حلال وی. دد دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړی. بیا د دے

هم او چته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الٰهی موافق قبول کړی. دا د مرید د مراد موندلو، د ابدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتها ده.

کوم سړے چه د ابدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی. "اے نبی! دوئی ته اووایه چه څما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے. چه خپل مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے. او د ټولو صالحانو مل دے". په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاك د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی. الله تعالیٰ خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی. دا سے سړے د قبض او بسط قدرتی کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی. او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی. او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولایت پرے تکمیل بیاموی. او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی.

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی. او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم دا د توحید انتها ده. دا سے سړے د الله پاك محبوب او مقرب وی. او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی. دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی. د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څموږ نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی. او رزق به د فراخه.

دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت ګزار وی. دده اراده او تدبیر د الله پاك په مرضیٔ وی. او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے دده رضا وی. دے د الله نه سوا غیر الله نه وجوداً وینی او نه فعلاً بیا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده داسے فراوانه کړی، چه د هغهٔ وهم و ګمان کښ هم نه راځی. ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پرے شروع شی.

اوس دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے اوخواهش دده ذات سره څهٔ تعلق پاتے نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذاتِ خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ اراده سراسر خیر دے. او هغې کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هر لمحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهری او باطنی احوال بتدریج ارتقا بیاموهي.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحانی عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتی ارادے او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّت الٰهی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد درجے ئے هم بیاموندلے وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږی.

واضحه ده چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رض چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه دَ حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیرات الٰهی ظهور وو. اګر که کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبرے بنکاریدے.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دی. چه د یو ولی د پاره د روحانی او باطنی عواملو انتها د یو نبیؑ د روحانی او باطنی عواملو ابتدا ده. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړی. او د نفس امّاره د شر نه د خلاصی خواهشمند وی. هغهٔ له پکار دی چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړی. چه فانی بغیر الله وی. ځکه چه د حیات ابدی راز هم دغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بسط

اولیاء الله خپلو باطنی احوالو کښ کله قبض کښ وی، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطنی کیفیت ته وائی چه په قلب روحانی حجاب او غفلت خوروی. او د هغې په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالی وی. دا حالت باطنی او ذهنی لحاظ سره انتهائی پریشانی پیدا کوی. خو د دے کیفیت لازمی نتیجه بسط و کشاد وی. چه د قبض ضد دے، د دے وجے نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوی.

د اثر او نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحانی ترقؤ سکون او اطمینان باعث وی. د دے وجے نه د دے نه د مکیطے فائدے اخستلو تلقین شوے دے. او په دے بنا مشیّتِ الٰهی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولی الله د پاره لازم دی چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوی. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت او کړی ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژنی. چه عالم الغیب دے. او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دی. چه یو مؤمن بنده خومره د لذاتِ نفسانی نه ډډه کوی، هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموهي. او د بسط حالت به حاصلوی. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس امّاره د لاښو نه په خلاصی منحصر دے. هرکله چه د یو ولی الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شی. او هغې کښ د خپل خالق او پروردګار نه سوا څه باقی پاتے نشی. نو د بسط کیفیت پورے مکمل طور سره ظاهر شی. او کرامات ترے ظاهریږی. نو د خواهشات نفسانی نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه ده. د ا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بنده د سوال نه خپله د هغهٔ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی.

هرکله چه یو ولی الله د نفس امّاره د شر نه کلی طور سره خلاصے بیاموهي. او په هر لحاظ رضائے الٰهی کښ فنا شی. نو هغه بذاتِ خود مشیتِ خداوندی جوړ شی عجائب او غرائب ترے څرګندیږی. او د هغهٔ احکام په کائناتو کښ جاری کیږی. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسی مطابق الله پاك د ده غوږ شی، چه پرے اوریدل کوی.

او دده سترګے شی، چه پرے لیدل کوی. او دده لاس شی چه پرے ونیل کوی. الله پاك ته خپل ولی ډیر نزدے وی. او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولی په ګمراهئ کښ اچوی. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوی. او د هغهٔ د سلامتئ د پاره هغه ته د حدود شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی. او د ټولو نه لویه خبره دا چه د امر الٰهی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغهٔ د احوالو د سلامتئ ضامن وی. او په هغهٔ د بسط و کشاد او قرب خداوندی پیرزو ینے وی.

الله پاك فرمائی: "د غه رنګ موږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کهٔ. بیشکه هغه زموږ د مخلص بندیانو نه وو." بل ځائے ارشاد دے "اے ابلیسه! زما په مخلص او برګزیده بندیانو به نه هرګز غلبه بیانهٔ موے. ځکه چه هغوئ زما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے." او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائی: "زما مخلص بندیان به هیڅکل شیطان ګمراه نهٔ کړے شی. ځکه چه زهٔ خپله د هغوئ حفاظت کوم." (الله پاك دِ موږ هم د مخلص بندیانو نه کړی. او د شیطان د ګمراهئ نه موږ په حفاظت کښ کړی. آمین)

هرکله چه د یو ولی الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مددگار شی. نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شی. او په هر ماتو کښ هغه څرنګ غورځیدلے شی. الله د مومن نو لو مؤمنانو له د امر د تعمیل او د نهی نه د پرهیز کولو توفیق راکړی. او د هغې خلقو روحانی صحبت مونږ نصیب کړی، چه د قبض د پریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا مونږ دے، او په بسط و کشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذّات دی.

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلے ظاهری او باطنی سترګے د غیر الله نه واړوه، او صرف د باری تعالیٰ په هستیٔ ئے ښخے کړه. مخلوقاتو ته مه ګوره. بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره. که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها د د مخلوقاتو خالق او صانع وی د یاره د دے چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے. او د هغه په توحید پوه دے.

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه د دے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره. بلکه د هغے غیرفانی او ابدی ذات مشاهده اوکړه چه د زمان و مکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وی نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرارو کشف نشی کیدے. د توحید د جهت په خاطر د نورو ټولو جهتونو نه روګردان شه. نو د هغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاك د لوئے فضل جهت پرانستے شی. او ته به ازلی او ابدلی حقائق د نورِ ایمانی په رڼرا کښ څرګند اووینے.

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثرانداز شی. او ستا نه به کرامات ظاهریږی. خو په الله یو ځل د نظر ښخولو نه پس کهٔ بیا په غیر الله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو ته به د شرك مرتکب شے. ستا د زړه په سترګه به پرده راشی، چه د هغے په نتیجه کښ به تهٔ د قبض په کیفیت کښ اخته شے. او د اسزا به د د غے شرك او غیر الله کښ د محو کیدو په وجه وی.

بیا چه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښ یکتا اوګڼړے. او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے. د هغه په فضل و کرم نظر اوساتے. خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے. او خپل ځان د غیر الله نه بیګا نه کړے. نو الله تعالیٰ به دِ ځان ته نور هم قریب کړی. او تا ته به مقام صدق کښ ځائے درکړی. په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړی. هر مشکل کښ به ستا مدد او اعانت کوی. او همیشه به ستا حافظ او ناصر وی.

نو د الله پاك ذات د خپلے توجه د مرکز کولو نه پس تهٔ

فانی بغیر الله او باقی بالله شه، او دغه د مؤمن د پالاڅرونه مقصود دے.

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښ دوه مختلف قسمه حالتونه پیښیږی. یا خو دے مصیبتونو کښ اخته وی یا راحت کښ ژوند تیروی. او د اکیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وی. په د ے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوی ﷺ کښ تاکید شوے دے. چه د مصیبتونو په دوران کښ صبر او توکل خپل دستور جوړ کړی او په الله پاك خپله تکیه اوساتی. او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشائی زاری کوی. او په صبر او رضا تر ے مدد اوغواړی. د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوی او نه دِ مخلوقاتو ته ځانے په ځائے خپل حاجات پیش کوی.

کهٔ راحت وی، نو د اسے حالت کښ الله پاك تا ته حکمًا فرمائی چه، هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه. او ځما ناشکری مهٔ کوه،. د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دی. د زړهٔ شکر دا دے چه د غیر الله تصور هم اونهٔ کړی او په ذات الهی کښ محو شی. او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړی. بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیا تو نه ئے بچ اوساتی.

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړی.

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاك پیدا کړده دی. او هغه خالق کل دے. د د ے وجے نه د هغه حقیقی شکر په ځائے راوړل پکار دی. لکه چه څوك تحفه راوړونکی ته نظر نهٔ کوی، بلکه د تحفے راوستونکی یعنی مالك خیال ساتی. او د هغه شکریه ادا کوی. نو کوم سړی چه ظاهر سبب ته اوکتل. او حقیقی مسبب الاسباب او قاضی الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے. او د ایمان حقیقت ته ئے رسائی نشته. د قلبی شکر هم دا تقاضیٰ ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات څومره څیزونه چه انسان ته حاصل دی، هغه ټول د الله پاك د جانب نه اوګڼړی. او په هغے شکر اوباسی.

الله پاك فرمائی:- هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاك عطا کړده دے. او حق سبحانهٔ فرمائی :- الله پاك تاسو ته خپل ظاهری او باطنی نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره د د ے، چه په هغے شکر اوباسئ. او حق تعالیٰ فرمائی " کهٔ تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل او غواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ. نو بیا د هغه ناشکری ولے کوئ. نو په مؤمن واجب دی، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړی. او د اعضاؤ شکر دا دے، چه په هغے د خالق اطاعت اوکړی. او په هغے د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سے اطاعت اونۀ کړی. چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهرېږی. ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نۀ دے. نو اصل څیز د الله پاك اطاعت دے او د دے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری. کۀ مؤمن د دے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے به ګمراهۍ کښې کښیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونۀ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونۀ کړی، هغه فاسق، ظالم او ګمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کۀ مصیبت وی. او کۀ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کۀ مصیبت وی، نو په صبر او توکل د قائم اوسی. او کۀ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه د ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ د د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې د د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نۀ کوی او په صبر او رضا د مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل و کرم د کامله تکیه ساتی. او هغۀ نه د د خپلې حاجت روائۍ خواست کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او برګزیده نه مصیبتونه لرے کوی. او د هغوئ مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپے

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ما تحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنګ د سختۍ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط د دے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یو حدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملګرے دے".

د احقیقت هیرول نۀ دی پکار، چه انبیا کرامو او اولیا ته عظاموته لوئے لوئے درجے د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیاتے نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراط مستقیم د نصیب شی.

مقاله (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پرېښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. د دے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك اوچته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو باوجود د احکام الٰهی اتباع کښې د امت د پاره د یو بے کامله نمونے حیثیت لری. د اعے کامله نمونه (اسوۀ حسنه) چه د هغې تعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبګار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره څمونږ د نبی ژوندون بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات و سکنات او نکاح په حقله ته څۀ کوے هغه د سنت رسول الله د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "څمونږ پیغمبر چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څۀ نه موچه منع کوی د هغې نه منع شئ". او حق سبحانه فرمائی: "اے نبی! د وئ ته اووایه، کۀ تاسو الله پاك سره محبت کوئ نو زما تیروی کوی. زما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئ".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی. او ته به د خلق خدا د پاره د عمل او تقوٰی یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی. او خلق به ستا د صحبت آرزو مند وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امورو تعلق براهِ راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے. چه ته د دے درجے ته اورسے نو ته به د حدودِ شرعی نګهبان شے. او افعال الٰهی سره به تاته موافقت حاصل وی او تاته به د اتباع سنت نبوی توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "مونږ خپل کلام نازل کۀ، او هم مونږ د دے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به د ګناهونو نه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئ. نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضو نه نفرت نۀ دے پکار. ځکه چه دا تقاضے انسان سره تړلے دی. او د دے نه ګریز کول رهبانیت ته بلاین کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام ده.

د جسمانی او بشری تقاضونه کۀ څوك پاك دی، نو هغه ملائکه دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی ځکه چه داد دعا او سوال په صورت کښې بنده بارګاه الٰهی ته لا زیات نزدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نۀ مضبوطوی ولے کۀ د بشریت تقاضی د سړی نه زائله شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرګز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۂ دی . او د الله پاك د حکمت ماتحت دبشریت تقاضے په تاسوکښ په دے موجود دی چه د الله پاك د نعمتونو نه په ښۀ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښ د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ .

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے « ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځے ځما زړۀ ته زیاتے نږدے دی . او ځما د زړۀ آرام او اطمینان په مانځه کښ دے ». نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالیٔ هم ورکړے شوے . او د دے دنیوی نعمتونو په قبلولو کښ هغوی د الله پاك د حکم مطابق د شکر اظهار اوفرمایه نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی . ځکه چه هغوئ دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی . او هم په دے سیرت انسانی تکمیل بیاموهی . چه د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اوکړے شی .

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښ د مؤمن احتیاط

د الله پاك د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښ احتیاط کوی . چه دا ئے نه چرته په آرام او مشکوك شے استعمال کړی . د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : « مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښ احتیاط کونکے وی . او منافق ئے بے احتیاطه اخستونکے وی » او د نبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : « کوم شے چه تاسو په شك کښ غورځوی ، هغه پریږدئ . او چه کوم کښ شك نۀ وی ، هغه اختیار کړئ » . نو مومن د شریعت په اتباع کښ د استعمال بۀ لو څیزونو کښ د توقف او تفتیش نه کار اخلی . او د تقوی خلاف هیڅ څیز نۀ خوښوی . تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیّت حکم ورنه کړی .

کۀ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښ وی . نو مشیّت الهی براهِ راست هغهٔ ته د هر څیز د قبلولو یا رد کولو حکم ورکوی . او د ابدالیت حالت د فنا ئے محض حالت دے . چه هلته صرف د الله پاك مشیت د هر څۀ د پاره حکم ورکوی . کۀ مشیت الهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نۀ کړی ، نو واخلی ئے . او کۀ منع ئے کړی ، نو ترك ئے کړی . او دا کیفیت د روحی حالت ضد دے . ځکه چه هغه حالت کښ توقف غالب وو . او خپله اراده له هم پکښ دخل وو . لیکن دے حالت کښ سراسر امر الهی غالب دے . او مؤمن په دے حالت کښ د ټولو گناهونو نه محفوظ وی . لکه چه الله پاك فرمائی : « موږ یوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ کۀ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو ».

مؤمن د حرام او مشکوك څیزونو نه منع کړے شوے دے . او صراط مستقیم د دۀ د پاره آسان کړے شوے دے ،

دے د الله رضا او د هغهٔ احکامو سره موافقت کوی . او په هر حالت کښ د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دۀ منتها ئے مقصود وی . د دے نه اوچت بل حالت نشته . او دا د ولایت انتها ده .

داحالت د هغے اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی ، چه د انبیا ئے کرامو په نقش وقدم روان وی . او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی . الله پاك دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیرزو ونه اوکړی . آمین .

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تۀ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښ همیشه د الله پاك خلاف ګِله او شکایت کوے . او د هغهٔ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے . حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نۀ کوی . کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی ، هغه د دۀ د خپلو مشرکانه عقائدو و بدو اعمالو ، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی . تۀ په دے نۀ پوهیږے ، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے . عبادت کښ د شرك نۀ کولو سره سره هغه دا هم غواړی ، چه کوم عشق او محبت د هغهٔ د پاره خاص دے . هغه دِ غیرالله سره اونۀ کړے شی .

الله پاك فرمائی : « مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی ، او هغوئ سره دا سے ډیر محبت ساتی ، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے ». نو کوم محبت ، رغبت او د فدائیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص ده او هغه د غیرالله او دنیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے . نو ګِله او شکایت تا له د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے ، نه چه د الله تعالیٰ نه .

مصیبتونه تا ته په دے پیښیږی ، چه تۀ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے . او د مشرکانه طرز روش نه منع شے . الله پاك غواړی چه تۀ خپل قلب ، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغهٔ د ذات د پاره وقف کړے . او غیرالله د خپل محبت او رغبت مرکز اونۀ ګرځوے .

د خدا ئے د رضاد پاره د نفس امّاره او مخلوقاتو پیروی پریږده ، چه تۀ دا سے اوکړے ، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی . خلق به ستا په تعریف شروع شی . او الله پاك به دِ دواړو جهانو په خوشحالو سرفراز کړی . نو تۀ خپل محبت د مخلوقاتو په ځائے خپل محبوبِ حقیقی سره اوساته . ځکه دا محبتِ جاودانی (همیشه) دے او هغه هستئ پله رغبت او توجه اوکړه . چه ستا طرف ته ئے توجه ده . او د هغه چا دوستی اختیار کړه ، چه تا سره دوستی کوی . او هغه چا سره هم کلام شهٔ ، چه تا بلی . او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا دگمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم دِ سموی۔

خپل زړه او دماغ هغه مقدسے هستیٔ طرف ته کړه، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی۔ ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا دیے لارے نه بې راهه کوی۔ نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په تګی تورځی تیروویځے۔ او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقی نه لرے اوسے۔ خپل خالق او معبود ته نژدے شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم اخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے۔ د ټولو مخلوقاتو مشکل کُشا او رازق صرف هغه دے۔ ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده۔ او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے۔

الله پاك فرمائی:۔ مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی۔ خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی، هغوی خو صرف د الله تعالیٰ سره کلك محبت ساتی۔ او حق سبحانهٔ فرمائی:۔ د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الٰهی آرام بیاموی۔ او یاد لری چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی۔

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ماخوب اولید، چه زهٔ چاته وایم "اے انسانه! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریك کونکیه! او اے مشیتِ الٰهی کښې خپله ارادے له دخل ورکونکیه! او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردګار سره برابر کونکیه! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه۔" چه داسے واورید ل، نو یو سړیے چه ما سره موجود وو، وئیل:۔ "دا کوم کلام دے، او د دے مقصد څهٔ دے"؟ نو ما جواب ورکه۔ چه دا د توحید او شرك ترمینځو کښې فرق کول دی۔ او د معرفت یوه نکته ده۔

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے؟

یوه ورځ ماته یوه باریکه مسئله پیښه شوه۔ او نفس م د دے پریشانئ نه خلاصے غوښته۔ غیبی طور څانه دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان دپاره څهٔ غواړے؟"۔ نو ما ورته اووئیل چه زهٔ داسے شریک غواړم، چه هغے کښې ژوند نشته۔ او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری۔

بیا ماته تپوس اوشو، "هغه کوم مرګ دے چه هغے کښې ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری؟" ما جواب ورکهٔ۔ هغه مرګ چه هغے کښې ژوند نشته، هغه څما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی، چه د هغے مطلب فنا فی الله کیدل، د غیر الله نه خپل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالیٰ هستیٔ سره ځے ترل دی۔

څما مرګ د نفسِ اماره خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالیٰ د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم۔ او بیا داسے ژوند چه هغے کښې مرګ نشته، هغه څما د خپل دائم ژوندی او لازوال پروردګار د فعل او مشیت سره ژوندے پاتے کیدل دی۔ په داشان چه څما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی۔ او څما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی۔ چه ذاتی طور سره نه څما څهٔ وجود پاتے شی او نه م څهٔ اراده۔ دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته۔ او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم۔

څما دا یقین دے چه څما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عزیز دے۔

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے، نو د الله تعالیٰ نه د خفګان اظهار کوے۔ او وائے، چه الله پاك څما سوال نهٔ قبلوی۔ او مصیبتونه راته نهٔ دفع کوی۔ نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم، چه ته د الله تعالیٰ د فرمان لاندے آزاد ئے، و که غلام؟ که ته دا اووائے چه زهٔ ازاد یم۔ نو کافر شوے، ځکه چه د اد شریعت نه انکار دے۔ او که دا

دا اووائے چه غلام یم۔ او هم د امؤمن بنده له وئیل پکار دی۔ نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالیٰ کامله تکیه اوساته۔ او پرله پسے هغهٔ ته د حاجت روائیٔ خواست کوه۔

الله پاك فرمائی:۔ "څما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ۔ زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار، چه هر وخت د الله تعالیٰ په فضل و کرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتیٔ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے۔ کله چه داسے اوشی، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی، نو د دے کښې د الله تعالیٰ څه مصلحت وی۔ تا له نهٔ دی پکار، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے۔ ځکه چه د دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی، او دا صریحًا کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندګانو همیشه مهربانه دے۔ او ذره برظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی۔

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی: مونږ په هغوئ ظلم نهٔ کوؤ۔ بلکه هغوئ پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو۔ او هغوئ ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئ د خپلو بدعملو نتیجه وه"۔ نو تاسو د الله تعالیٰ د ناراضه کیدو او د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ. - او د هغهٔ په افعالو هرګز اعتراض مهٔ کوئ. د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ. - او د هغې خواهشاتِ نفسانی پیروی پرېږدئ. چه د خدائے د خفګان اوغضب باعث وی. بلکه صدق اوخلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ. - اوپه صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ.

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ. ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے. - نو د ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده، چه ته دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش را واخله، نو تقوٰی اختیار کړه. - او د الله تعالیٰ د امر فرمانبردار شه. - د شریعت د حدودو احترام اوکړه. توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پرېږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالیٰ به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ:

الله پاك فرمائی :" کوم عذاب چه په بندیانو راځی، د هغې وجه د هغوئ خپله بد عملی وی. - بیشکه چه الله تعالیٰ په خپلو بندیانو ذره زیاتی نهٔ کوی": نو د الله پاك د رضامندئ د پاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه. - ځکه چه د الله تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی.

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ ټولو انبیا ئے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امّاره د اتباع نه منع کړی. - ځکه چه دا د شرکِ خفی اوګمراهئ بدترین محرّك دے. - الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس اوشیطان د فتنو نه په امان کړی. - آمین.

مقاله (۲۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

دا سے هیڅکله مهٔ وایه، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی، نو مخلوقاتو نه، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه. - د الله تعالیٰ نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه. - او پر له پسے سوال کول د بنده د پاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے. - او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے. - نو د خپل هر ضرورت د پاره د الله تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه، ځکه چه د دنیا اوعقبی سعادت په دے کښ دے.

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالیٰ په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی. - او د راحت او ترقئ باعث وی، نو هغه به ضرور تاته رسی او کهٔ په هغې کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تاته حاصل نشی. بهرحال تا له نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے. - نو د خپل هر حاجت د پاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے. - او بنده ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے. - حق سبحانهٔ فرمائی :" څما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم ". او الله پاك فرمائی:" د الله نه د هغهٔ فضل غواړئ". بل ځائے ارشاد دے " زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم. کله چه څوك سوالګرے ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم".

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی :" په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ. - او سوال ترے کوئ". - او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم، خو هغه ئے قبلوی نه. - نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم. - ځکه چه دا سے وئیل کفر دے. - د بنده بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده. - چه یا خود بنده د پاره هغه حرام وی یا پکښ د هغه د پاره څهٔ ضرر پروت وی. - حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالیٰ پیژنی. - د دے وجے نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار. - کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو د دُنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د هغې لوئے اجر بیاموے.

په عام امورو کښ به ستا د پاره آسانی پیدا کړے شی. - کهٔ ته قرض دار ئے. - نو قرض خواه به درته په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی. - او ستا د پاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی. - ځکه چه رحیم، کریم، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی. - نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه. - او یاد ساتل پکار دی چه د درګاه الٰهی نه بنده ته د سوال کولو اجر ضرور رسی. - او کهٔ بعضے اوقات د افائده دنیا کښ ور نه کړے شی. - نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی.

حدیث شریف دے، چه، د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ داسے نیکی اوویني، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پیژنی. - د هغې نه به تپوس اوشی، چه ته دانیکی پیژنے ؟ نو مؤمن به اووائی چه نه. - دا نیکئ څما د پاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی. بیا به هغهٔ ته اوښودلے شی. - چه دا نیکئ ستا د هغې سوالونو اودُعا ګانو جزا ده. - چه تا دنیا کښ غوښتے وے. او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے ".

د عمرو لوئے جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی، چه هغه د الله تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره. او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی.

مقاله (٦٧) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. که ته د نفس خلاف جهاد او کړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضے ذریعو نفس له دوباره په تاغلبه او او اقتدار ورکړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی. او خپل نفس سره په جنګ ئے چه ستا عزم او ایمان د ورځې نه زیات قوی شی. او مخکښې د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښې څه ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه مونږ د وړوکی جهاد نه لوئے جهاد ته راغلو." ګویا د نفس خلاف جهاد ته ئے لوئے جهاد اوفرمایه. او د تورے جهاد ئے د دے په مقابله کښې وړوکے او ګڼړه. نو د لوئے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه." د کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس لذتونو کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی. که څوک دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار ولے شی-

چه هغوئ ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه ښل خو څه چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نه وو. لکه چه الله پاک فرمائی: "حضور نبی د خپل خواهش نه هیڅ نه وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغه ته لیږلے شوے وی." نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنی خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نه دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغے حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنی حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نه وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده راواخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهانو په ښو ښو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې او چتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیښئ نه اووېریده. او نفس ئے د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ که. نو د هغه ټکاونړه یقیناً جنت دے." نو هر کله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او ځنګه چه د دنیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفس اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. دغه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغه د تقوٰی په خاطر جزا ورکولو کښې هم هغه په قسماقسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د دنیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئ د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تا سود هغے اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښې سوزی." نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ د دنیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پښو سترګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونه لیده، چه هغوئ خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو."

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخاطر

او عزت به د دوئ په دے وجه کولے شی، چه دنیا کښې دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکام الٰهی تابع کړے وو. او د دے ارشاد نبوی چه "دنیا د آخرت پټے دے." هم دغه معنیٰ دی.

مقاله (٦٨) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت "کُلَّ یَوۡمٍ هُوَ فِیۡ شَاۡنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوه نه دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال موندونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغه حیات، قوت او اختیار هره ورځ په ترقی دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. دغه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هر کله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مونږ خیزونه هغه ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتيږي نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشيت خلاف وړنې کيږي - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات د ازل نه مقرر دي نو د علم الهي مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کيږي - بهرحال د دُعا کونکو ضروريات پوره کيدل هم د احکام الهي ماتحت وي - او په دے هم پوهيدل پکار دي چه عقبيٰ کښ جنت ته داخليدل هم د علم او کرم الهي ماتحت دي -

حديث شريف دے چه بي بي عائشے رضي الله عنها د نبي کريم صلی الله عليه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نيکو اعمالو په وجه داخليږي او کهٔ نه؟" نو حضور صلی الله عليه وسلم ورته اوفرمائيل چه" نه - بلکه د الله پاك په رحمت او بخشش به جنت کښ داخليږي" نو حضرت عائشے رض ترے تپوس اوکړو چه، يا رسول الله! تاسو به هم نه؟ نو حضور صلی الله عليه وسلم ورته اوفرمائيل چه" هو زه به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلی الله عليه وسلم خپل لاس مبارك په خپل سر ړ ايښکه او دا دے د پاره چه الله پاك خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړي هغه کوي - د هغه نه هيڅوك تپوس کولے نشته - او د دنيائو نه به د احکام الهي تپوس کولے شي -

د عرش نه واخله تر تحت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پيدا کړده دي - او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبرداره دي - الله پاك فرمائي :" د الله نه سوا کائناتو څوك خالق او مختار شته ؟" (يعني نشته) او حق سبحانه فرمائي :" د الله نه سوا څوك معبود او مسجود شته ؟ او الله عزّوجل فرمائي ، ته د الله برابر او همنام څوك پيژنے ؟"

الله پاك فرمائي :" اے پيغمبره! ته اووايه چه اے مالك الملك ته چه څوك غواړے ، هغهٔ ته ملک او سلطنت عطا کوے ، او د چا نه چه غواړے ، سلطنت اخلے - ته چه چا ته غواړے عزّت ورکوے - او څوك چه غواړے ذليل کوے - عزّت او سرفرازي صرف ستا په لاس کښ ده - ته بيشکه په هر څيز حاکم او مختار يې - ته چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے - په مخلوقاتو حقيقي او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے -

مقاله (۶۹) د الله پاك نه د کوموخيزونو غوښتل پکار دي؟

کهٔ ته د الله پاك په حضور کښ سوال کوے ، نو د خپلو تيرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکي وخت د ګناهونو نه د بچ کيدو سوال کوه ، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د هميشګئ ، د امر و نهي د تعميل ، په مشيت خداوندي د رضامندئ ، په مصيبتونو د صبر کولو ، د حلالو نعمتونو او د رزق د زياتي ، په نعمتونو د شکر ، د ايمان د سلامتئ سره د

مرګ او په ورځ د قيامت د انبياؤ ، صديقينو ، شهداؤ صالحينو او د اولياء الله په ډله کښ د پاسيدو دُعا غواړه - ځکه چه دا يو لوئے سعادت دے - خپل ټول معاملات سرا الله تعالیٰ ته اوسپاره - او خپله هغه کښ هيڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روايت دے - چه هغوئ فرمائيلي دي :" ما ته په دے خبره پروا نشته ، چه په ما صبا په کوم حالت کښ راځي - آيا دا هغه حالت به وي چه زهٔ به ئے بدهٔ نهٔ ګنړم ، يا دا سے حالت به وي ، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهيږم ، چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت به وي ، چه زهٔ به ئے خوښوم - ځکه چه زهٔ نهٔ پوهيږم ، چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت کښ ده - نو ما خپل موجوده او راتلونکي معاملات الله پاك ته اوسپارل ، چه هغه بهترين دوست ، او بهترين حافظ او ناصر دے " -

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاك په تدبير د رضامندئ او د هغه په حکم د کامل اطمينان په بناء ارشاد اوفرمائيل:

د بندګانو د ناقص او محدود علم او په معمولي واقعاتو د پريشانيدو په باعث الله پاك تنبيه فرمائي :" مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے - حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبئ په وجه ښه نهٔ ښکاري - عين ممکنه ده ، چه

کوم څيز تاسو ښهٔ نهٔ ګنړئ ، هغه کښ ستاسو د پاره به خيري وي - نو د خير او شر حقيقت عالم الغيب الله پاك پيژني - تاسو نه پيژنئ - نو تهٔ تر هغه وخته د تسليم او رضا طريقه اختيار کړه تر څو چه د نفس امّاره د لاڅوونه ازاد نهٔ شے - او رضائے الهي سره موافقت اختيار نهٔ کړے بيا به ستا ذاتي خواهشات او ارادے محو شي - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شي - او صرف يو خدائے سره به باقي پاتے شي - او هم دا ، د توحيد مقام دے - چه ستا زړهٔ د الله پاك په محبت معموره شي - او د الله طلب او وصل ستا نصب العين شي -

د دے حالت کښ به پروردګار تا په دنياوي نعمتونو ښاد کړي - او تهٔ به د هغه شکر ګذار شے - او د هغهٔ مشيت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوي رزق عملًا احترام کوے - بيا کهٔ دنيوي ژوند کښ په تا څه تنګ حالي راشي - نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه ئے - او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے - ځکه چه د يو مؤمن او مؤحد په حيثيت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے - او خپل معاملات به د الله پاك ته سپارلے وي او د وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ - (تاسو به څهٔ نهٔ غواړئ مګر هغه چه الله پاك غواړي) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الهي اطاعت کول وي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (٧٠) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلق خدا کښې په خپله راستبازی فخر کول ظاهر شرك او گمراهی ده - حالانکه د اخرګند حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دد دے برعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم ګناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی - نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې ولے د بخل نه کار اخلے - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاء او اولیاء الله به هم همیشه داوئیل چه "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ" - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے -

نو تاله پکار دی، چه نیکی، تقوٰی او راستبازی د الله پاك د جانب نه او ګنړے - او بدی او ګناه خپل نفس اماره ته منسوب کړے - ځکه چه د ګناهونو جرړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے - "نیک عمل کوئی او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غوارئ - د ګناهونو نه بچ اوسئ - او د ګناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردګار نزدیکت طلب کړئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نو کوم سړے چه په مشیت الهی کښې د کوم د ستوری عمل د پاره پیدا شوے دے، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (٧١) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی - یا به تهٔ مرید ئے یا صاحب مراد - کهٔ تهٔ مرید ئے نو بیا خو په تا یو درونډ بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه تهٔ لا اوس د صداقت او حقیقت د لارے طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت، مشقت، ریاضت او مجاهده کول وی - حتیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی -

د طریقت په لار کښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد را واخلے - تهٔ به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - ترڅو چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

او کهٔ ته صاحب مراد ئے - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغې آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لګوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی چه د هغوئ درجے اوچتے کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ دا منشا وی، چه هغه ستا درجه اولیاؤ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی -

آیا تهٔ دا خوښوے، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې دِ شامل کړی - کهٔ تهٔ دا اوچتو درجونه غفلت هم اوکړے، نو الله تعالیٰ هرګز دا نهٔ خوښوی، چه ته د دغې نه محروم کړی، الله پاك فرمائی: "ستاسو په بهتری او فلاح وبهبود الله تعالیٰ بنهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ" -

بیا کهٔ تهٔ دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دا دے - چه د صاحب مراد ابتلاء خهٔ کلیته نهٔ ده بلکه نادر الوقت شے دے - د دے کښې د هیڅ اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برګزیده انبیاؤ راغلے ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوګورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا خومره سخته وه -

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "خومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویرولے شوے یم - دومره هیڅوك نه دے ویرولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په طاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیامونده دے، دومره هیڅ نهٔ دے بیامونده - بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے، چه د بلال رض په ترخ کښې به پټیدے شو - او دغه حالت ځما د نورو منکرو هم وو -

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے: "د انبیاؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی - بیا د غضے درجه په درجه په نورو بندګان خدا ابتلاء راځی" او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی "- زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے" د دے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره، د حضور صلی الله علیه و سلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے - او د انبیاؤ او اولیاء الله کار په

ابتلاء صبر کول، مشیت الٰهی سره موافقت کول او د تسلیم او رضا لار اختیارول وی. بیا ترے مصیبت لرے کړے شی، په دے دا الٰهی بناد کړے شی. او عقبیٰ کښی په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښی د هر صاحبِ مراد د پاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. او نهٔ دا څهٔ کلّیه گرځیدے شی. بلکه الله پاك د خپل حکمتِ بالغه ما تحت چا سره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او د خدائے د بندیانو قسمونه

د خدائے په مخلوق کښی دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره د بنیاد مو مختلفے درجے دی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه د خپل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او په هر عمل کښی د هغوی نیت، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه د هغے په بنا هغوئی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازار ونو ته ځی، د هغوئی اراده او تصورات جدا جدا وی. په دے لحاظ سره د هغوئی څو قسمونه دی. د دے کښی یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کښی داخل شی. او لذت او شهوت کښی اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغے کښی ورکښیوځی او د دغے اشیاؤ د کشش او جاذ بیت په وجه

د پاره د غفلت او ګمراهئ سامان خپله پیدا کوی.

او څلورم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځی. نو خپل خواهش او ضرورت صرف د الله پاك جائز او حلالو څیزونو پورے محدود ساتی. او چه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوی. او د الله پاك د نعمتونو هر دم شکریه په ځائے راوړی. دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازار ته تلونکو کښی پنځم قسم د خدائے بندیان دا سے دی، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ ګوری، او نه ورته توجه کوی. دوئ د دے نه بالکل بے خبره وی او د ماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئ غیر الله نهٔ وینی او نهٔ ئے اوری. او نهٔ ئے موجود ګڼړی. هغوئ خپله ټوله توجه هر وخت خپل خدائے ته ګرځولے وی. په دے وجه هغوئ د ګڼړے بیړے نه هم د هغے تنهائئ لطف اخلی چه د ذکر او فکر نه معموره وی. چه ته دوئ بازار کښی بیا مومے. او ترے تپوس اوکړے چه، بازار کښی تا سو څه اولیدل؟، نو هغوئ به درته او وائی چه د یو ابدی ذات نه مو سوا هیڅ اونهٔ لیدل او د هغوئ دا وینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے د سر په سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محض صورت کښی ئے لیدلی وی، معنیٰ کښی ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. او بیا چه

په هغے کښی محو شی. نو دا خلق د دے څیزونو سره د ډیره ذرهٔ او ترئ، چه جائز او ناجائز نهٔ ګوری. خود هغے په حاصلولو کښی مصروف شی. او فتنو کښی پریوځی. د دے لذّتناکو او شهوتناکو څیزونو نظاره د هغوئ د پاره ګمراه کُن او د دین او عبادت نه د دوئ لرے کونکی وی. نو دغه شان دوئ د نفسِ اماره په پیروئ کښی د الله تعالیٰ د اطاعت نه لرے شی. مګر دا چه الله پاك دوئ ته په خپل فضل و کرم د نفس د شرونو او د لذتونو نه د پرهیز توفیق ورکړی. او سلامت پاتے شی.

بازار ته تلونکو کښی دویم قسم خلق هغه دی چه هغوئی د لذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه د غفلت او ګمراهئ موجب ګڼړی. دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی. او دین پله رجوع کونکی دی. د شریعت اتباع صبر او تحمل سره کوی. دا خلق د مجاهدینو په شان دی چه په نفس او شهواتو غلبه حاصلولو کښی د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. او نفس سره د دوئ دا جهاد د نورو نیکو نه د زیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: هر کله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو اختیار بیا مومی او د خدائے د ویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغے نیکئ په بدله کښی اوویا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. او هغوئ سره واصل شی. دا خلق ځان

خومره او څهٔ ئے لیدلے وی. په هغے کښی ئے هم خپل خالق او صانع لیدلے وی. دوئ د مخلوقاتو په یو اړخ کښی د الله تعالیٰ د جمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښی د هغهٔ د جلال.

بازار ته تلونکی د خدائے برګزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئ عوام په ګفتار او کردار او په ګمراهئ کښی اووینی. نو د دوئ زړه د هغوئ د پاره د هغه ردئ رحم او شفقت نه ډك شی او د هغوئ نه د نفرت کولو یا په هغوئ د لعنت او ملامت په ځائے بازار کښی د دا خلیدو نه د توبورے د الله تعالیٰ په حضور کښی د هغوی د پاره د شفاعت او مغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردګاره د دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لارے روان کړے. چه ستا د نا فرمانئ او د شریعت د خلاف ورزئ نه بچ شی.

نو د الله پاك دا سے مخلص بندیان د ښارونو او بادو محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه د اولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه د خدائے د نائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی او مهدی مرشد او رهنما په نومونو یادیږی. دا سے خلق اکسیر اعظم او نادر الوجود دی. او تنهائئ او ګڼړه کښی د دوئ د دُعا او صحبت برکات د پرخوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

په دوئ د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت د پاره د الله تعالیٰ دوئ سلامت او صاحب قوت لری. الله پاك د موږ هم د دا سے خلقو د فیض نه فیض یاب کړی. آمین۔

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضے اوقات الله پاك خپل یو ولی او برگزیده بنده د بعضے فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړی. او د دے آگاهئ مقصد داوی، چه دا بزرگ د غه گمراه او بدکردار خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړی او د کلام الله په رڼا کښ د حق او باطل فرق هغوئ ته واضحه کړی. ولے دغه ولی الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړی د خلقو مخکښ سپکاوے نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی :۔ ته د خپل پروردگار نیغ لارے ته خلق په حکمت عملئ، محبت، نرمئ او شیرین کلامئ بله. او کهٔ هغوئ سره بحث و مباحثه کوے نو په خوش اخلاقئ سره ئے کوه. د پاره د دے چه هغوئ صراط مستقیم ته مائل شی؛ نو د خدائے دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائئ کښ او په مینه او محبت سره ئے ورته کوی. او په دا سے معقوله طریقه هغوئ ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدئ کښ فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی د هغوئ په زړونو کښ ځائے اونیسی. او هغوئ د شرك او فسق په تخریبی تاثراتو دا سے ښهٔ پوه شی چه د امر الٰهی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئ ته ښائی چه ترڅو تاسو د شرك او فسق نه د خپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نو تر هغه به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان د پاره د شریعت اتباع لازمی دهٔ. آیت شریف دے :۔ الله پاك شرك هرگز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه گناه معاف کول اوغواړی، هغه معاف کوی ۔ بل ځائے ارشاد دے: اے مسلمانانو! د خپل عاقبت ښائسته کولو د پاره ځان سره د تقوٰی توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقوٰی دهٔ.

د خلق خدا دا سے مشفق او همدرد بزرگ چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آگاه شی، نو د هغوئ سپکاوے نهٔ کوی؛ بلکه خوش اخلاقئ او شیرین کلامئ سره هغوئ صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرگ د چا عیب او بدگوئی هم نهٔ کوی ځکه چه دا سے کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او ښکلی عمل نه ډیره لیرے خبره دهٔ. چه هغه د خلقو پسے پټی شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د ورپسے اووائی. یا د هغوئ پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاگه بیان کړی. هغه خود خدائے نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا ځنګه غیبت اوکړی. کهٔ تنهائئ کښ وی یا مجلس کښ هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل وټه نهٔ وهی، بلکه په اَحسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د گمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وی. او دغه تبلیغ په دا سے خوش اخلاقئ او شیرین ژبائئ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقوٰی لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :۔ د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئے رهنمائی کوی ۔ (زمونږ د الله پاك نه خواست دے، چه موږ هم په صراط مستقیم روان کړی ۔ آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښ د توحید آثار

الله پاك فرمائی :۔ ځما په زمکه کښ د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښ هم موجود دی. تاسو ئے نهٔ وینئ؟ ۔ دے حقیقت کښ هیڅ شك نشته چه د الله تعالیٰ په ذات، صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحبِ عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړی. او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوگوری او هر کله چه د ځان د نفس عرفان او علم ابتدا ئی کښ بصیرت حاصل شی نو بیا د د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی.

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په دهٔ د خالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئے اوگوری، نو د هٔ ته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لگیږی. او د غه شان د توحید او معرفت حقائق د هٔ ته د قلب په سترگو څرګندیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده دهٔ. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجمانی کوی. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښ راځی :۔ الله پاك د زمکے او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړی دی ۔ حضرت ابن عباس رضی الله عنه د دے آیت تفسیر دا سے فرمائیلے دے چه :۔ د کائناتو هر څیز د اسمائے الٰهی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د څه نه څهٔ اسم علامت دے. حتی چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئے، مگر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئے. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرګند ئے. الله تعالیٰ کائناتو کښ خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئے پټ کړے دے. سره د دے چه ذات ئے صفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښ او صفت ئے فعل کښ ظاهر کړے دے۔ او خپل علم ئے ارادے سره، او اراده ئے حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده۔ او الله پاك خپل امور غیب کښ باطن او خپل قدرت او حکمت کښ ظاهر دے۔ سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمانی کوی۔ خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته۔ هغه عالم الغیب، سمیع او بصیر، د زمان و مکان د حدودو نه بالاتر او همیشه ژوندے او باقی دے۔

دے کښ شک نشته۔ چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے۔ او د څینے نکات او معنی هم د دا سے سینے نه څرګندیږی، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری۔ او حکمت او معرفت کښ د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دا درجه په دے ښاوه، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوئ په حق کښ دا دُعا فرمائیلے وه، چه یا الله! دهٔ ته دین کښ حکمت او پوهه ورکړے۔ او د آیتونو د معنو علم لدنی ئے نصیب کړے۔ الله پاك دِ مونږ هم د کتاب الله په اسرارو د پوهید و برکات کیږ دی۔ او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د ډلے نه کړی۔ آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تا ته دا وصیت کوم، چه د الله پاك نه ویره اوکړه، د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه۔ د بخل نه بچ اوسه، او سخا اختیار کړه۔ د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه۔ خوش اخلاق اختیار کړه۔ او خپل تندے پرانیستے او رو ښ ساته۔ د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه۔ د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه۔ په فقر او طریقت کښ چه کوم مصیبتونه در پیښ شی نو په هغے صبر کوه۔ او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه۔

د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رو ر سره ښهٔ سلوك ساته، او په دیانت دارئ ورسره چلیږه۔ د مشرانو آدب کوه۔ او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه۔ د غم ځپلو او خوارانو حاجت روائی کوه۔ د خوراك څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه۔ دے سره خلق خدا ته تکلیف رسی۔ کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی۔ د هغوئ صحبت ترك کړه۔ او دینی او دنیاوی امورو کښ د بندګانِ خدا مدد کوه۔

د فقر حقیقت دا دے چه تهٔ د خپلو هم جنسو محتاج اونهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور کښ پیش کړے۔ او غنا دا ده چه د ارشادِ نبوی ﷺ تا ته غنا نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے په رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے۔ او یاد ساته چه تصوف محض په قیل وقال او بحث مباحثونه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودلو او ذکر الهی سره په وابسته کیدلو بیامومندے شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښ نه علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتدا کښ دے سره نفرت پیدا کیږی۔ بلکه نرمیٔ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے۔

یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده۔ څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے۔

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا۔

(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا۔

(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر۔

(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات۔

(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد۔

(۶) د حضرت موسٰی علیه السلام په شان ساده جامه۔

(۷) د حضرت عیسٰی علیه السلام په شان سیر فی الارض۔

(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل۔

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام دِ د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څمونږ سلامونه۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی بے کچه ضروری ده۔

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تا ته دِ یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره د خود دارئ نه کار اخله۔ او چه فقیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیاروه۔ په عمل کښ خلوص پیدا کول په تا لازم دی۔ او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښ صرف الله تعالیٰ ته توجه لره۔ او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه۔ د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ټکئ تورئ مهٔ وهه۔ او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت اختیار کړه۔

د نفسِ امّاره د تابعدارئ نه پرهیز اوکړه، چه په معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق ښهٔ ساته۔ ځکه چه د چا اخلاق ښهٔ وی۔ هغه الله پاك ته زیات نزدے وی۔ او خپل باطن ماسِوٰی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چه شرك او فسق کښ اخته وی۔ هغوی ته د حق تبلیغ کوه۔ ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چه درنه کیدے شی، دربښتینی فقیر او ولی الله خدمت کوه، دځان نه په کمزوری حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردی ده. او دځان نه په بانډے هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذیبی او بد خلقی ده.

همیشه په هرحال کښ د الله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده. د الله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه. ځکه چه دا څیز مسلمان د هر قسم ضرر نه محفوظ ساتی. په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او گفتار او کردار به د الله په حضور کښ تپوس کیږی، نو د گناهونو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښ مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او د الله پاك د برحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه د دوئ اطاعت د صراط مستقیم ضامن دے. او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړے وی. د هغه فرمانبرداری کوه. او د هغه حقوق ادا کوه. او د خدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مهٔ پیدا کوه. په مسلمانانو د نیکئ گمان کوه. او هغوی سره د نیک نیتئ سلوك کوه.

خپله ژبه د غیبت، تهمت او بدگوئ نه اوساته، په خپل زړهٔ کښ هیچرې مسلمان رورته بدخواهی، کینه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیچا یو

مسلمان زړهٔ مهٔ ازاروه. حلاله روزی گټه. او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے. هغه د علمائے دین نه پوښته. او محض په قیاس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائی تعلقاتو په خیال بوځائے کیږه.

هر سحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه. د غریبانو او مسکینانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو خپلوانو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه. او هر سحر او ماښام د خپلو مړو او ژوندو د پاره دا دُعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف په طفیل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هر سحر ماښام دا دُعا اوه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ○ هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ○ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ج وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ○ (سورة حشر)

الله پاك دِ مونږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړی. او الله پاك دِ مونږ نه راضی شی، مونږ ترے راضی یو. آمین.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنگه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښ داسے اوگڼه. چه مخلوق هډو موجود نه وینے. او مخلوق سره داسے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه. چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے. نو ته به حقیقی معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے. نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هر قسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی. او چه ته خلوت اختیار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترگو اووینے او د هغه تجلیات به مشاهده کړے د غلته به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وی. او د هغه په ځائے به د الله پاك عشق تا ته حاصل وی د غه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی. او د غه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی. ستا گفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی.

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښ محویت حق لازمی څیز دے. او دلته چه د چا توجه کمزوره وه ده. نو هغه په شرك کښ اخته دے. کهٔ ته خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه. چه د رضائے الهی خلاف وی. "کوم سړی چه د عشق الٰهی مزه او څکله. نو هغه خپل الله او پیژندلو. چه دا ارشاد یو سړی واوریدو نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس اوکهٔ چه، په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنگه احساسولے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی رح ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی. او په تکلف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی. بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی."

اے مومنه! یاد ساته. چه وارداتِ قلبی او عقل و شعور کښ تضاد او تصادم دے. (یعنی خپلو کښ ئے سره نښتی) او دا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی. چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحید الهی په نشه کښ سرشار شی. بیا د هغه قلب د ماغ شی. او دماغ قلب. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان بیا دواړو کښی کامل یکانګت او هم اهنګی پیداشی ،

اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نابود کول دا سے دی ، لکه د انسانی طبیعت د ملا ئکو په طبیعت کښی بدلیدل .او چه ته د ملا ئکو د خصلتونو نه هم بالاتر شے . نو بیا ستا د " اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوْا بَلٰى " (زهٔ ستاسو رب نهٔ یم څهٔ ؟ نو ارواحو نو اوویل چه بیشکه ئے) په عهد کښی فنا کیدل د ائمی بقا بیاموندل دی . دغه وخت به ستا ګفتار ، او ستا ټول حرکات سکنات بإذن الٰهی سره وی . که ته د دے او چت مقام خواهان ئے . نو په تا دا خبره لازمی ده چه د نفسِ اماره نه کناره کش شے . او د الله پاك د امرونهی فرمانبردار شے . بیا به تا ته د پروردګار د معرفت علم لَدُنِّیْ حاصل شی . ته به د هر څیز نه فانی شے . او حق تعالٰی سره به باقی شے .

هرکله چه ستا هستی حق تعالٰی سره باقی شی . نو ستا هر څهٔ به د هغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د خپله رضا او خوشنودئ د پاره) . که ته د زهد ، تقوٰی او معرفتِ معنوی او باطنی فرق معلومول غواړے نو پوه شه . چه د زهد عمل دا سے دے لکه یو ساعت او د تقوٰی عمل دا سے دے لکه دوه ساعته ، او د حق تعالٰی معرفت دا سے دے ، لکه یو دائمی او ابدی عمل . (الله پاك دِمونږ د خپل معرفت به ابدی عمل بنادکړی . آمین .

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وی . چه په هغے همیشه هغوئی عمل کونکی وی . هرکله چه هغوئی د الله د حکم او د سنتِ نبوی ﷺ په اتباع کښی په د ے خصائلو قائم پاتے شی ، نو د معرفت او روحانیت اوچته درجه بیامومی .

ړومبے خصلت دا دے . چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوری . او ځان په قسم نهٔ عادتوی . خواه هغه قسم دالله په نوم وی . د هغه دکلام پاك په نوم ، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا دبل چا په نوم . ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شی نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشی . او هغه دانسته یا نادانسته د هغے خلاف ورزی کوی . د دے نه علاوه د خدا ئے تعالٰی په قهر او غضب کښی هم راشی . څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړی . او د سخت ضرورت په وخت کښی هم قسم او نهٔ خوری ، نو الله تعالٰی په هغه خپل انوار او برکات نازل کړی چه په هغے د هغه په ظاهری او باطنی نعمتونو کښی اضافه کیږی او د هغه درجات پورے او چتیږی . په خلقو کښی ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شی . او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړی . او پیروی ئے کوی . او څوك ئے چه وینی . د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی .

دویم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا بوقتِ تقاله کښی هم د دروغ ویلو نه پرهیز اوکړی . په دے چه دروغ انسان بریدوګے کوی . او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوی . او د ے سره خلقِ خدا کښی د هغه آتش او اعتبار ورك شی . د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښی دروغ وائی ، هغه په الله پاك هم د دروغو ویلو نه ګریز نهٔ کوی . د دے برعکس که د ے خپله ژبه په رښتیا ویلو عادته کړی . نو الله پاك به د هٔ ته شرحِ صدر عطا کړی او د هغهٔ سینه به د علوم و معارفِ اسلامیه د پاره پرانزی . هرکله چه د ے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله ژبه او عمل به هغوئی ته د رښتیا ویلو تبلیغ کوی . او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی . غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے . او رښتیا او حق ګوئی د ایماندارو ، اولیاؤ صلحاؤ او صدیقینو دستورِ عمل دے .

دریم خصلت دا دے ، چه هرکله بنده چا سره عهد و پیمان اوکړی . نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ کوی . په قرآن او حدیث کښی د وعدے د پابندئ ډیر تاکید راغلے دے . او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼلے

شی . الله پاك فرمائی " اے مسلمانانو ! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ . ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو باز پرس کیږی " . او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی ، هغهٔ کښی هیڅ ایمان نشته " . نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د هغے د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده ، چه هیڅ وعده ورسره او نهٔ کړے . د دا سے وعدے کولو نه ، چه د هغے تعمیل او نهٔ شی ، یا د تعمیل نیت پکښی نهٔ وی ، د هغے نهٔ کول مبارك او د خلاصی باعث دی . په دے چه د وعدے خلاف ورزی هم د دروغو یو بد ترین قسم دے . او د قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی ده او خلق خدا کښی بد عهدی کوونکے سړے هیڅکله عزت نشی موندے . او کوم سړے چه صداقت او ذمه داری سره د خپل عهد و پیمان پابندی کوی . هغه همیشه او هر ځائے د خلقو په نظر کښی ورځ په ورځ زیات عزت او اعتماد حاصلوی . الله پاك هم د ے محبوب ساتی . او دنیا او عقبٰی کښی هم د ے ترقی او کامرانی حاصلوی .

څلورم خصلت دا دے . چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړی . ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره هغه بنه پوهیږی ، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے ، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے ۔ نو لعنت نهٔ کول ، او مخلوق خدا ته ضرر نه رسول داولياء الله ابرارو او صديقينو صفت دے ۔ او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنيا او عقبیٰ کښی اوچتے درجے دی ۔ او الله تعالیٰ د هغوئی د ايمان محافظ وی ۔ نو من له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښی دخل ور نهٔ کړی ۔ او په نورو خلقو د لعنت په ځانے دخپل سيرت او عمل اصلاح اوکړی ۔

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهيز اوکړی ۔ کهٔ په دهٔ ديوجانب نه څهٔ زياتی او ظلم شوے وی ۔ نو د هغه د پاره دِ د بد دُعا په ځانے د هدايت دُعا اوکړی ۔ او د صبر او تحمل نه دِ کار واخلی دا خصلت د سړی درجے پورته کوی ۔ او هرکله چه بنده په دے صفت خائسته شی ۔ نو هغهٔ کښی د سيرت پختگی پيدا شی ۔ او په مخلوق کښی د هغهٔ د پاره د محبت او مقبوليت جذبات پيدا شی ۔ او د مؤمنانو په زړونو کښی عزت او احترام بيا مومی ۔ کلام الله کښی د بد دُعا جواز هم موجود دے ۔ او انبياؤ چه کله بعضے قومونه يا افراد يقينی طور سره د بد دُعا مستحق بيا موندی دی ۔ نو د هغوئی د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعا گانے کړے دی ۔ خو کله چه يو سړے بد دُعا هم کوی ۔ نو څو مونږ د بيان مطابق په وجے هغه له د هر لحاظ

او هر حيثيت نه د ايقين او اطمينان ورکول پکار دی چه د بد دعاڼی د پاره يو سړے واقعی مستحق دے او که نه ۔

شپږم خصلت دا دے ۔ چه په مؤمنانو او اهل قبله کښی دِ په هيڅ يو سړی په يقين او وثوق سره د کافر ، مشرك يا منافق حکم نهٔ لګوی ۔ ترڅو چه پوخ او واضح ثبوت بيا نهٔ مومی ۔ په چا د کفر حکم کول ډير يو نازك او د ذمه داری فعل دے ۔ او بغير سوچ او فکر او تحقيق نه د اسے کول نهٔ دی پکار ۔ د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علم الٰهی کښی د دخل ورکولو نه بچ کيدل دی ۔ او سنتِ نبوی د اتباع ده ۔ د مؤمن د پاره ښه طريقه دا ده ، چه احتياط اوکړی ، دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډير قريب دے ۔ په بل مسلمان د کفر د فتوٰی کولو په ځانے د سړی دخپل ايمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی ۔

اوُوم خصلت دا دے چه انسان دِ په گناه او معصيت کښی د حرامو او ناجائزه څيزونو د کتلو نه يا هغے ته د راتګ کيدو نه پرهيز اوکړی او خپل اعضاء دِ د الله پاك د ممنوع کړے شوی څيزونو نه بچ اوساتی ۔ دا د احکام الٰهی احترام دے ۔ چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنيا او عقبیٰ کښی عزت او سرفرازی عطا کوی ۔

اتم خصلت دا دے ۔ چه مخلوقاتو کښی په هيچا دے

خواه هغه مشر وی ، يا کشر ، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی ۔ او په هغه دِ ظلم زياتی نهٔ کوی ۔ دا خصلت د د پندارو ذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے ۔ او د دے په تعميل سره هغه په مؤثره طريقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بيا مومی ۔ هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورياتو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئی په صدقاتو نظر غورځوی ۔ نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په سبب مثله صفاتو بناد کړی ۔ دا خصلت د توحيد او اخلاص دا حقه درجے بيا موندلو د پاره د ډيرو اهم او فائده مند صفت دے ۔

نهم خصلت دا دے ، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښی گير نه شی ۔ د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ گرځوی ۔ دا د توکل روح دے ۔ او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برگزيده بندگان حق تعالیٰ او اولياء الله د علامات نه دے ۔ چه هغوئی مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ ۔ او د نيا او عقبیٰ کښی ورته سعادت او خلاصی حاصل شو ۔

لسم خصلت دا دے ، چه تواضع اختيار کړی ۔ او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی ۔ تواضع سره د مسلمان

درجه پورته کيږی ۔ او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی ۔ د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښی دا اثر پيدا شی ، چه هغه د دُنيا او آخرت د کوم څيز اراده اوکړی ۔ الله تعالیٰ هغه پوره کوی ۔ دا خصلت د ټولو عبادات اصل دے ۔ او د ايمان او اخلاقو ټول ښکلے صفتونه د دے نه پيدا کيږی ۔ د دے خصلت سره مؤمن د هغے اولياء الله سيرت بيا مومی ۔ چه راحت يا تکليف او خوشحالی يا غم هر حالت کښی د الله تعالیٰ نه راضی وی ۔ او هم دا خصلت په حقيقت کښی کمالِ تقوٰی ده ۔ او د تواضع تعريف دا دے چه انسان هيڅوك سپك او ادنیٰ او نهٔ گڼړی ۔ او چا سره چه يو ځانے شی ، نو د اسے دِ اوگڼړی ، چه ممکنه ده ، علم الٰهی کښی دا سړے درجه او صفاتو کښی ځما نه زيات وی ۔ نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی ، نو پوهه دِ شی ، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی ، څومره چه ما کړے ده ۔ او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے ۔ او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی ، نو د اسے دِ اوگڼړی چه هغهٔ ځمانه مخکښی عبادت شروع کړے دے ۔ او ځما نه زياتے نيکئ ئے کړے دی ۔ په دے وجه هغه ځمانه بانديے دے ۔ او کهٔ هغه عالِم وی نو پوهه دِ شی ، چه هغے ته هغه نعمت او فضيلت ورکړے شوے دے ، چه هغے ته ځما رسائی نشته ۔ هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی ، چه څُما د طاقت نه بهر دی . بله دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے ، او دَ هغه په وجه د خپله عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی . نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده . او کهٔ هغه جاهل وی ، نو دا بے دِ اووائی چه هغه هر څو مره د الله پاك نا فرمانی کړے ده ، هغه ئے د بے علمئ په وجه کړے ده . په دے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده . او کهٔ کافر وی ، نو دا بے دِ اووائی ، چه زهٔ نهٔ پوهیږم . کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی . او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی ، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار .

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده . او په دے انسانی طبیعت کښې د کټ وفر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی . د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی ، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی . او د خلقو په زړونو کښې د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی . او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښې ئے شمار کړی .

حدیث شریف دے " تواضع د عبادت مغز دے ". د متقیانو او راست باز خلقو به دے کیږی . بل هغو خپز

د دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن ژبه د لغویاتو او زړهٔ آزارو و نکو خبرو نه محفوظ وی . او هغه په ظاهره او باطن کښې یکسان وی . هغه نهٔ خپله د چا غیبت کوی نه د بل چا نه د چا غیبت اوریدل غواړی . ځکه چه قرآن او حدیث کښې د غیبت ډیر مذمت راغلے دے .

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی . آمین .

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رح مرض الموت او وصیّت

په مرض الموت کښې شیخ عبد الوهاب صاحب رح د جیل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښې عرض اوکهٔ چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم . نو حضرت رح ورته ارشاد اوفرمایهٔ :- " په تا لازم دی ، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے . او د هغه په مخلوقاتو کښې د هیچا نه خوف اونهٔ کړے . د الله پاك نه سِوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوه . خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره . او د الله پاك نه سِوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرک دے . او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلک توحید اختیار کړه . چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده .

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی ، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو بنهٔ صفت د هغه نه خارج نه وی . حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل :- " زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نهٔ لری " بیا ئے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایهٔ :- " تاسو څما د خوانه په د دو شئ . ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم . او په باطن کښې بل چا سره . ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته ، چه ماله راغلی دی . هغوئ له ځائے ورکړئ . او د هغوئ ادب اوکړئ . د هغوئ د پاره دا ځائے وسیع کړئ . د دے ځائے کښې د خدائے تعالیٰ د رحمتونو نزول کیږی . حضرت محبوب سبحانی رح به په دے حالت کښې اکثر د " وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهٗ " او " الله پاك دِ څمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی " ارشاد اوفرمائیلو .

د دے دوران کښې به بعض اوقات دوئ فرمائیل " زهٔ د الله پاك نه ماسِوا مخلوقاتو کښې د هیچا نه نهٔ ویریږم حتی چه د ملک الموت نه م هم ویره نشته . اے ملک الموت ! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم ، تا نه هرګز ویریږم " . دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو . په دوئ دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه .

د حضرت پیرانو پیر صاحب رح د ځامنو حضرت عبد الرّزاق رح او حضرت موسیٰ صاحب رح خپل د واړه لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خوړول . او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو " وعلیکم السّلام و رحمة الله وبرکاته . توبه کوئ . او خپل صف کښې داخل شئ . زهٔ اوس تاسو پله راځم " . د دے نه پس په دوئ رح د مرګ کیفیّت خور شو . او ذکر الٰهی کښې واصل بالله شو . رضی الله عنهم و رضوا عنه . إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ ۝

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رح بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ څما او ستاسو او د نور مخلوق په مینځ کښې د زمکے او آسمان فرق دے . نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئ . بیا ترے د دوئ رح حوئے عبد الرّزاق صاحب د مرض کیفیّت اوپوښتهٔ . نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل . څما نه دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی . ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم . د دے وخت کښې هیڅ یو انسان یا فرښته څما په مرض نه پوهیږی . د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی . حکم بدلیږی . لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی . حکم منسوخ کیدے شی ، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی .

الله پاك چه کوم څیز غواړی ، هغه فنا کوی . او چه

قَصِیْدَہ بُرْدَہ

مُصَنِّف د قصیدہ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیری رح دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبد اللّٰه محمد بن سعید بوصیری رح یوعربی شاعر وو۔ شیخ صاحب په رومئ ورځ دشوال ۶۰۸ھ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملکِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښې پیدا شوے وو۔ دده د ژوند حالات ډېرنهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو۔ دده د وفات متعلق هم مختلف روایات دی۔ خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۱۲۹۶-۹۷ء) کښې وفات شوے دے (په حواله د انسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص۸۰۳) او په مصر کښې د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلی دی. خو په هغے کښې چه کوم شهرت قصیدہ بردے ته حاصل دے۔ د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه د قصیدہ بردے اصل نوم «اَلدُّرِّیَّةُ الْیَتِیْمَةُ» یا «اَلْکَوَاکِبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ» دے۔ په دیکښې ټول دوه شپیته د پاسه یو سل شعرونه دی. دے ته قصیدہ بردہ ځکه وائی، چه کوم وخت د دے ناظم یعنی

له قصیدہ هغے اشعار و ته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او مدح کښې بیان کړے وی۔

کوم ځیز غواړی، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے د هغهٔ د کائنات د هغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے۔ او د بندیانو نه به د هغوئ د عملونو تپوس کولے شی۔ او د صفات الٰهی په باره کښې چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الٰهی کښې رارسیدلی دی۔ هغه هم هغه شان په دنیا کښې ظهور د بیا مومی۔

د حضرت ځوئے عبد الجبار صاحب د دوئ نه تپوس اوکهٔ، چه ستاسو بدن مبارك کښې کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت رح ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله ځما زړهٔ درد مند نهٔ دے۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښې به حضرت رح فرمائیل۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته۔ هغه پاك برقرار او زنده دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے۔ او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کائناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ بیه کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت ځوئ موسیٰ صاحب رح فرمائی چه د وفات کیدو په وخت حضرت رح درے ځله اوفرمائیل: «الله، الله، الله» او روح مبارك ئے

دا هغه خطباتِ او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی رح به د بغداد په جامع مسجد کښې خپلو عقیدتمندو او ریدونکو او خپلو مریدانو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موږ ټول د حضرت رح د ذات بابرکات او ددے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرارو معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او ددے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِیَآءِ

یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔

اَلْحَمْدُ لِلّٰه

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) او وهه. نو ډیر تر ے تنگ شو. اراده ئے وکړله. چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمدٌ رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکی. او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړی. هر کله چه قصیده ئے تیاره کړه، نو نیت ئے اوکړه، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شی. او قصیده ورته اوروی. ناګهانه د شپے ئے حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو. خپل حال ئے ورته عرض کړه. نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرے لاس مبارک راښکل. او یو څادر ئے پرے د پاس خور کړه: او ورته ئے اوفرمائیل، چه څګه پاسه جوړ شوے. چه سحر بیدار شو. نو څک جوړ او تندرست وو. د قصیدے نه قصیده بُرده څکه وائی چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړے وو. دوے وجے نه دا قصیده په قصیده برده مشهوره شوه. وائی چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وو. هغه ورته عرض اوکړه چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړے ده. هغه ما ته عنایت کړئ. په دے وجه په خلقو کښې د دے قصیدے نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله. دا دب د پاره ورته

سرتور سر او دریده. دا ئے واوریده. او توک عمرے ئے د دے د برکاتو عظیمه نه فیض حاصلولو. په ټوله اسلامی دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده. د دے ډیرے شرحے لیکلے شوے دی. او مختلفو شاعرانو پرے شعرونه ویلی دی. د دے نه د تبرک حاصلولو د پاره بے شماره قیصے مشهورے دی.

د قصیده برده یو نسخه په مصر کښې په مصطفیٰ البابی مطبع کښې په ۱۳۲۶ هجری کښې چاپ شوے ده. او د اسلامیه کالج پېښور (پېښور یونیورسټی) په علوم شرقیه لائبریرۍ کښې یو څو دغه چاپ شوے نسخے د ۲۰۱۷ ع لا نه دے نن هم موجود دی. پښتو اکیډیمی چه د ناپه شعو او کتابونو مرکز دے. د قصیده بُردے څو قلمی او ښکلے نسخے دلته هم موجود دی.

فضیلت او خصوصیت

د قصیده بردے د فضیلت او خصوصیت په حقل کتابونو ډیر څه راوړی. بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر ښودلے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیده بردے دا شعر

هُوَالْحَبِیْبُ الَّذِیْ تُرْجٰی شَفَاعَتُهٗ
لِکُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګڼړی. خو د دے ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د یرځائے پکار دے موږ د اختصار نه کار اخلو.

قصیدہ بردہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ
۱ ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَی الْمُخْتَارِ فِی الْقِدَمٖ
اَمِنْ تَذَکُّرِ جِیْرَانٍ بِذِیْ سَلَمٖ
۲ مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰی مِنْ مُّقْلَةٍ بِدَمٖ
اَمْ هَبَّتِ الرِّیْحُ مِنْ تِلْقَاءِ کَاظِمَةٍ
۳ وَاَوْمَضَ الْبَرْقُ فِی الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ
فَمَا لِعَیْنَیْکَ اِنْ قُلْتَ اکْفُفَا هَمَتَا
۴ وَمَا لِقَلْبِکَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ یَهِمٖ
اَیَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْکَتِمٌ
۵ مَا بَیْنَ مُنْسَجِمٍ مِّنْهُ وَمُضْطَرِمٖ
لَوْلَا الْهَوٰی لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰی طَلَلٍ
۶ وَلَا اَرِقْتَ لِذِکْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمٖ
فَکَیْفَ تُنْکِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
۷ بِهٖ عَلَیْکَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمٖ
وَاَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّیْ عَبْرَةٍ وَّضَنًی
۸ مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰی خَدَّیْکَ وَالْعَنَمٖ
نَعَمْ سَرٰی طَیْفُ مَنْ اَهْوٰی فَاَرَّقَنِیْ
۹ وَالْحُبُّ یَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

[illegible]

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه ئے پیدا کړو له عدم
۱ بیا درود په پیغمبر چه دے مختار د کل قدم
زهٔ په هیڅ زړهٔ د ریاد کړه بیا یاران د ذی سلم
۲ چه هر دم د له دوو سترګو اوښکی وریږو دم
باد دیار د کوځے خاور ے خوش نسیم درلره راوړے
۳ یا په غره دیار له اوریه بریښنا شوله په توږتم
دا د سترګو حال د څهٔ دے چه د اوښکو نه او چیږی
۴ بل د صبر هوش له دله د روی وړلے دم په دم
د اګمان له زړه او پاسه چه به راز د مینے پټ کړے
۵ یو د دے اوښے دی رواں ئے بل د زړه د دے مضطرم
نه به تا دیار د مخبو په لیده ژړا فریاد کړے
۶ نه به خوب له تا نه تل په یاد د بان او د علم
هیڅ انکار د مینے مهٔ کړه دوه ګواهان د بانډ تیر شو
۷ دواړه ستا په مخ ګواه دی یو د اوښے بل سقم
اوس به تا باندے اثبات د خپل مینې د مینے او شهٔ
۸ غم د زیړ لکه زیړ ګل د دے تن د اوچ شه په د یرغم
هم دیار د سترګو خیال رایو ر وخوب له دواړو سترګو
۹ د تمام جهان لذت له سره کې وړی د عشق الم

له علم - معنی غر ه سقم، ناروغتیا - بیماری

يَالَائِمِيْ فِي الْهَوَى الْعُذْرِيِّ مَعْذِرَةً
۱۰ مِنِّيْ إِلَيْكَ وَلَوْ أَنْصَفْتَ لَمْ تَلُمِ
عَدَتْكَ حَالِيْ لَا سِرِّيْ بِمُسْتَتِرٍ
۱۱ عَنِ الْوُشَاةِ وَلَا دَائِيْ بِمُنْحَسِمِ
مَحَضْتَنِي النُّصْحَ لٰكِنْ لَسْتُ أَسْمَعُهُ
۱۲ إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعُذَّالِ فِيْ صَمَمِ
إِنِّي اتَّهَمْتُ نَصِيْحَ الشَّيْبِ فِيْ عَذَلِيْ
۱۳ وَالشَّيْبُ أَبْعَدُ فِيْ نُصْحٍ عَنِ التُّهَمِ
فَإِنَّ أَمَّارَتِيْ بِالسُّوْءِ مَا اتَّعَظَتْ
۱۴ مِنْ جَهْلِهَا بِنَذِيْرِ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ
وَلَا أَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِيْلِ قِرَى
۱۵ ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَأْسِيْ غَيْرَ مُحْتَشِمِ
لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّيْ مَا أُوَقِّرُهُ
۱۶ كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِيْ مِنْهُ بِالْكَتَمِ
مَنْ لِيْ بِرَدِّ جِمَاحٍ مِنْ غَوَايَتِهَا
۱۷ كَمَا يُرَدُّ جِمَاحُ الْخَيْلِ بِاللُّجُمِ
فَلَا تَرُمْ بِالْمَعَاصِيْ كَسْرَ شَهْوَتِهَا
۱۸ إِنَّ الطَّعَامَ يُقَوِّيْ شَهْوَةَ النَّهِمِ
وَالنَّفْسُ كَالطِّفْلِ إِنْ تُهْمِلْهُ شَبَّ عَلٰى
۱۹ حُبِّ الرَّضَاعِ وَإِنْ تَفْطِمْهُ يَنْفَطِمِ

له حَمَم - کوټ والے - ته هَرَم - ضعیفي - کمزوري - ته لُجُم - واګې - قېزه جورخاغ : ... ته مُنفَطِم - جدا - بیل - چربکي ه شوې -

عاشق شوے چے ئے ځکه کړے په ملشقانو
۱۰ ملامت ملامت کړ ونیه هرچوا ځنه ئے کرم
محبت به زۀ تر کومه د یار ېټ لرم ساتلے
۱۱ په نغرو نغرو یار ئے خوار م ویږه نۀ کرم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زۀ په غوږ د اوریدم
۱۲ چه عاشق په عاشقۍ کښي له ناصحو ئ اصم
ما تهمت په عاشقۍ کښي پیرئ په ناصح وکړۀ
۱۳ که هرڅو په پندو پیلو پیران نۀ دي متهم
اماره نفس د ے چه ماته امر تل که په بدئ
۱۴ زۀ د د ۀ به وېل کار کړم ویره نۀ کړم له هرم
د حرمت لائق استاذے م په کور را میلمه شو
۱۵ ما ئے هیڅ اکرام او نۀ کړو لکه کے اهل کرم
کرم زده وے چه د سپینو ویښتو حق به په ځانے نۀ کړم
۱۶ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
څوک نفس یو سوکښي آس د ے تر کومه په پیلي
۱۷ یو شهسوار هسے پیدا شوے چه ئے ساز کړے په لجم
په احسان غلیم خپلیږئ نفس یو هسے بد غلیم د ے
۱۸ چه احسان سره د ۀ لا زړ دی د عصیان په لور قدم
نفس په مثل د ماشوم د ے دینو بو ودات اخلی
۱۹ د رضاع عادت ئے ورک شي چه لرئ شم منفطم

ته جدا - بیل - په پکړے

فَاصْرِفْ هَوَاهَا وَحَاذِرْ أَنْ تُوَلِّيَهُ
۲۰ إِنَّ الْهَوٰى مَا تَوَلّٰى يُصْمِ أَوْ يَصِمِ
وَرَاعِهَا وَهْيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ
۲۱ وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعٰى فَلَا تُسِمِ
كَمْ حَسَّنَتْ لَذَّةً لِلْمَرْءِ قَاتِلَةً
۲۲ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَدْرِ أَنَّ السُّمَّ فِي الدَّسَمِ
وَاخْشَ الدَّسَائِسَ مِنْ جُوْعٍ وَمِنْ شِبَعٍ
۲۳ فَرُبَّ مَخْمَصَةٍ شَرٌّ مِنَ التُّخَمِ
وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
۲۴ مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ
وَخَالِفِ النَّفْسَ وَالشَّيْطَانَ وَاعْصِهِمَا
۲۵ وَإِنْ هُمَا مَحَّضَاكَ النُّصْحَ فَاتَّهِمِ
وَلَا تُطِعْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَلَا حَكَمًا
۲۶ فَأَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْخَصْمِ وَالْحَكَمِ
أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ
۲۷ لَقَدْ نَسَبْتُ بِهِ نَسْلًا لِذِيْ عُقُمِ
أَمَرْتُكَ الْخَيْرَ لٰكِنْ مَا ائْتَمَرْتُ بِهِ
۲۸ وَمَا اسْتَقَمْتُ فَمَا قَوْلِيْ لَكَ اسْتَقِمِ
وَلَا تَزَوَّدْتُ قَبْلَ الْمَوْتِ نَافِلَةً
۲۹ وَلَمْ أُصَلِّ سِوٰى فَرْضٍ وَلَمْ أَصُمِ

له عقم : د نخځ شنډوالے (چه د نخځ اولاد نه کیږی)

آرزومه ور کوه د ۀ لـه چه غالب درباندے نشي
۲۰ د صورت بنهرے خراب که چه د ے شي باندے حکم
ته د ا نفس لره معمور که د ے دستا په رضا د رومي
۲۱ که له مراده دستا خلاف که تور په عدل د ے ستم
نفس مهلک لذت بري ته ورښکاره په ښه صورت که
۲۲ لکه ورکا ځوک غلیم ته په لذیذ طعام کښي سم
لا په لوړه کښي مکروه تر موړه والی ده ویږئ
۲۳ تر ے خده کړه که هرڅو ے ریاضت کښي په ملازم
د غه ستر کے چه دی د کے دی د و پر د ګنا هو نو
۲۴ تو بوه و ر ځنې او بے کړه لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانی دشمن د ے په ویل ئے عمل مه کړه
۲۵ له جنت هم دوئ د وا یو د ا ویستلے د ے آدم
اطاعت ئے هرګز مه کړه غلیمان کله خپلیږی
۲۶ ترا یدا ئے وړاندے وڅرنه کړه د وا ړه مار لرم
هرسړے لچه بے کردارہ د ګفتار ئے نیې غواړی
۲۷ د فرزند امیدواری کا په معنی له ذی عقم
نصیحت په ځا په مشکل په تاباندے اثر کا
۲۸ چه زۀ نه یمه سم شوے تانه وائم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نۀ کړه
۲۹ بے له فرضو لکه حق د ے ادا نۀ شول هغه دم

له غلیم - دشمن - ته سم - زهر

ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ اَحْيَى الظَّلَامَ اِلٰى
۳۰ اَنِ اشْتَكَتْ قَدَمَاهُ الضُّرَّ مِنْ وَرَمِ
وَشَدَّ مِنْ سَغَبٍ اَحْشَاءَهُ وَطَوٰى
۳۱ تَحْتَ الْحِجَارَةِ كَشْحًا مُتْرَفَ الْاَدَمِ
وَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشُّمُّ مِنْ ذَهَبٍ
۳۲ عَنْ نَفْسِهٖ فَاَرَاهَا اَيَّمَا شَمَمِ
وَاَكَّدَتْ زُهْدَهُ فِيْهَا ضَرُوْرَتُهُ
۳۳ اِنَّ الضَّرُوْرَةَ لَا تَعْدُوْ عَلَى الْعِصَمِ[1]
وَكَيْفَ تَدْعُوْا اِلَى الدُّنْيَا ضَرُوْرَةُ مَنْ
۳۴ لَوْلَاهُ لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْعَدَمِ
مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ
۳۵ وَالْفَرِيْقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ
نَبِيُّنَا الْاٰمِرُ النَّاهِيْ فَلَا اَحَدٌ
۳۶ اَبَرَّ فِيْ قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ
هُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِيْ تُرْجٰى شَفَاعَتُهُ
۳۷ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
دَعَا اِلَى اللّٰهِ فَالْمُسْتَمْسِكُوْنَ بِهٖ
۳۸ مُسْتَمْسِكُوْنَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ
فَاقَ النَّبِيِّيْنَ فِيْ خَلْقٍ وَّفِيْ خُلُقٍ
۳۹ وَلَمْ يُدَانُوْهُ فِيْ عِلْمٍ وَّلَا كَرَمِ

[1] په معصوم تجاوز نشي کولے۔ یعنی نبي علیه السلام باندے ضرورت نو تجاوز نه شو کولے۔

له ما پاتے شو سنت د هغه چا چه په طاعت کښ
۳۰ په ډیر ډیر ولاړے اوشو د نازکو پښو ورم
ځان ئے موږنه کهٔ هیڅکله داورېشو په دوږکے
۳۱ تل به دهٔ د ډیرے لوږے تړل کانړی په شکم
لوے لوے غرونه ورشو هیڅ نظرئے پرے ونهٔ کړو
۳۲ زر ورځهٔ ته ښکاریدلو همیشه تر خاورو کم
د حضرت زړهٔ به مضبوط وؤ که به ورله ډیر ضرورت نه
۳۳ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو علی العصم
په دنیا ئے څهٔ حاجت دے چه دُنیا او افلاکونه
۳۴ کهٔ دے نهٔ وے ، پیدا شوے به څوك نه وے له عدم
محمد رسول الله چه د لے هورے باچشاه دے
۳۵ د سړیو د پیریو د عربو د عجم
حُموښ هسے رنگ نبیٔ دے امر کړو نه نهي کړو ئے
۳۶ چه رښتینے تر ده نهٔ وُ څوك په لا او په نعم
بیگانه به هم له دهٔ نه د تخفیف امیدواري کړه
۳۷ نشته غم د دهٔ د خپلو چه کا وار له هول وغم
د دهٔ دین حبل المتین دے غم انده د هغه نهٔ کا
۳۸ چه د احبل ئے نیولے په لاسونو دے محکم
په صورت او په سیرت کښ بهترین دے د نبیانو
۳۹ هم کریم وُ تر همه وُ له وارو دوٌ اعلم

وَكُلُّهُمْ مِنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ مُلْتَمِسٌ
۴۰ غَرْفًا مِنَ الْبَحْرِ اَوْ رَشْفًا مِنَ الدِّيَمِ
وَوَاقِفُوْنَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمُ
۴۱ مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ اَوْ مِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ
فَهُوَ الَّذِيْ تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُوْرَتُهُ
۴۲ ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيْبًا بَارِئُ النَّسَمِ
مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيْكٍ فِيْ مَحَاسِنِهٖ
۴۳ فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيْهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ
دَعْ مَا ادَّعَتْهُ النَّصَارٰى فِيْ نَبِيِّهِمُ
۴۴ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيْهِ وَاحْتَكِمِ
فَانْسُبْ اِلٰى ذَاتِهٖ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفٍ
۴۵ وَانْسُبْ اِلٰى قَدْرِهٖ مَا شِئْتَ مِنْ عِظَمِ
فَاِنَّ فَضْلَ رَسُوْلِ اللّٰهِ لَيْسَ لَهُ
۴۶ حَدٌّ فَيُعْرِبَ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفَمِ
لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهٗ اٰيَاتُهٗ عِظَمًا
۴۷ اَحْيَى اسْمُهُ حِيْنَ يُدْعٰى دَارِسَ الرِّمَمِ
لَمْ يَمْتَحِنَّا بِمَا تَعْيَى الْعُقُوْلُ بِهٖ
۴۸ حِرْصًا عَلَيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَلَمْ نَهِمِ
اَعْيَى الْوَرٰى فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرٰى
۴۹ لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ غَيْرُ مُنْفَحِمِ

همگی واړه نبیان ئے له علومو مستفید وُ
۴۰ د دهٔ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کهٔ ظهور ئے په ظاهر کښ تر ټولو وارو آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
۴۲ بیا ئے غوره په دوستی کړهٔ له اولاده د آدم
د حضرت خوبي وله ډیره بل شریک ورسره نه وو
۴۳ جوهر د حسن بناشت په دهٔ کښ وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
۴۴ خو ترسا وُ غوندے مهٔ شه خدا ئے کړهٔ خوئے دمرمٌ
په نسبت کړه ته و ذات د پیغمبر ته د شرف او بزرگی
۴۵ هم نسبت ئے کړه و قدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراك عاجزی عین ادراك دے
۴۶ د دهٔ فضل هومره نهٔ دے چه ادا ئے کړه په فم
کهٔ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
۴۷ خو چه وا خستے نامه شی پرے ژوندی به شی رمم[1]
په اندازه به ئے هرچا ته، د عقل کړے و ته خبرے
۴۸ لوے، هلك ئے نیض موهي د حدیثه لا جرم
حقیقت ئے به له خدایه نور هیڅ امونه لے نه دے
۴۹ د ده کار کښ نزدے لرے سره دواړه کنږه هم[2]

[1] رمم - وراستے هډوکی - [2] یو رنگ عاجز او پر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکه نمرچه دے له لریے نه ورکوته خرګندیږی
٥٠ کهٔ نژدے ورته ګوریے په دوه سترګوشی توړتم
په دنیا کښ وهیچا ته دده قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ او به واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښ ځائے به نشی په قلم
منورشول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هرنبی د نور قطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمروو، نور په مثل د دین ستوری
٥٤ چه خپل نورئے را ښکاره که دخورشید نوُرشو تورتم
خَلق او خُلق وُو د نبی په خلائقو کښ افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وولا اکرم
لکه ګل په لطافت وو لکه بدر ښهٔ صورت
٥٦ لکه سِند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، یاخهٔ نور چه موجودالله دی
٥٧ خو یو دے پکښ بادشاه دے نورهم دهٔ حشم
دےګوهر دے بینظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زړګونو کالو پروت وو سمندرکښ دقِدَم
چه پرخاور و د روضے ئے ټول جهان ګوره خوشبوئے دے
٥٩ که انکار په داوینا کړے دا رو او کړه دخپل شم

كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَّتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمٍ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهٗ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهٗ بَشَرٌ
٥٢ وَأَنَّهٗ خَيْرُ خَلْقِ اللّٰهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ اٰيٍ اَتَى الرُّسْلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُّوْرِهٖ بِهِمِ
فَإِنَّهٗ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهٗ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِيْ تَرَفٍ وَّالْبَدْرِ فِيْ شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِيْ كَرَمٍ وَّالدَّهْرِ فِيْ هِمَمِ
كَأَنَّهٗ وَهُوَ فَرْدٌ فِيْ جَلَالَتِهٖ
٥٧ فِيْ عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِيْ حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِيْ صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَّعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِّنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهٗ
٥٩ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِّنْهُ وَمُلْتَثِمِ

اَبَانَ مَوْلِدُهٗ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهٖ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَأٍ مِّنْهُ وَّمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمْ
٦١ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَّبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَّعْنًى وَّمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
٦٩ مُنْقَضَّةٍ وَّفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

[1] مختتم :- ځائے د اختتام - انتها - اختتام - [2] اهل فارس
[3] - خو شحالی [4] غم -

خرګند دپاکه اصله وو حَمونږه پیغمبر
٦٠ هم پاك په ابتداء کښ هم وو پاك په مختتم
چه فرس د تفرّس ئے دیقین په میدان راغے
٦١ حُکه راغے په فارسود نغم په ځائے نعّم
چه په فتح د جهان ئے یو قدم په زمکه کیښود
٦٢ هلته کسر هغه دم شهٔ دکسری په قصر ضم
هم ئے اور د زړو کالو شو لومړد ویره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه دچینو نه لاړ شو ذیم
په غم ډوب د ساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچه شونډے ذرهٔ پُر غم
ګویا اور ته پاك الله کړه د اوبو عطا صفت
٦٥ په دا شان ئے کړه او بو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش وو کهٔ طیور وو کهٔ پیریان وو کهٔ دیوان وو
٦٦ همه واړه خوش وقتی کړه مبشر شو په مقصد مر
کوړ کړو و کافران د بشارت نه بے پروا
٦٧ انذار د برق وو دوئ ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیانه
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شوه ګڼه زلزله په بتخانو کښ
٦٩ غم په توروخاورو پریوځے پرانته وو واړه صنم

[1] ضم - پیوست [2] د سوزولو طاقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتّٰى غَدَا عَنْ طَرِيْقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمٌ
٧٠ مِنَ الشَّيَاطِيْنِ يَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمِ
كَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
٧١ اَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِيْ
نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِيْحٍ بِبَطْنِهِمَا
٧٢ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمِ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْاَشْجَارُ سَاجِدَةً
٧٣ تَمْشِيْ اِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمِ
كَاَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
٧٤ فُرُوْعُهَا مِنْ بَدِيْعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمِ
مِثْلَ الْغَمَامَةِ اَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
٧٥ تَقِيْهِ حَرَّ وَطِيْسٍ لِلْهَجِيْرِ حَمِيْ
اَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ اِنَّ لَهٗ
٧٦ مِنْ قَلْبِهٖ نِسْبَةً مَبْرُوْرَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
٧٧ وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِيْ
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيْقُ لَمْ يَرِمَا
٧٨ وَهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا بِالْغَارِ مِنْ اَرِمِ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوْتَ عَلٰى
٧٩ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

۱ مسبّح : حضرت یونس علیه السلام ۲ میانه لاره

لا پخوا به شیطانانو تجسس د فرښتو کړه
٧٠ شول دده په راتلو چاند له اسمانه منهزم
هسې تښتیده به دوی دا بطال دابرهه پشان
٧١ یا لکه مکی لښکر چه شول په موټی ددی تول منهزم
دا ارقول د کانړو چه هر یو تسبیح گویان وو
٧٢ مانند د استول د مسبح د کب له فم
هغه اونې چه پرې حکم حبیب اوکړو د بللو
٧٣ راتلې به له مینې په پنډو بې بلا قدم
لکه او نو به سجده کړه له ښا خوږو به لښخې
٧٤ هسې ښکاریده به لکه ښه ښاغلې چه په لقم
همیشه ئې سائبان وه سپینه وریځ د سرد پاسه
٧٥ کله بل نبی ؑ په د اړنګ عزت حرمت وو محترم
لکه شق ئې د قمر وو هسې شق ئې د ځیګر وو
٧٦ ورسې کړه وده ته چاند کوش و پاس حکم د حکم
هم سوګند م په هغه چه په خیر وو بل کرم
٧٧ جوند ون ئې وو په غار کښې او کفار رانده شوي تور تم
هم دده له برکته د صدیق رض د صداقته
٧٨ کافران په دوی ړانده شولو پرې باغ شو دارم
جاله کینبوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یادیږي
٧٩ دا د دوی او کافرانو ترمینځ حد شو مستحکم

۱ لقم - میانه لاره

وِقَايَةُ اللّٰهِ اَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
٨٠ مِنَ الدُّرُوْعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمِ
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهٖ
٨١ اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهٖ
٨٢ اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ اِنَّ لَهٗ
٨٣ قَلْبًا اِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ
وَذَاكَ حِيْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهٖ
٨٤ فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيْهِ حَالُ مُحْتَلِمِ
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
٨٥ وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ
كَمْ اَبْرَاَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهٗ
٨٦ وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَاَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهٗ
٨٧ حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْاَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
٨٨ سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ اَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِيْ وَوَصْفِيْ اٰيَاتٍ لَهٗ ظَهَرَتْ
٨٩ ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

۱ لم ینم - نه اوده کیده ګی - بیدار

که هر څو بلا آفت وي چه الله ئې ساتندوی شي
٨٠ هیڅ اندوه ورته نه رسیږي که په غره وي که په ټم
هر ستم چه زمانې وو په ما کړې او ما پیښته کړه نبی ؐ ته
٨١ آمان به وو ما موندې له کل رنځه له کل غم
کله به محروم د روي سائل دده له دره
٨٢ چه کل جود او سخا دده په ذات ده مسلم
خوب ئې لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
٨٣ که سترګې به ئې خوب کړې نو قلب ئې لم ینم
دا خوب د وحی د ئې د نبوت د مرتبې نه
٨٤ او نه د ئې هغه خوب لکه چه وي د محتلم
کل ګفتار کردار ئې موافق له وحی وو
٨٥ نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم
څرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون اوکه
٨٦ چه په مس ئې دلا سونو رغیدل اهل لمم
اوچ کال د پاک نبی په دعا تر کړه رب کریم
٨٧ هم شولو په رحمت دده تازه جوار غنم
هم دده په دعا قحط مبدل په فراخئ شه
٨٨ هم وریځې وریدې به لکه سیل وی د عرم
ما پریږده چه صفت د پاک نبی ؐ بیان کړم زه
٨٩ مانند د اور چه بل وی د شپې په لوړ ئې عالم

۱ لمم - لیون ۲ عرم - سرښند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُوَ مُنْتَظِمٌ
٩٠ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ اٰمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰى
٩١ مَا فِيْهِ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
٩٢ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
٩٣ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
٩٤ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
٩٥ لِذِيْ شِقَاقٍ وَلَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
٩٦ اَعْدَى الْاَعَادِيْ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
٩٧ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِيْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدَدٍ
٩٨ وَفَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
٩٩ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هغه وی جمال کنده
٩٠ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارم توان نشته چه بیان د صفتونو ئې پوره کړم
٩١ دیرے دی اخلاق له حد تر قیامت به نشی کم
مکتوب چه دی اٰیاتِ دال د دوئی حدوث لری
٩٢ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذو القِدم
اقتران ئې هرګز نشته په ماضی، حال، استقبال
٩٣ او خبر راکوی موږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاوُ په معجزو بانده ئې بالاشوے
٩٤ لوئې اعجاز د قرآن داده چه په ځائے ئې دے دائم
آیاتونه ئې محکم دی شک شُبه د مخالف ئې کړله لیرې
٩٥ طالب نهٔ دے ددے امر چه څوک قاضی که یا حکم
چا چه په عربو کښې لاف د فصاحت کړے
٩٦ پیسه بوت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوی د مخالفو
٩٧ لکه غیرتی سړے جانی له خپل حرم
دا قرآن عظیم دریاب دے واړه د لک د ملغلرو
٩٨ ولے یو یو غواص بویه چه کړی بړی به دا ئم
لذت د هر کلام په تکرار دروغ دے قرآن
٩٩ لا تازه تازه چه ئې لولے د دے به سآمت

له سآم - ملامتیا

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
١٠٠ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
١٠١ اَطْفَاْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
١٠٢ مِنَ الْعُصَاةِ وَقَدْ جَاءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
١٠٣ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
١٠٤ تَجَاهُلًا وَهُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
١٠٥ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
١٠٦ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
١٠٧ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمِ
١٠٨ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
١٠٩ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

ـ حمم - تور سکارۀ

په لوستل کښې د واړه سترګے نور وصفائی موی
١٠٠ هم ئے زړۀ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق داور له ویرے تلاوت کۀ ته کړے دیر
١٠١ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تورر د معصیت په تلاوت د دے سپینیږی
١٠٢ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم ئے
هم صراط المستقیم دے هم میزان د عدالت ئے
١٠٣ که د لے ثابت قدم شے نور د نشته هلته هم
هیڅ تعجب مۀ کړه په انکار د منکرانو
١٠٤ حاسد کۀ جهالت کۀ نه دے دے لفهم سم
دغمر له روښنایئ وی د لیچن سترګے منکرے
١٠٥ کله لذت موږی د او بو اهل سقم
اے په وجود کښې خلاصه د موجوداتو ئے!
١٠٦ دربارته د رجوع دکل مخلوق دۀ که پیریان دی که آدم
اے بهترین د کل چه دلیل دے معتبر
١٠٧ هم بهترین د کل چه نعمت دے د مغتنم
لا رے لکه میاشت د خوارلسے له مکے نه
١٠٨ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه د اووه وشتم
ورغے په څیر د بر ښنا دے مسجد اقصٰی ته
١٠٩ درست ئے منور کړو په نور عوبګه د حرم

ـ حمم - تور سکارۀ

وَقَدَّمَتْكَ جَمِيعُ الانْبِيَآءِ بِهَا
۱۱۰ وَالرُّسُلِ تَقْدِيمَ مَخْدُومٍ عَلَىٰ خَدَمِ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
۱۱۱ فِيْ مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتّٰى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
۱۱۲ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
۱۱۳ نُوْدِيْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
۱۱۴ عَنِ الْعُيُوْنِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتِمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
۱۱۵ وَجُزْتَ كُلَّ مَقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيْتَ مِنْ رُتَبٍ
۱۱۶ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُوْلِيْتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
۱۱۷ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيْنَا لِطَاعَتِهِ
۱۱۸ بِاَكْرَمِ الرُّسُلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوْبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهِ
۱۱۹ كَنَبْاَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

۰ ـ نغم ـ پا سا ختو کے

وا ره انبیاؤ اقتدا در پسے اوکـړ له
۱۱۰ تهٔ د دوی امام شوے مؤذن روح اعظم
تیر تر اسمانو نو شوے هغه مقام ته لاړے
۱۱۱ چه براق له اند یښنه وړاندے نه ورکی نور قدم
واړه فرښتے په استقبال درله راغلے
۱۱۲ ستا ملاقات واړو کړو تر هر څه مغتنم
واړه مقامونه د تر خپل مقامه پست کړل
۱۱۳ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هر چه نور ئے صبا غوارے
۱۱۴ پاتے له تا نه شو همه واړه کل رازونه مکتتم
هر چه تا سوال اوکړهٔ همه واړه ئے قبول کړهٔ
۱۱۵ خدا ئے تا ونه «لا» سوال کښی نو ئے به نعم
پاتے نعمت نهٔ شولو چه تا ته ئے درنه کړلو
۱۱۶ په همه وُ ئے ته منعم کړے چه څهٔ وو د خدا نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کاندی
۱۱۷ چه دے اکرالرُّسل دے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو ئے راولیږه وموږ سته
۱۱۸ بیشکه موږ ئے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها ئے و جهان ته د همت توره ترملا کړه
۱۱۹ د حنین کافر په یو سر حضرت کړه درهم برهم

مَازَالَ يَلْقَاهُمْ فِيْ كُلِّ مُعْتَرَكٍ
۱۲۰ حَتّٰى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلٰى وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوْا يَغْبِطُوْنَ بِهِ
۱۲۱ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِي اللَّيَالِيْ وَلَا يَدْرُوْنَ عِدَّتَهَا
۱۲۲ مَالَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الْاَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَاَنَّمَا الدِّيْنُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
۱۲۳ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلٰى لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيْسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
۱۲۴ تَرْمِيْ بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
۱۲۵ يَسْطُوْ بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
۱۲۶ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُوْلَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُوْلَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
۱۲۷ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
۱۲۸ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمْ فِيْ كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
۱۲۹ فُصُوْلُ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمِ

ـه وَضَم: تخته. کوږ‌ئا چه غوښه پرے ټکو لے؛ قیمه؛ شی

په یوازے به اصحابو کافران همه ډیرے کړهٔ
۱۲۰ لکه کړی بوټیٔ بوټیٔ قصاب چه غوښه په نوم
غازیان به همه واړه به اولجوسره مارهٔ شو
۱۲۱ هم عقاب به ئے په غوښو په هډونو ئے رخم
تیرے به پرے شپے شوے هیڅ خبر له شمارهٔ نه وو
۱۲۲ تر هغے چه بهرا غے په دوئ اشهر الحرم
گویا دین د پاک نبی وو په یارانو میلمه شوے
۱۲۳ چه غوښے د کافر غوښتے پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسے
۱۲۴ په چپو به ئے هر لورته غوښ ځول هر دم هر دم
دین ئے ترمشرقه ترمغربه جهان او شیوو
۱۲۵ کهٔ حق وُو کهٔ باطل وُو نورے ومونه شو مدغم
خپل به ئے هغه وُو چه خپلوی ئے وه لخدا یه
۱۲۶ بلال حبشی سر وو ابو لهب ئے ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدا ئے په ساتنه د دین هسے
۱۲۷ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنے د حال اوکړه له کفارو
۱۲۸ څهٔ ئے اولیده له دوئ د لا سر په هر جنگ او مصطدم
په زړګونو کافران وربانده ئے راغلل د حُنین
۱۲۹ تنها ئے په یو ځائے کړه هګی درهم برهم

ـه مُصْطَدَم: میدان جنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَلْمُصْدِرِی الْبِیْضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
۱۳۰ مِنَ الْعِدٰی کُلَّ مُسْوَدَّةٍ مِنَ اللِّمَمِ
وَالْکَاتِبِیْنَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَکَتْ
۱۳۱ اَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَیْرَ مُنْعَجِمِ
شَاکِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِیْمَا تُمَیِّزُهُمْ
۱۳۲ وَالْوَرْدُ یَمْتَازُ بِالسِّیْمَا مِنَ السَّلَمِ
تُهْدِیْ اِلَیْكَ رِیَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمُ
۱۳۳ فَتَحْسِبُ الزَّهْرَ فِی الْاَکْمَامِ کُلَّ کَمِیْ
کَاَنَّهُمْ فِیْ ظُهُوْرِ الْخَیْلِ نَبْتُ رُبًا
۱۳۴ مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ
طَارَتْ قُلُوْبُ الْعِدٰی مِنْ بَاْسِهِمْ فَرَقًا
۱۳۵ فَمَا تُفَرِّقُ بَیْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ
وَمَنْ تَکُنْ بِرَسُوْلِ اللّٰهِ نُصْرَتُهٗ
۱۳۶ اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِیْ اٰجَامِهَا تَجِمِ
وَلَنْ تَرٰی مِنْ وَلِیٍّ غَیْرَ مُنْتَصِرٍ
۱۳۷ بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَیْرَ مُنْقَصِمِ
اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِیْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
۱۳۸ کَاللَّیْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِیْ اَجَمِ
کَمْ جَدَّلَتْ کَلِمَاتُ اللّٰهِ مِنْ جَدَلٍ
۱۳۹ فِیْهِ وَکَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

ـــ نقطه - دلت مراد زخم - پرهار -

په جنګ کښې به ئې توروا لعطش نفرے وهله
۱۳۰ که هرڅو به ئې نوش کړه د غلیم ګردن دم
اصحابو به په جنګ کښې د نیزو په قلمونو
۱۳۱ د کفارو کل جسمونه ګـول حرفونه منعجم
په وسلو به ئې تل د غلیمانو میدان سور شهٔ
۱۳۲ تا به وے چه لا لا او شول د ګلونو شو موسم
خوشبوئي د دوئ د باد د نصرت چه تا ته رسي
۱۳۳ ګویا چه شګوفه وه په غنچه کښې پټ پنهم
ښکاریده ګ به په آسونو هسے مضبوط لکه چه وُنه
۱۳۴ وی ولاړه دغره د پاسه ښهٔ مضبوط او محکم
زړونه د کفارو والوت هسے شان له خوفه
۱۳۵ فرق ئې نهٔ شو کولے چه سړے دے یا بهم
هغو چه له ښهٔ خدا ئے وی د رسول یاری مونده
۱۳۶ مزرے که په ځي پیښ شي ترے به او تښتي هغه دم
دوستان به د نبی هیڅکله نهٔ وی بے مدده
۱۳۷ دشمن به ئې هم تل تر تله وی مقهور او منقصم
داخل ئې خپل اُمت کهٔ په حصار کښې دخپل دین
۱۳۸ مانند د امزری چه له بچو سره داخل شي په اجم
ډیر په زمکه پریستلی دی قرآن چه منکران دو
۱۳۹ ډیر ځله غالب شو د ابرهان په هغه چاچه وو خصم

ـــ اجم - جاره - ځنګل - غار -

کَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِی الْاُمِّیِّ مُعْجِزَةً
۱۴۰ فِی الْجَاهِلِیَّةِ وَالتَّاْدِیْبِ فِی الْیُتُمِ
خَدَمْتُهٗ بِمَدِیْحٍ اَسْتَقِیْلُ بِهٖ
۱۴۱ ذُنُوْبَ عُمْرٍ مَضٰی فِی الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ
اِذْ قَلَّدَانِیَ مَا تُخْشٰی عَوَاقِبُهٗ
۱۴۲ کَاَنَّنِیْ بِهِمَا هَدْیٌ مِنَ النَّعَمِ
اَطَعْتُ غَیَّ الصِّبَا فِی الْحَالَتَیْنِ وَمَا
۱۴۳ حَصَلْتُ اِلَّا عَلَی الْاٰثَامِ وَالنَّدَمِ
فَیَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِیْ تِجَارَتِهَا
۱۴۴ لَمْ تَشْتَرِ الدِّیْنَ بِالدُّنْیَا وَلَمْ تَسُمِ
وَمَنْ یَبِعْ اٰجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهٖ
۱۴۵ یَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِیْ بَیْعٍ وَفِیْ سَلَمِ
اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِیْ بِمُنْتَقِضٍ
۱۴۶ مِنَ النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِیْ بِمُنْصَرِمِ
فَاِنَّ لِیْ ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِیَتِیْ
۱۴۷ مُحَمَّدًا وَهُوَ اَوْفَی الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
اِنْ لَمْ تَکُنْ فِیْ مَعَادِیْ اٰخِذًا بِیَدِیْ
۱۴۸ فَضْلًا وَاِلَّا فَقُلْ یَا زَلَّةَ الْقَدَمِ
حَاشَاهُ اَنْ یُحْرِمَ الرَّاجِیْ مَکَارِمَهٗ
۱۴۹ اَوْ یَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَیْرَ مُحْتَرَمِ

ـــ یُتم - یتیم والے - ـــ غیر منصرم - نه شلیدونکے

لوئے معجزه د ده داعلم دده په زمانه د جاهلیت کښې
۱۴۰ او هم هسے آدب دده ګوره په حالت کښې دیتم
خدمت ئې کوم په مدح د ے د پاره چه را معاف شي
۱۴۱ ګناهونه چه م کړے دی په شعرو په خدم
دوئ کړه ځما په غاړه د عـقبی د لارے خوف
۱۴۲ ګویا چه یو ښار د ے یم مذبح ته روان شوم
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیرئ کښې
۱۴۳ حاصل م ځئے نهٔ کړلے ګناه او د ندم
ډیره کم بخته ځما د نفس د ه چه وه په تجارت کښې
۱۴۴ دین ئې په دنیا او نهٔ ګټه او نه ئې نیت کړه د ترسم
چاچه کهٔ دین خپل بیع په دا فاني دُنیا
۱۴۵ زر به ورښکاره شي زیان د بیع او سلم
ګناهونه کهٔ م ډیر له لاسه شوے و عهد م محکم
۱۴۶ په ایمان راوړلو په پیغمبر چه رسئ دغیر منصرم
بل عهد م داد ے چه په نامه دده نامزد یُم
۱۴۷ بهتر تر ټولو خلقو د ے هم اوفیٰ دے په ذمم
کهٔ حضرت م لاس په قیامت او نه نیسی له فضل
۱۴۸ پس واید تهٔ چه ډوب شوے سخت لغزش کے د قدم
پاك د ے لګیا نه چه اُمید وار به ترے محروم شي
۱۴۹ یا جار ئې بیرته لاړ شي له دهٔ غیر محترم

ـــ غیر منصرم - نه شلیدونکے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِيْ مَدَائِحَهُ
وَجَدْتُهُ لِخَلَاصِيْ خَيْرَ مُلْتَزِمِ ١٥٠
وَلَنْ يَفُوْتَ الْغِنَى مِنْهُ يَدًا تَرِبَتْ
اِنَّ الْحَيَا يُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِي الْاَكَمِ ١٥١
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِيْ اقْتَطَفَتْ
يَدَا زُهَيْرٍ بِمَا اَثْنٰى عَلٰى هَرَمِ ١٥٢
يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَالِيْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ ١٥٣
وَلَنْ يَضِيْقَ رَسُوْلَ اللّٰهِ جَاهُكَ بِيْ
اِذَا الْكَرِيْمُ تَحَلّٰى بِاسْمِ مُنْتَقِمِ ١٥٤
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْيَا وَضَرَّتَهَا
وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ ١٥٥
يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِيْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
اِنَّ الْكَبَائِرَ فِي الْغُفْرَانِ كَاللَّمَمِ ١٥٦
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّيْ حِيْنَ يَقْسِمُهَا
تَاْتِيْ عَلٰى حَسَبِ الْعِصْيَانِ فِي الْقِسَمِ ١٥٧
يَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِيْ غَيْرَ مُنْعَكِسٍ
لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِيْ غَيْرَ مُنْخَرِمِ ١٥٨
وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِي الدَّارَيْنِ اِنَّ لَهٗ
صَبْرًا مَتٰى تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ يَنْهَزِمِ ١٥٩

ـلـ لمم ـ واړه ګناهونه ـ

خو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاك نبی ﷺ
خلاصی م د ے موند لے له کل درده له کل غم ١٥٠
هسے مه ګنړه چه محتاج ے ترد ر ورشی خنی نشی
باران د سپرلی د ے ګلونه زرغونوی په غره په سم ١٥١
ماچه ثنا ویله د نبی ﷺ نور مراد م نهٔ وُو
خو دا چه د رسول ﷺ د برکته شمه خلاص د کل الم ١٥٢
یا رسول ﷺ الله متوجه شما په حال شه ے له تا م پناه نشته
په بند م نفس شیطان بیائی په لور د جهنم ١٥٣
هغه ورځ چه پاك الله به قهر کاندی به عاصیانو
شفاعت م چرے اوشی هیڅ به جاه نشی ستا کم ١٥٤
دنیا او عقبیٰ دواړه ستا له مخه پیدا شوی
یو څانګے ستا د خوا د ے علم اللوح والقلم ١٥٥
هیڅ اندوه و نهٔ که مرتکب د کبائرو
کبیره ے د امت په مثال لکه لمم ١٥٦
قسمت چه حق کریم کړ د رحمت په کوم زمان
شائد چه پتول د ګناهونو فی القسم ١٥٧
و یر امید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تا دی
آسان را ته حساب کړه چه وی امید م غیر منخرم ١٥٨
رحم او کړه ا ے مالکه په بنده په دواړه کونه
و یر ناتوان د ے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم ١٥٩

ـلـ غیر منخرم ـ نهٔ بریده کیدونکی ـ

وَاْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةً
عَلَى النَّبِيِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمِ ١٦٠
امر او کړه ا ے خاوندهٔ د کرم په وریځو باندے
چه په نبی ﷺ د تل وریږی شپه او ورځ اودم په دم ١٦٠
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِيْنَ لَهُمْ
اَهْلُ التُّقٰى وَالنُّقٰى وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ ٦١
هم رحمت کړه نبی ﷺ په پیروانو مصحابانو
بیا په کل اهل تقیٰ چه لری حلم هم کرم ٦١
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِيْحُ صَبًا
وَاَطْرَبَ الْعِيْسَ حَادِي الْعِيْسِ بِالنَّغَمِ ٦٢
څو څنډوی څانګے د سحر نرم بادونه
څو چه ساروانان خوشحالوی اوښ په نغم ٦٢

قصیدهٔ بردهٔ ختم شوه

الله پاك د دا قصیده په دنیا کښ څمونږ د صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب او ګرځوی ـ
آمین
فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامهٔ جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی انچه گفته شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست

وخیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و

کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون

قلب از تعلق علمی و حبی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل

نفس برطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم ساند شریعت در حق

او بامغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از

لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود

صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک

سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت

ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را

از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن

باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیح دریافت شود و لی در

قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و جهی که بماسوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
(نام کوه ۱۲)
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لی در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

که

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نه باشد مثنوی

ای بسا ابلیس آدم روی هست ۞ پس بهر دستی نشاید داد دست
(ای بیعت نباید کرد ۱۲)

حضرت عزیزان علی رامیتنی قدس سره می فرمایند رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت (ای محبت دنیا ۱۲)
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

تمت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیه گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از (و لعنت گفتن بر ایشان ۱۲) تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بدعتست مسئله از محال داشتن دیدار خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پادر گفتن کفر است مسئله اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما بر آنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدا شود من حق خود از وی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که هر ابر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر باز گشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا می داند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا می داند که نعمی و شادی تو
چنانم که نعمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر بر نیکی و
بدی آنکس بحال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خدا است لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا بنماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم
مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله
مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن
تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نکنیم کافر
شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود
ودر فتاوای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر نشود مسئله اگر
کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید وگفت که این
چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و با وی آشتی نکنم کافر
نشود چرا که اراده او بعید دانستن صلحست اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی به بینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
كذا فى العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم مکن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را مویک گفت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله
ماتریدی گفته کافر شود و امام ابو القاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در
كذا في البحر الرائق ١٢ عالمگيري
سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا بی تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت
بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که
كذا في الخلاصة ١٢ عالمگيري
کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که
تو را سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگری را گفت ای کافر او
گفت اگر اینچنین نبودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

بر آنکه مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از همه عالم
محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بروی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آن زمان مسلمان شو نزد او صحیح آنست که کافر نشود و اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماز مکن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت کار
دانشمندان همانست که کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ای خدا رحمت خود

ازمن دروغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد
کذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیری ۱۲
شو و در ینصورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته
دشمن خود را خواهد که کافر شود پس این رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شراب‌خواری بر بهکانی مرتفع مثل واعظان بنشیند و سخن خنده گی بگوید و اهل مجلس بر
از ان بخندند همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق
یا ظلم ۱۲ عالمگیری
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بودی ۱۲ عالمگیری ۱۲
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود
از امام سرخسی منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این
کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و گرنه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله امام طحاوی گفته که از ایمان خارج نکند
مگر چیزی که انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

مالابد منه
مسائل متفرق

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بردت
کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست ازان حکم بردت نباید کرد
که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در حکم بکافر
گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بکره علما حکم
کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که اقر بکفر
نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان
کافر نشود مگر وقتیکه قصداً کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع اصغر
گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضے علما گفته اند که
کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که رضا
است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمی داند که این کلمهٔ کفر است
بعضے علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضے گفته که کافر
شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین
کذا فی قاضیخان ۱۲
نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

این روایت متفق است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار
بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس
روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی
گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده
مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او گفت
که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و
امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است
و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق
شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی دراهم نثار کردند یا مبارکباد دادند
هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال دانستن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال داشتن جماع در حالت

حیض کفر است و در حالت استبرا بدعتست کفر نیست مسئله در خسروانی

گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل

بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط

نیست استهزا بعلوم دینی کفرست مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار

یا گوید انچه علما میگویند که میتوانند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر میباید علم چه

کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند و استانها است

یا تزویر است یا گوید سخن حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید

همراه سن بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی

او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده

بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة

تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب

کرده گوید گاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان
آمد و گفت که چه رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد داد
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجدهٔ عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را در ان اختلافست در ظهیریه گفته
کافر شود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جدا است و ذبح او مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابوبکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مالابدمنه

مسائل متفرقه

همچنین در رد یو الی ود سهره گفار هند برآید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح
آنست که مقبول است مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا
حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض و خوارج و معتزله و غیره
فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را
از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله وسلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی
اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافر است واجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت بر آنست که بی ادبی و استخفاف هر کس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلے الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الٰهی را تبلیغ نکرده کفر است
الحمد لله علے ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علے اجمعهم خصوصا علے سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلے آله واصحابه
واتباعه اجمعین

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library